

Lietuvos Respublikos
ryšių reguliavimo tarnyba

2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

TURINYS

1	IŽANGINIS ŽODIS	3
2	TRUMPA 2016 M. RYŠIŲ SEKTORIAUS PLĖTROS APŽVALGA	4
3	RRT MISIJA, STRATEGINIS TIKSLAS, PROGRAMA	10
4	PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 2016 M.	11
5	RRT 2016 M. VEIKLOS REZULTATAI SKAIČIAIS	12
6	1 Tikslas. KONKURENCIJOS SKATINIMAS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ IR PAŠTO SEKTORIUOSE	13
6.1	Konkurencija elektroninių ryšių sektoriuje.....	13
6.1.1	Rinkų tyrimai	13
6.1.2	Ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų vykdymo priežiūra	14
6.1.3	Telefono ryšio numerio perkėlimo paslauga	15
6.1.4	Ginčų tarp ūkio subjektų sprendimas.....	15
6.2	Elektroninių ryšių ir pašto veiklą vykdančių ūkio subjektų veiklos priežiūra	16
7	2 Tikslas. VARTOTOJŲ TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ APSAUGA	17
7.1	Vartotojų informavimo priemonės	17
7.2	Elektroninių ryšių paslaugų kokybės užtikrinimas	18
7.2.1	Un iversaliųjų elektroninių ryšių paslaugų priežiūra.....	18
7.2.2	Viešojo fiksuotojo telefono ryšio paslaugų kokybė	18
7.2.3	Viešojo judriojo telefono ryšio paslaugų kokybė	18
7.2.4	Belaidės interneto prieigos paslaugų kokybė	19
7.2.5	Interneto prieigos spartos matavimo sistema „matuok.lt“	21
7.3	Paslaugų gavėjų prašymų (skundų) ir ginčų nagrinėjimas	21
7.3.1	Galutinių paslaugų gavėjų prašymų (skundų) nagrinėjimas	22
7.3.2	Pašto paslaugos naudotojų prašymų (skundų) nagrinėjimas	23
7.4	Ginčų ne teismo tvarka nagrinėjimas.....	24
7.4.1	Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų nagrinėjimas.....	25
7.4.2	Ginčų tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimas	27
7.5	Universalioji pašto paslauga	28
7.5.1	Universaliosios pašto paslaugos tarifai ir sąnaudų apskaita	28
7.5.2	Universaliosios pašto paslaugos kokybės kontrolė	28
7.6	Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas įrenginių sektoriuje	29
7.6.1	Radio ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių rinkos priežiūrą	29
7.6.2	RRT veikla užtikrinant laisvą įrenginių judėjimą ir tiekimą rinkai	31
7.7	Tinklų ir informacijos saugumo užtikrinimas	33
7.7.1	CERT-LT gautų pranešimų apie incidentus tyrimai	33
7.7.2	CERT-LT veikla incidentų prevencijos srityje	35
7.7.3	Cyber Europe 2016.....	36
7.8	Interneto turinio priežiūra įgyvendinant „Saugesnio interneto“ projektą	37
7.9	Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai ir jų priežiūra	38
8	3 Tikslas. INVESTICIJŲ SKATINIMAS IR PAŽANGIŲ IRT PLĖTRA	40
8.1	Judriojo radio ryšio plėtra	41

8.2	Skaitmeninė televizija ir radijas.....	42
8.3	Fiksuotasis radijo ryšys.....	43
8.4	Palydovinis radijo ryšys.....	44
8.5	Radio mėgėjų veikla.....	45
8.6	Radio spektro stebėsena	45
8.7	Radio ryšio tinklų ir stočių inspektavimas	47
8.8	Radio trukdžių šalinimas	48
8.9	Kitų išteklių valdymas.....	49
8.9.1	Telefono ryšio numerių valdymas	49
8.9.2	Interneto adresai	49
9	4 Tikslas. DALYVAVIMAS PRIIMANT SPRENDIMUS ES IR INTEGRACIJA Į TARPTAUTINĘ REGULIAVIMO ERDVĘ	50
9.1	ES Tarybos darbo grupėse svarstyti dokumentai.....	50
9.2	Europos Komisijos (EK) komitetuose ir darbo grupėse nagrinėti klausimai	50
9.3	Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC).....	51
9.4	Europos pašto paslaugų reguliuotojų grupė (ERGP)	52
9.5	Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (ITU)	53
9.6	Europos telekomunikacijų ir pašto administracijų konferencija (CEPT)	53
9.7	Rytų partnerystės šalių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų tinklas (EaPeReg)	54
9.8	Tarptautinė interneto karštųjų linijų asociacija INHOPE	55
9.9	Europos elektroninio parašo priežiūros institucijų forumas (FESA)	55
9.10	Dalyvavimas ENISA veikloje.....	55
10	5 Tikslas. ĮPAREIGOJIMŲ VALSTYBĖS GYNYBOS, NACIONALINIO SAUGUMO IR VIEŠOSIOS TVARKOS PALAIKYMŲ TIKSLAIS VYKDYMAS	57
11	STRATEGINIO TIKSLO EFEKTO VERTINIMO KRITERIJŲ VYKDYMAS 2016 M.	58
12	RRT VEIKLOS ORGANIZAVIMAS 2016 M.	61
12.1	RRT valdymas	61
12.2	Žmogiškieji ištekliai, bendradarbiavimas, vidinė komunikacija	62
12.3	Kvalifikacijos kėlimas	62
13	RRT VEIKLOS PRIORITETAI 2017 M.	64
10.	1 PRIEDAS. PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ VERTINIMO KRITERIJŲ ĮGYVENDINIMAS 2016 M.	67
11.	2 PRIEDAS. RRT 2016 M. FINANSINĖ ATASKAITA	73
12.	3 PRIEDAS. REGULIUOJAMOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ SEKTORIAUS RINKOS	75
13.	4 PRIEDAS. 2016 M. PRIIMTI RRT DIREKTORIAUS ĮSAKYMAI	76

1 ĮŽANGINIS ŽODIS

Turiu garbės pristatyti jau penkioliktąją Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) ataskaitą, teikiamą Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir visiems, kurie domisi Lietuvos ryšių rinka.

Kaip Lietuvos pilietis ir RRT atstovas, džiaugiuosi aukštais Lietuvos rodikliais elektroninių ryšių srityje – šviesolaidinio tinklo skvarba Lietuvoje siekia 40,3 proc. ir, „FTTH Council Europe“ duomenimis, pagal šį rodiklį užimame trečią vietą Europoje. Greituoju 4G internetu gali naudotis 98 proc. šalies gyventojų. Lietuva – 3-ia pasaulyje pagal 4G tinklų prieinamumą ir 13-ta pagal atsiunčiamų duomenų spartą, ką patvirtina bendrovės „OpenSignal“ duomenys. Elektroninių ryšių rinkos pajamos 2016 m. augo 5 proc. ir per metus sudarė 657 mln. Eur, o investicijos į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą siekė 97 mln. Eur, praėjusių metų investicijų apimtis viršydamos net 23 proc. Tai leidžia tikėtis, kad ir ateityje, kaip dabar, Lietuvos gyventojai galės naudotis technologiškai pažangiausiomis elektroninių ryšių paslaugomis už prieinamą, patrauklią kainą.

Pašto srityje 2016 m. taip pat vyravo teigiamos tendencijos. Per 2016 m. pašto veiklos pajamos išaugo 8,6 proc. ir siekė 130,9 mln. Eur. Nepaisant to, kad elektroninių ryšių paslaugos pakeičia tradicines pašto paslaugas, tokias kaip laiškų arba sąskaitų siuntimas, elektroninės prekybos populiarėjimas sudaro sąlygas pašto rinkai augti ateityje.

Manau, kad prie teigiamų pokyčių ryšių sektoriuje prisideda ir RRT tiesioginės – rinkos reguliavimo – funkcijos.

Kalbant apie netolimą ateitį, elektroninių ryšių sektoriaus vystymo planai jau siejami su naujos kartos 5G paslaugomis. Investicijos į 5G infrastruktūrą radijo ryšio bendrovėms užtikrins konkurencingumą ateityje. Šios belaidės plačiajuosčio ryšio paslaugos turės būti teikiamos naudojant pažangias IRT priemones, sujungsiančias įrenginius ir buitinius prietaisus šimtų gigabitų sparta. Preliminarus 5G vystymo planas yra labai ambicingas: jau per 2017 m. valstybės narės turi parengti nacionalinius 5G diegimo planus ir apsispręsti dėl radijo dažnių juostų, kuriose bus diegiama 5G, o nuo 2018 m. pradėti šių paslaugų teikimo bandymus. Tokios paslaugos apims daugelį sektorių – transportą, sveikatos apsaugą, logistiką, energijos tiekimą, informacijos bei pramogų.

2016 m. RRT organizuotas ir įvykęs radijo dažnių aukcionas Lietuvai užtikrins galimybes toliau siekti pačios aukščiausios technologinės pažangos ir paslaugų kokybės. Galiu drąsiai teigti, kad radijo spektro priežiūra, nuoseklus radijo dažnių planavimas ir toliau liks prioritetiniu mūsų tarnybos uždaviniu, siekiant kuo geresnių rezultatų tiek rinkai, tiek galutiniam paslaugų vartotojui.

Tačiau, be darbų šioje srityje, RRT vykdo ir daug kitų reikšmingų priemonių: vykde Lietuvos Respublikos nacionalinio elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų tyrimo padalinio veiklą; siekiant, kad į Lietuvos Respublikos teritoriją patektų saugios prekės, RRT laboratorijoje nuolat buvo atliekami radijo ryšio įrenginių elektromagnetinio suderinamumo bandymai; RRT, kaip alternatyvi teismui institucija, nagrinėjo elektroninių ryšių ir pašto srities ginčus tarp vartotojo ir ūkio subjektų; organizavo susitikimus su rinkos dalyviais; vykde „Saugesnio interneto“ projektą ir t.t. Su tuo, kas nuveikta įvairiose RRT veiklos srityse, kokios iniciatyvos įgyvendintos ir kokie rezultatai pasiekti, kviečiu susipažinti šioje ataskaitoje.

Pagarbiai

Feliksas Dobrovolskis

2 TRUMPA 2016 M. RYŠIŲ SEKTORIAUS PLĖTROS APŽVALGA

139 – tiek ūkio subjektų vykdė veiklą elektroninių ryšių sektoriuje

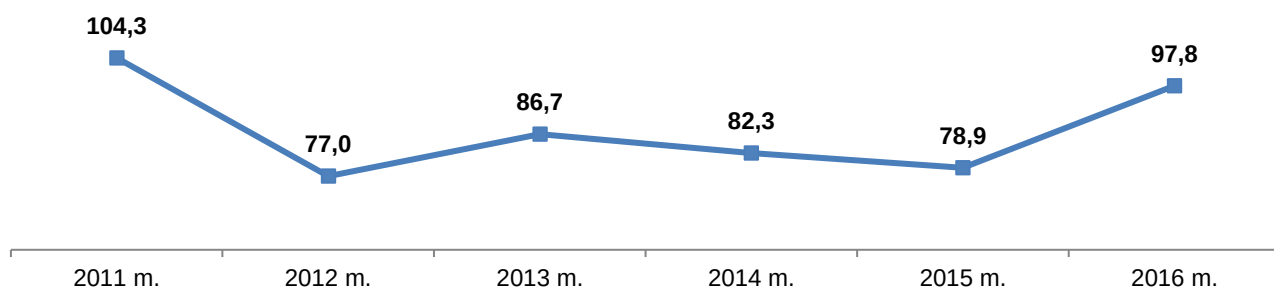
786,9 mln. – bendrosios ryšių sektoriaus, apimančio elektroninių ryšių ir pašto sektorius, pajamos 2016 m.

67 – tiek fizinių ar juridinių asmenų teikė pašto paslaugas

Elektroninių ryšių sektorius

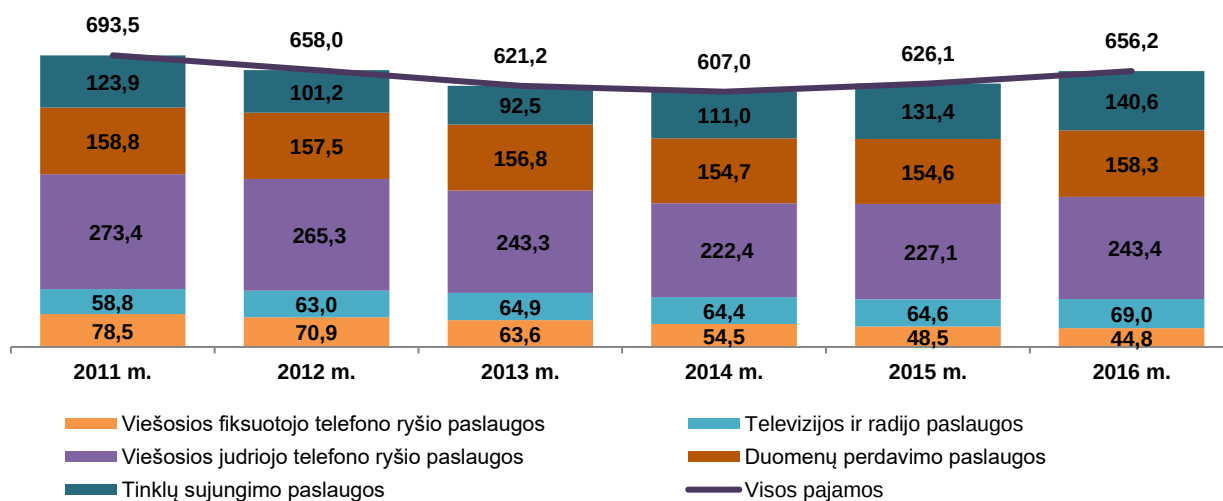
2016 m. pabaigoje elektroninių ryšių veiklą vykdė 139 ūkio subjektai (7 ūkio subjektai daugiau nei 2015 m.).

2016 m. elektroninių ryšių rinkos dalyviai į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą investavo 97,8 mln. Eur, ir tai buvo 24,0 proc. daugiau nei 2015 m. (žr. 1 pav.). Tai didžiausios investicijos per pastaruosius penkerius metus. Operatoriai daugiausia investavo į šviesolaidinio prieigos tinklo ir 4G tinklų infrastruktūros, kuria teikiamos duomenų perdavimo paslaugos, plėtrą.

1 pav. Investicijų į elektroninių ryšių infrastruktūrą dinamika, mln. Eur, 2011–2016 m.

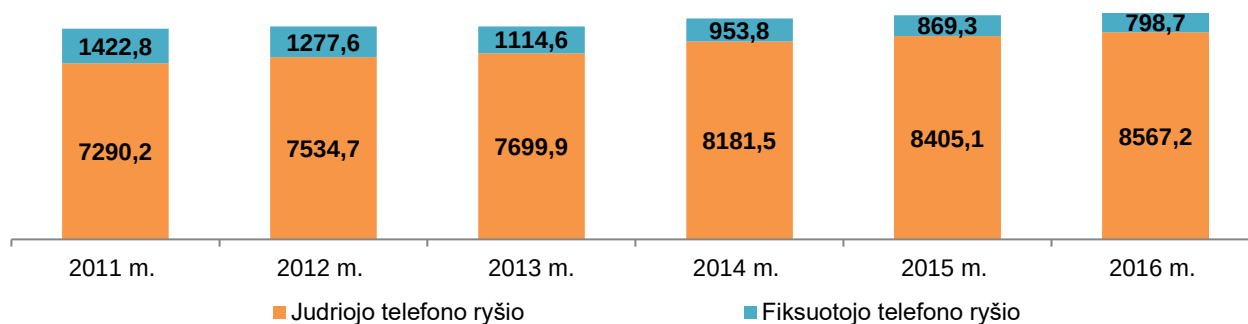
2016 m. bendrosios elektroninių ryšių sektoriaus pajamos buvo 656,2 mln. Eur ir, palyginti su 2015 m., padidėjo 4,8 proc. arba 30,1 mln. Eur (žr. 2 pav.). Elektroninių ryšių sektoriaus pajamų augimas tęsiasi antrus metus iš eilės. Didžiausią šio sektoriaus pajamų dalį sudarė pajamos, gautos iš judriojo telefono ryšio paslaugų teikimo (37,1 proc.) ir duomenų perdavimo paslaugų teikimo (24,1 proc.).

2 pav. Elektroninių ryšių sektoriaus pajamų struktūra, mln. Eur, 2011–2016 m.

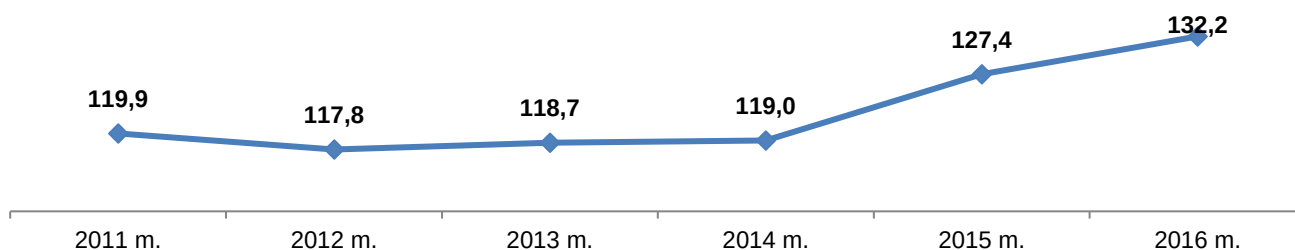
Telefono ryšys. Viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų gavėjų skaičius per 2016 m., palyginti su 2015 m., sumažėjo nuo 560,8 tūkst. iki 529,9 tūkst. arba 5,5 proc. Aktyvių abonto identifikavimo kortelių (SIM kortelių), naudojamų viešosioms judriojo telefono ryšio paslaugoms teikti, skaičius per 2016 m., palyginti su 2015 m., padidėjo nuo 4 184,1 tūkst. iki 4 204,7 tūkst. arba 0,5 proc.

Vertinant naudojimąsi telefono ryšio paslaugomis, 2016 m. matoma ta pati tendencija kaip ir 2015 m.: fiksuotojo telefono ryšio tinkle inicijuotų pokalbių trukmė, palyginti su bendra 2015 m. inicijuotų pokalbių trukme, sutrumpėjo 8,1 proc. arba 70,6 mln. min., o judriojo ryšio tinkluose 2016 m. inicijuotų pokalbių trukmė buvo 1,9 proc. arba 162,1 mln. min. ilgesnė nei 2015 m. (žr. 3 pav.).

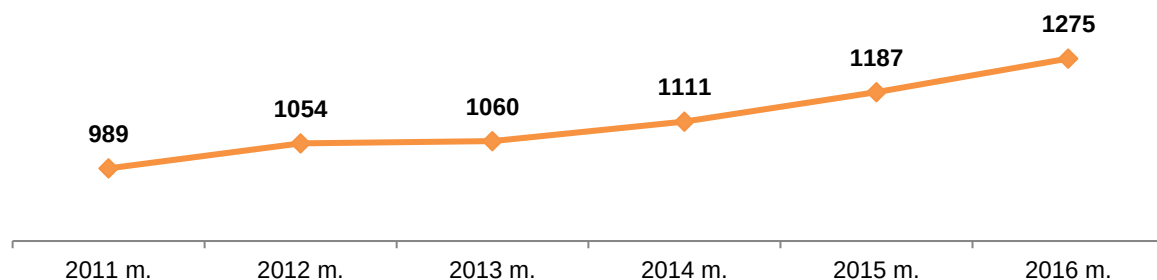
3 pav. Inicijuotų pokalbių trukmė, mln. min., 2011–2016 m.

Internetas. 2016 m., palyginti su 2015 m., pajamos iš interneto prieigos paslaugų teikimo padidėjo 3,8 proc. ir sudarė 132,2 mln. Eur (žr. 4 pav.). Interneto prieigos paslaugų teikimo pajamos susideda iš dviejų paslaugų grupių: mažmeninių interneto prieigos paslaugų ir didmeninių interneto prieigos paslaugų. 2016 m., palyginti su 2015 m., mažmeninių interneto prieigos paslaugų teikimo pajamos augo 7,7 proc. ir siekė 125,4 mln. Eur, o didmeninių interneto prieigos paslaugų teikimo pajamos sumažėjo 37,6 proc. ir siekė 6,8 mln. Eur.

4 pav. Pajamos, gautos iš interneto prieigos paslaugų teikimo, mln. Eur, 2011–2016 m.

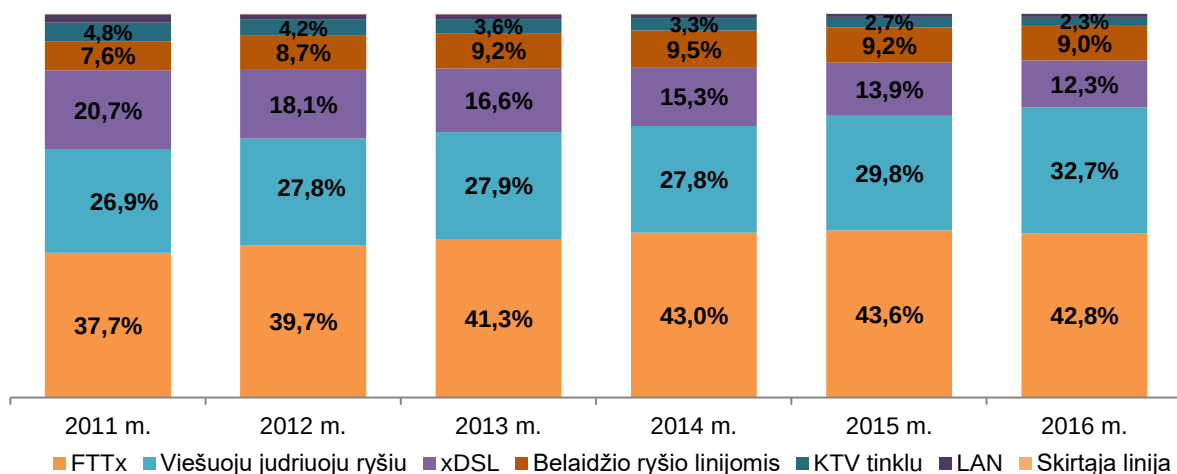
Lietuvoje 2016 m., palyginti su 2015 m., plačiajuosčio interneto prieigos paslaugų abonentų skaičius išaugo 88,0 tūkst. arba 7,4 proc. ir pasiekė 1,275 mln. (žr. 5 pav.). Pažymėtina, kad per pastaruosius šešerius metus interneto prieigos abonentų skaičius Lietuvoje išaugo beveik trečdaliu (28,9 proc.).

5 pav. Plačiajuosčio interneto prieigos paslaugų abonentų skaičius, tūkst., 2011–2016 m.

Vertinant abonentų struktūrą pagal naudojamą technologiją, 2016 m. šviesolaidinės ryšio linijos (FTTx) Lietuvoje išliko pagrindine plačiajuosčio ryšio paslaugų teikimo technologija. 2016 m. duomenimis, Lietuvoje buvo

545,4 tūkst. šviesolaidinių ryšio linijų, t. y. 28,3 tūkst. linijų arba 5,5 proc. daugiau nei 2015 m. 42,8 proc. interneto prieigos paslaugų abonentų naudojo šviesolaidinėmis ryšio linijomis (žr. 6 pav.). Šios technologijos rinkos dalis per metus kiek sumažėjo 0,8 procentinio punkto, o antroje pagal populiarumą vietoje esančios judriuoju ryšiu teikiamos interneto prieigos paslaugų abonentų dalis išaugo 2,9 procentinio punkto.

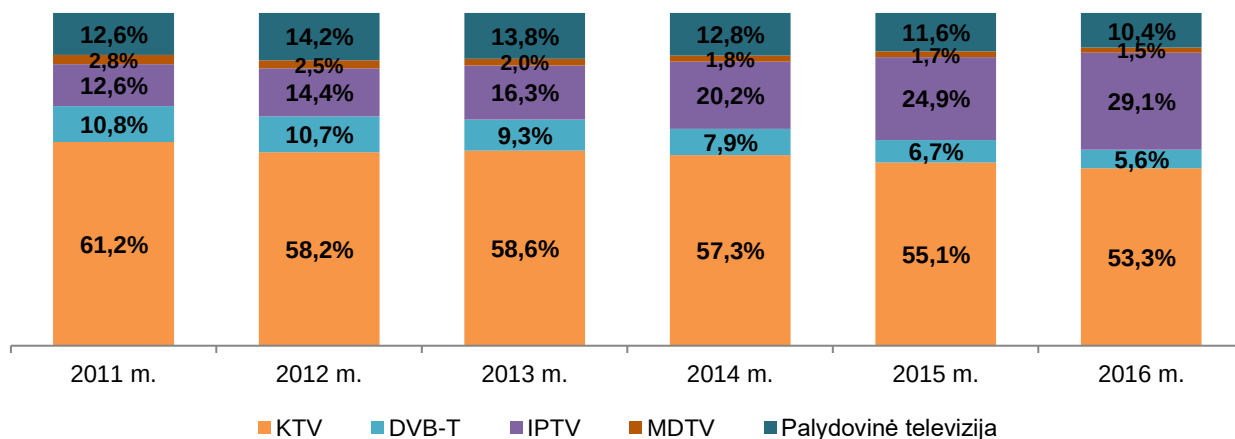

6 pav. Plačiajuosčio interneto prieigos paslaugų abonentų struktūra pagal technologijas, proc., 2011–2016 m.

Sparčiojo fiksuotojo plačiajuosčio ryšio (30 Mb/s ir didesnės spartos) interneto prieigos paslaugas dažniausiai buvo teikiamos šviesolaidinėmis ryšio linijomis (FTTx), kabelinės televizijos tinklais, naudojant DOCSIS 3.0 technologiją, ir kitomis linijomis (vietiniai tinklai (LAN)). Per metus abonentų, kuriems užtikrinama 30 Mb/s ir didesnė duomenų priėmimo iš interneto sparta, skaičius išaugo 7,5 proc. 2016 m. gruodžio 31 d. 62,8 proc. fiksuotojo plačiajuosčio ryšio abonentų naudojo 30 Mb/s ir didesne interneto sparta, tarp jų 26,8 proc. naudojo skaitmeninių ryšių technologijų paslauga, gebančia perduoti duomenis didesne negu 100 Mb/s sparta.

Per 2016 metus dvigubai išaugo abonentų, kurie naudojo interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis LTE tinklais, skaičius, kuris metų pabaigoje pasiekė 1,184 tūkst.

Televizija. 2016 m. pabaigoje mokamos televizijos abonentų skaičius siekė 707,5 tūkst., ir tai buvo 2,0 proc. mažiau nei 2015 m. pabaigoje. Populiariausiomis mokamos televizijos paslaugomis išliko kabelinės televizijos tinklais teikiamos televizijos paslaugos – šią televiziją 2016 m. rinkosi 53,3 proc. visų mokamos televizijos abonentų, bet tai buvo 1,8 procentinio punkto mažiau nei 2015 m. (žr. 7 pav.). Lietuvoje 2016 m. augo tik IPTV (*angl.* Internet Protocol Television) abonentų skaičius – tokias paslaugas teikė 16 bendrovių, o šiuo būdu televizijos programas žiūrėjo 206,1 tūkst. abonentų. Palyginti su 2015 m. duomenimis, abonentų skaičius išaugo 14,6 proc.

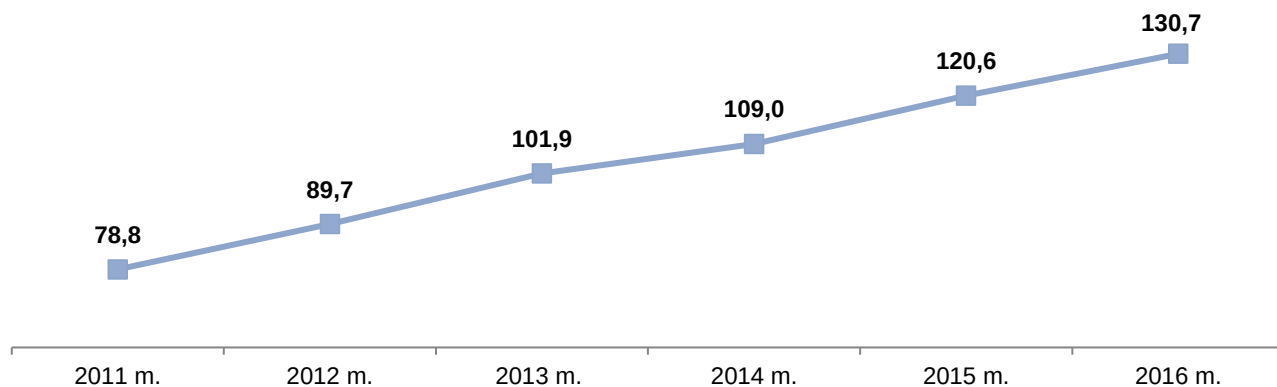

7 pav. Mokamos televizijos abonentų struktūra pagal televizijos paslaugų teikimo būdus, proc., 2011–2016 m.

Pašto sektorius

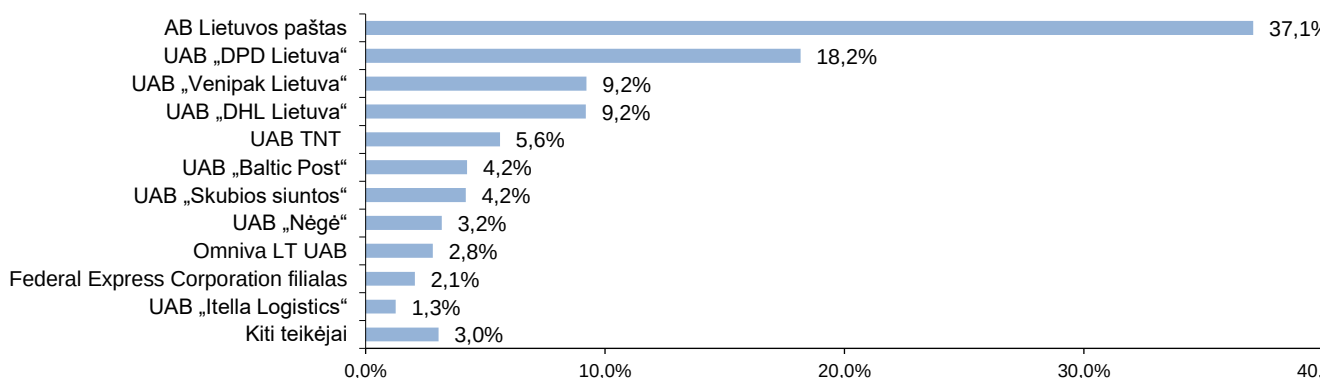
2016 m. pabaigoje teisę teikti pašto paslaugą turėjo 67 asmenys, t. y. 1 asmeniu daugiau nei 2015 m. pabaigoje.

Bendra pašto rinka, kuri apima korespondencijos, siuntinių siuntimą ir pristatymą bei kitas pašto paslaugas, vertinant pagal pajamas, 2016 m., palyginti su 2015 m., **išaugo 8,4 proc. ir pasiekė 130,7 mln. Eur.** (žr. 8 pav.).

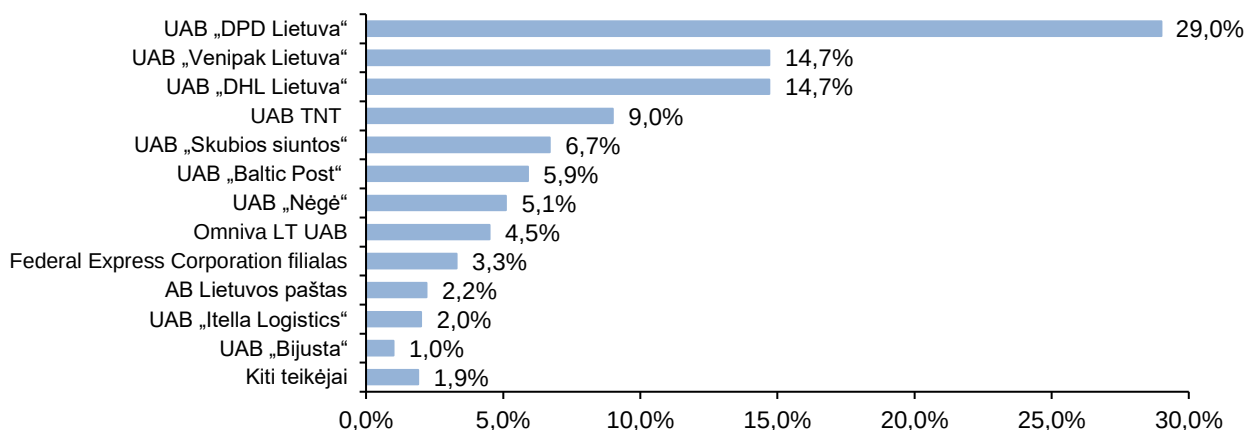
8 pav. Pajamos, gautos už pašto paslaugos teikimą, mln. Eur, 2011–2016 m.

Didžiausią pašto rinkos dalį, vertinant pagal pajamas, užėmė AB Lietuvos paštas (žr. 9 pav.)

9 pav. Pašto rinkos dalyvių užimamos rinkos dalys 2016 m., proc.

Tradicinio pašto rinka, vertinant pagal pajamas, per 2016 m. sumažėjo 8 proc. ir siekė 48,9 mln. Eur. Šioje rinkoje, vertinant pagal pajamas, didžiausią dalį užėmė AB Lietuvos paštas – 95,3 proc., o antras didžiausias žaidėjas buvo UAB „Baltic post“ ir jis užėmė 1,5 proc. rinkos. Rinkos mažėjimą lėmė tiek bendras tradicinių pašto paslaugų paklausos mažėjimas, tiek vieno didžiausių tradicinių pašto paslaugų teikėjo – UAB „Greitasis kurjeris“ pasitraukimas iš rinkos. Siuntų, pateiktų asmeniškai pasirašytinai, rinka 2016 m., vertinant pagal pajamas ir palyginti su 2015 m., padidėjo 21,7 proc. ir pasiekė 81,9 mln. Eur. Šioje rinkoje 2016 m. didžiausi paslaugų teikėjai buvo: UAB „DPD Lietuva“, UAB „Venipak LT“ ir UAB „DHL Lietuva“ (žr. 10 pav.).

10 pav. Siuntų, įteiktų asmeniškai pasirašytinai, rinkos pasiskirstymas 2016 m., proc.

Bendra korespondencijos rinka, vertinant pagal siuntų kiekį, per 2016 m. sumažėjo 19,0 proc. ir siekė 60,2 mln. korespondencijos siuntų. Pastaraisiais metais stebima tendencija, jog siuntiniai ne tik sudaro vis didesnę visų pašto siuntų dalį (2015 m. jie sudarė 11,4 proc., o 2016 m. – 16,5 proc. visų pašto siuntų), bet ir auga jų skaičius. 2016 m. siuntinių rinkoje siųstų ir gautų siuntinių kiekis, palyginti su 2015 m., išaugo 25,3 proc. ir siekė 12,0 mln. siuntų. Tarptautinių siuntinių kiekis 2016 m., palyginti su 2015 m., išaugo 31,7 proc., o vidaus siuntinių kiekis išaugo 23,6 proc. Siuntinių kiekio augimui didelės įtakos turi elektroninės prekybos populiarėjimas šalyje.

Konkurencijos situaciją pašto rinkoje parodo ne tik pašto paslaugos teikėjų užimamos rinkos dalys, bet ir koncentracijos rodikliai. Siekiant įvertinti esamą konkurencijos intensyvumą, pašto rinkoje skaičiuojamas rinkos koncentraciją¹ rodantis rodiklis – Hiršmano-Herfindalio indeksas HHI². Šis rodiklis yra apskaičiuotas vertinant korespondencijos siuntų rinką, siuntinių rinką, taip pat vertinant pašto rinką pagal pašto paslaugos teikėjų uždirbamas pajamas (žr. 1 lentelę). Apskaičiuotos HHI rodiklio reikšmės nuo visiško rinkos liberalizavimo 2013 m. iki 2016 m. kito nežymiai. 2016 m., palyginti su ankstesniais laikotarpiais, išaugo koncentracija korespondencijos siuntų rinkoje. Tai sietina su vieno iš didesnių rinkos dalyvių pasitraukimu 2016 m. Kiti HHI indeksai 2016 m., palyginti su 2015 m., mažėjo. HHI rodiklių dinamika rodo, kad tiek korespondencijos, tiek siuntinių rinkos yra koncentruotos. Nežiūrint į gana didelį veikiančių pašto paslaugos teikėjų skaičių atitinkamose rinkose, didžiausias rinkos dalis užima keli dideli pašto paslaugos teikėjai, o pirmojo ir sekančių pašto paslaugos teikėjų užimamos rinkos dalys pagal siuntų, įteiktų asmeniškai pasirašytinai, rinkos pasiskirstymą 2016 m., proc. skiriasi ženkliai.

1 lentelė. Rinkos koncentracijos indeksai 2012–2016 m.

Indeksas	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
HHI pagal korespondencijos siuntų kiekį	5184,7	5236,3	5007,5	5343,4	7272,3
HHI pagal pašto siuntinių kiekį	2038,6	2163,1	2178,4	2225,3	2084,5
HHI pagal pajamas	2149,3	2262,7	2189,0	2242,3	1965,5

¹ Koncentracija – rinkos situacija, kai ekonominės veiklos kontrolė yra sutelkta vienoje arba keliuose įmonėse, kitaip sakant, kai mažas skaičius įmonių užima didžiąją dalį tam tikros rinkos.

² HHI rodo visų rinkos dalyvių pajėgumų išsidėstymo netolygumą, yra žinomiausias ir svarbiausias konkurencijos intensyvumo rinkoje indeksas. HHI yra tiesiogiai proporcingas koncentracijai (t. y. jai didėjant – didėja, o jai mažėjant – mažėja). Kuo mažesnis HHI, tuo didesnė konkurencija ir atvirkščiai: HHI didėjimas rodo konkurencijos mažėjimą ir rinkos jėgos didėjimą. HHI reikšmės:

HHI < 1000 rodo nekoncentruotą rinką;

HHI tarp 1000 ir 2000 – vidutinis koncentracijos indeksas;

HHI virš 2000 aukštas koncentracijos lygis.

3 RRT MISIJA, STRATEGINIS TIKSLAS, PROGRAMA

MISIJA. Užtikrinti kiekvienam Lietuvos gyventojui technologiškai pažangių, kokybiškų, saugių, įperkamų informacinių ir ryšių technologijų (IRT) bei pašto paslaugos pasirinkimo įvairovę, sudaryti galimybes IRT bei pašto verslo plėtrai, taip spartinant informacinės ir žinių visuomenės plėtrą.

STRATEGINIS TIKSLAS. Užtikrinti kiekvienam Lietuvos gyventojui pažangių, kokybiškų, saugių, įperkamų elektroninių ryšių ir pašto paslaugos pasirinkimo įvairovę, sudaryti galimybes elektroninių ryšių ir pašto verslo plėtrai.

Įgyvendindama šį strateginį tikslą, RRT visakeriopai prisideda prie Europos skaitmeninės darbotvarkės, Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2030“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos, Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ ir kitų svarbių strateginių dokumentų nuostatų įgyvendinimo.

RYŠIŲ VALDYMO IR KONTROLĖS PROGRAMA. RRT strateginį tikslą įgyvendina vykdydama Ryšių valdymo ir kontrolės programą (toliau – Programa).

4 PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 2016 M.

1 tikslas	2 tikslas	3 tikslas	4 tikslas	5 tikslas
Užtikrinta veiksminga ir skaidri konkurencija IRT ir pašto paslaugos rinkose	Pagal RRT kompetenciją užtikrinta IRT ir pašto paslaugos gavėjų teisių ir teisėtų interesų apsauga	Sudarytos sąlygos ilgalaikėms investicijoms į elektroninių ryšių infrastruktūrą ir pažangi IRT plėtra	Integracija į ES ir tarptautinę reguliavimo erdvę ir efektyvi RRT veikla	Užtikrintas įpareigojimų, kurie gali būti nustatyti operatoriams ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjams valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais, vykdymas
Uždavinys	Uždavinys	Uždavinys	Uždavinys	Uždavinys
Užtikrinti, kad elektroninių ryšių ir pašto sektoriuose nebūtų konkurencijos iškreipimų ir ribojimų	Stiprinti elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumą, elektroninių ryšių tinklų patikimumą ir atsparumą	Vykdyti radijo dažnių (kanalų) valdymą, jų naudojimo priežiūrą, įskaitant stebėseną, kitų elektroninių ryšių išteklių valdymą	Vykdyti efektyvią integraciją į ES sprendimų priėmimo procesą	Užtikrinti, kad operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vykdytų įpareigojimus, kurie gali būti nustatyti valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais
Uždavinys	Uždavinys		Uždavinys	
Atlikti ūkio subjektų vykdomos elektroninių ryšių ir pašto veiklos priežiūrą, užtikrinant šios veiklos efektyvumą	Atlikti IRT ir pašto paslaugų, įskaitant universaliąsias paslaugas, teikimo priežiūrą		Užtikrinti efektyvų RRT veiklos organizavimą, veiklos viešumą ir kontrolę	
	Uždavinys			
	Užtikrinti ir prižiūrėti Lietuvos Respublikos rinkoje esančių radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių atitiktį privalomiesiems reikalavimams bei įrenginių atitiktį elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams			
	Uždavinys			
	Vykdyti elektroninio parašo priežiūros institucijos funkcijas			

Informacija apie programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimą 2016 m. pateikiama ataskaitos 1 priede, o finansinė ataskaita – 2 priede.

5 RRT 2016 M. VEIKLOS REZULTATAI SKAIČIAIS

6 1 Tikslas. KONKURENCIJOS SKATINIMAS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ IR PAŠTO SEKTORIUOSE

RRT kaip nacionaliniam reguliuotojui svarbu, kad elektroninių ryšių ir pašto paslaugos būtų prieinamos kuo platesnėje geografinėje teritorijoje, būtų kokybiškos ir įperkamos. Vienas iš būdų pasiekti šių tikslų yra sąlygų konkurencijai sudarymas bei konkurencijos skatinimas. Tad 2016 m. RRT įgyvendino įvairių priemonių, skirtų veiksmingai ir skaidriai konkurencijai skatinti elektroninių ryšių ir pašto paslaugų rinkoje: vykdė rinkų tyrimus, atliko didelę įtaką atitinkamose rinkose turintiems ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų laikymosi priežiūrą, skatino informacijos apie elektroninių ryšių ir pašto paslaugas sklaidą. Ši sritis buvo įvardyta ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. birželio 20 d. protokole Nr.39 – toliau skatinti veiksmingą ir skaidrią konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje, daugiau dėmesio skirti didelę įtaką atitinkamose rinkose turintiems ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų laikymosi priežiūrai.

Apie RRT vykdytą veiklą šiuose sektoriuose pateikiame toliau esančiuose skyriuose.

6.1 Konkurencija elektroninių ryšių sektoriuje

6.1.1 Rinkų tyrimai

RRT atliekamų rinkų tyrimų tikslas – įvertinti, ar konkurencija tam tikroje elektroninių ryšių rinkoje yra veiksminga, ir, jei ji nėra veiksminga, neleisti susidaryti galimybėms piktnaudžiauti įtaka konkrečioje rinkoje.

Per 2016 m. RRT užbaigė 2014–2015 m. pradėtus 5 rinkų tyrimus ir inicijavo 3 naujus rinkų tyrimus:

1. Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimas;
2. Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimas;
3. Didmeninės aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimas;
4. Skirtųjų linijų magistralinių segmentų rinkos tyrimas;
5. Minimalaus skirtųjų linijų rinkinio rinkos tyrimas;
6. Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimas;
7. Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimas;
8. Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimas

Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu buvo pripažintas ūkio subjektas „Teo LT“, AB (nuo 2017 m. vasario 1 d. – „Telia Lietuva“, AB). Bendrovei „Teo LT“, AB, kartu su susijusiais asmenimis RRT nustatė įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą bei apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu buvo pripažintas ūkio subjektas „Teo LT“, AB. Bendrovei „Teo LT“, AB, kartu su susijusiais asmenimis RRT nustatė įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą bei apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

Didmeninės aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu buvo pripažintas ūkio subjektas „Teo LT“, AB. Bendrovei „Teo LT“, AB, kartu su susijusiais asmenimis RRT nustatė įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą bei apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

Skirtųjų linijų magistralinių segmentų rinkoje ir Minimalaus skirtųjų linijų rinkinio rinkoje RRT nenustatė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų ir panaikino bendrovei „Teo LT“, AB, nustatytus įpareigojimus.

Informacija apie didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčius ūkio subjektus ir jiems 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusius įpareigojimus yra pateikta 3 priede.

2016 m. inicijuotų 3 naujų rinkos tyrimų metu buvo atliktas pirmas rinkų tyrimų etapas – apibrėžtos atitinkamos rinkos: Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinka, Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka ir Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinka. Tyrimai tęsiami 2017 m.

6.1.2 Ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų vykdymo priežiūra

Skatindama konkurenciją, RRT 2016 m. vykdė didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų laikymosi priežiūrą³. Ūkio subjektams nustatytų įpareigojimų sąrašas yra pateiktas RRT ataskaitos 3 priede.

2016 m. nustatytas vienas atvejis, kai didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintis ūkio subjektas („Teo LT“, AB) nesilaikė įpareigojimų.

Nustatyta, kad „Teo LT“, AB, teikiamų didmeninės centrinės prieigos paslaugos susijusių priemonių (ryšio linijos ir tinklų sujungimo taško prievado) kainos neatitiko nustatyto kainų kontrolės įpareigojimo.

Rezultatas. RRT nurodžius, kad ūkio subjektas yra įpareigotas užtikrinti nustatytų įpareigojimų vykdymą, didmeninės centrinės prieigos paslaugos susijusių priemonių kainos buvo sumažintos daugiau kaip 40 proc., priklausomai nuo duomenų perdavimo spartos.

2016 m. vykdant prevenciją patikrinta, kaip didelę įtaką turintys ūkio subjektai laikosi sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo įpareigojimų.

2016 m. buvo atlikti „Teo LT“, AB, ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centro 2015 m. sąnaudų apskaitos sistemos ir apskaitos atskyrimo auditai⁴.

Rezultatas. AB Lietuvos radijo ir televizijos centro audito išvadoje auditoriai pateikė nuomonę, kad ūkio subjekto parengtos 2015 m. sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais atitinka teisės aktų reikalavimus. Teo Lt, AB audito išvadoje auditoriai pateikė sąlyginę nuomonę dėl tinklo elemento „ryšių kabelių kanalų sistema“ sąnaudų paskirstymo, kuri reiškia, kad auditoriai negalėjo pagrįsti tokios sąnaudų paskirstymo metodikos teisingumo ir įsitikinti, ar Teo Lt, AB 2015 m. parengtos sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo ataskaitos pilnai atitinka teisės aktų reikalavimus.

Buvo pateiktos šios rekomendacinio pobūdžio pastabos:

- AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui auditoriai rekomendavo peržiūrėti tam tikrų sąnaudų nešiklių naudojimo efektyvumą, peržiūrėti tam tikrų sąnaudų grupių paskirstymo metodus bei suefektvinti vidaus kontrolę.
- „Teo LT“, AB, auditoriai rekomendavo atnaujinti vidines sistemas, patikslinti sąnaudų paskirstymo koeficientų pavadinimus, taip pat daugiau dėmesio skirti vidinės kontrolės efektyvinimui.

³ RRT tikrino ir vertino, kaip didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintys ūkio subjektai vykdo jiems nustatytus skaidrumo, nediskriminavimo, prieigos suteikimo ir kainų kontrolės įpareigojimus.

Atsižvelgiant į audito rezultatus, RRT kreipėsi į ūkio subjektus „Teo LT“, AB, ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą su prašymais pašalinti auditų metu nustatytus trūkumus ir užtikrinti, kad 2016 metais ūkio subjektų pateikiamos metinės ataskaitos nepriekaištingai atitiktų teisės aktų reikalavimus. Audito išvados skelbiamos RRT svetainėje adresu www.rrt.lt skiltyje „El. ryšių verslui“ temoje „Konkurencijos priežiūra“ skyriuje „Apskaitos ir kainų kontrolė“.

6.1.3 Telefono ryšio numerio perkėlimo paslauga

Telefono ryšio numerio perkėlimo paslauga Lietuvoje teikiama jau 13 metų – nuo 2004-ųjų⁵.

Naudojimasis numerio perkėlimo paslauga yra kintantis (žr. 1 lentelė). Kaip matyti iš lentelėje pateiktos statistikos, 2015 m. mažėjęs naudojimasis numerio perkėlimo paslaugomis 2016 m. vėl išaugo. Numerio perkėlimo paslaugų augimas siejamas su naujų paslaugų, naujų mokėjimo planų arba kitų papildomų paslaugų (pvz., srautinio muzikos siuntimo paslaugų „Deezer“ ar „Spotify“) atsiradimu rinkoje. Išanalizavus 2012–2013 metų situaciją rinkoje, matyti, kad šiuo laikotarpiu judriojo ryšio paslaugų teikėjai aktyviai ėmė siūlyti fiksuoto užmokesčio planus, suteikdami tam tikrą pokalbių, SMS ir duomenų kiekį. Tokie planai dėl konkurencijos buvo siūlomi ypač patraukliomis kainomis. Be to, 2016 m. paslaugų operatoriai ypač suaktyvino 4G LTE tinklų plėtrą, buvo sudarytos galimybės siūlyti patrauklias duomenų perdavimo paslaugas vartotojams. Visa tai paskatino abonentų migraciją ir naudojimąsi numerio perkėlimo paslaugomis.

1 lentelė. Perkeltų numerių skaičius, vnt.

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Judriojo telefono ryšio paslaugų numeriai	137 820	178 552	160 775	89 091	111 902
Fiksuotojo telefono ryšio paslaugų numeriai	5 612	12 966	6 352	6 406	12 535

6.1.4 Ginčų tarp ūkio subjektų sprendimas

RRT Ginčų tarp ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, sprendimo komisija (toliau – Ginčų sprendimo komisija) per 2016 m. privaloma išankstine ne teismo tvarka išnagrinėjo 1 gautą ūkio subjektų ginčą (2015 m. – 2).

„Splus“, UAB, UAB „Cgates“ ir UAB „Init“ 2016 m. kreipėsi į Ginčų sprendimo komisiją su prašymu **dėl ginčo** su „Teo LT“, AB, **dėl elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo išsprendimo**.

Ieškovai paprašė Ginčų sprendimo komisijos įpareigoti „Teo LT“, AB, nuo 2016 m. balandžio 1 d. taikyti ieškovams sumažintą vietos nuomos ryšių kabelių kanalų sistemoje mokesį – 27 Eur už vieną ryšių kabelių kanalų kilometrą, nekeičiant tuo metu galiojusį tarpusavio sutarčių.

Rezultatas. Ginčų sprendimo komisija, atsižvelgdama į Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo, Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo, Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytą sąnaudų metodą taisyklių, kitų susijusių teisės aktų bei besiginčijančių šalių tarpusavio sutarčių nuostatas, priėmė sprendimą, kad **nėra pagrindo įpareigoti „Teo LT“, AB, taikyti ieškovams 27 Eur vietos nuomos**

⁵ Ši paslauga suteikia galutiniams paslaugų gavėjams laisvę rinktis ir pakeisti paslaugų teikėją, atsižvelgiant į teikiamų paslaugų kokybę ir įvairovę, kainas, lojalumo sistemas, aptarnavimo patrauklumą ir kitas paslaugų gavėjui svarbias savybes.

ryšių kabelių kanalų sistemoje kainą nuo 2016 m. balandžio 1 d., ir paliko galioti vietos nuomos ryšių kabelių kanalų sistemoje paslaugos kainai taikomas nuolaidas pagal tuo metu galiojusias tarpusavio sutartis.

Detalesnę informaciją apie ginčus galima rasti RRT svetainės www.rrt.lt skyriuje „El. ryšių verslui – Ginčų sprendimas“.

6.2 Elektroninių ryšių ir pašto veiklą vykdančių ūkio subjektų veiklos priežiūra

25 – tiek atlikta planinių elektroninių ryšių paslaugų teikėjų patikrinimų

25 – tiek atlikta planinių pašto paslaugos teikėjų patikrinimų

2016 m. atlikti 25 planiniai **elektroninių ryšių paslaugų teikėjų patikrinimai**⁶, kurių metu 21 ūkio subjekto veikloje nustatyti trūkumai, susiję su tipinių sutarčių sąlygų neatitikimu Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklių reikalavimams. Taip pat planinių patikrinimų metu buvo tikrinama, kokia teikiamų paslaugų kiekio apskaitos sistema yra naudojama ūkio subjekto veikloje ir ar naudojamos matavimo priemonės, įrašytos į Lietuvos matavimo priemonių valstybės registrą, įsteigtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės⁷, turi galiojančius tipo tvirtinimo sertifikatus.

Rezultatas. Suteikus metodinę pagalbą, nustatytais terminais visi nustatyti trūkumai buvo pašalinti iki planinių patikrinimų atlikimo pabaigos. Iš 25 patikrintų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų buvo rasti 6, kurie naudojo visus reikalavimus atitinkančias paslaugų kiekio apskaitos sistemas ir pateikė galiojančius sertifikatus. Kiti tikrinti ūkio subjektai paslaugų kiekio apskaitos sistemų nenaudojo, nes jų teikiamos paslaugos nėra apskaitomos kiekybiškai.

2016 m. atlikti 25 planiniai **pašto paslaugos teikėjų patikrinimai**.

Rezultatas. Ūkio subjektų veikloje neatitikimų teisės aktų reikalavimams nenustatyta, o rasti mažareikšmiai pažeidimai pašalinti patikrinimų metu.

RRT kartu su kitomis ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančiomis institucijomis įgyvendina bendro grįžtamojo ryšio modelį ir yra prisijungusi prie šio modelio realizavimui skirtos interneto svetainės. Siekiant dalyvauti ūkio subjektų apklausose, susijusiose su patikrinimų atlikimo kokybe ir įgaliotų pareigūnų veiksmais, visi duomenys apie vykdytus planinius patikrinimus perduodami į Ūkio ministerijos automatinę sistemą (duomenų bazę), o ūkio subjektai turi galimybę pateikti savo įvertinimus apie atliktus patikrinimus.

Iš ūkio subjektų gauta daug teigiamų įvertinimų apie RRT atliktus veiklos patikrinimus, vienas iš jų:

PADĖKA RRT DARBUOTOJAMS, ATLIKUSIEMS PATIKRĄ ĮMONĖJE

„Mūsų įmonėje tikrinimą atliko dvi RRT darbuotojos – mano, kaip įmonės vadovo, manymu, tikros savo srities profesionalės. Kaip ir buvo tartasi, RRT atstovės atvyko sutartu laiku, patikrinimas praėjo sklandžiai, be pašalinių, nereikalingų klausimų ar veiksmų. Mūsų įmonė gavo kelias pastabas dėl efektyvesnio bendravimo su klientais, susijusias su paslaugų teikimo sutartimis, į kurias atkreipsime dėmesį. Ateityje tikimės vis labiau prisidėti prie savo, kaip sąžiningo rinkos dalyvio, tobulėjimo bei turėti gerus santykius su jūsų institucija“.

⁶ RRT direktoriaus 2016 m. sausio 19 d. įsakymas Nr. 1V-64 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos 2016 m. planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašo ir ūkio subjektų planinių patikrinimų kontrolinių klausimų patvirtinimo“.

⁷ 2004 m. gruodžio 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1653 „Dėl Lietuvos matavimo priemonių registro įsteigimo ir Lietuvos matavimo priemonių valstybės registro nuostatų patvirtinimo“.

7 2 Tikslas. VARTOTOJŲ TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ APSAUGA

7.1 Vartotojų informavimo priemonės

RRT, vadovaudamasi principu, kad jos vykdoma veikla turi būti tikslinga, efektyvi, naudinga kiekvienam elektroninių ryšių paslaugų vartotojui, nuolat viešina rinkos dalyviams, paslaugų gavėjams, kitoms suinteresuotoms pusėms ir plačiai visuomenei aktualią informaciją apie savo kaip reguliuotojo veiklą ir jos rezultatus.

2016 m. RRT veiklos viešinimas buvo įgyvendinamas tokiomis priemonėmis:

1. Buvo teikiamos konsultacijos nemokamu pasitikėjimo ir pagalbos telefonu 8 800 20030.
2. Paskelbti 58 oficialūs pranešimai spaudai (2015 m. – 40), 35 naujienos (2015 m. – 30).
3. Operatyviai teikti kompetentingi atsakymai į žiniasklaidos atstovų klausimus.
4. Organizuoti susitikimai ir diskusijos RRT patalpose su rinkos dalyviais (dalytasi el. ryšių, tinklų neutralumo aktualijomis ir t. t.).
5. Nuolat atnaujinta, pildyta informacija RRT interneto svetainėje.
6. RRT darbuotojai dalyvavo televizijos ir radijo laidose.
7. RRT administravo 9 interneto svetaines (pateiktos žemiau).
8. RRT, minėdama savo veiklos 15 metų sukaktį, pristatė filmą, kuriame apžvelgiama RRT veiklos istorija, svarbiausi nuveikti darbai, pasiekimai, Lietuvos elektroninių ryšių rinkos raida ir tendencijos.
9. RRT vykdė interneto karštosios linijos funkcijas (www.draugiskasinternetas.lt), teikė informaciją (akreditavo ir viešino nemokamas turinio filtravimo programas, skelbė ketvirtines ataskaitas).

<http://www.rrt.lt/>

<https://www.cert.lt/>

<http://www.esaugumas.lt>

<http://www.matuok.lt/>

<http://www.elektroninisparasas.lt/>

<http://www.raskinterneta.lt/>

<http://www.skaiciuok.lt/>

<http://e-infrastruktura.lt/>

<http://matavimai.rrt.lt/>

7.2 Elektroninių ryšių paslaugų kokybės užtikrinimas

7.2.1 Universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų priežiūra

Ūkio subjektas „Teo LT“, AB, yra pripažintas turinčiu didelę įtaką Prieigos prie viešojo ryšio tinklo, teikiamo fiksuotoje vietoje, rinkoje ir dėl to yra įpareigotas teikti universaliasias elektroninių ryšių paslaugas⁸.

Universaliųjų paslaugų teikimo reikalavimų (įskaitant reikalavimus dėl universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų aukščiausios kainų ribos) pažeidimų 2016 m. nustatyta nebuvo.

2016 m. RRT paskelbė 2015 m. universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo ir kainų pokyčių ataskaitą. Apie 2016 m. universaliųjų paslaugų teikimą ir kainų pokyčius numatyta paskelbti iki 2017 m. gegužės 1 d.

2016 m. RRT, atsižvelgdama į elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų taksofonu, paklausą ir mastą, peržiūrėjo taksofonų tankio koeficientus ir taksofonų skaičiaus tankį sumažino 15 proc.

7.2.2 Viešojo fiksuotojo telefono ryšio paslaugų kokybė

Nesėkmingų kvietimų dalis: 0,23 proc.	Atlikti kokybės rodiklių matavimai AB „Teo LT“ tinkle	Sujungimo trukmė: 0,39 s
21,7 tūkst. – tiek atlikta matavimų		21,7 tūkst. – tiek atlikta matavimų

2016 m. RRT atliko kokybės rodiklių matavimus⁹ „Teo LT“, AB, viešajame fiksuotojo ryšio tinkle, kurių metu užfiksuotos tokios vertės: nesėkmingų kvietimų dalis – 0,23 proc. (vertė neviršija universaliųjų paslaugų teikėjams nustatytų ribinių verčių – ne daugiau 5 proc.), matavimų skaičius – 21,7 tūkst.; sujungimo trukmė – 0,39 s (vertė neviršija universaliųjų paslaugų teikėjams nustatytų ribinių verčių – ne ilgiau kaip 10 s), matavimų skaičius – 21,7 tūkst.

7.2.3 Viešojo judriojo telefono ryšio paslaugų kokybė

2016 m. buvo įdiegta ir pradėta naudoti nauja judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių matavimo įranga, kuri leido efektyviau atlikti bandomuosius matavimus.

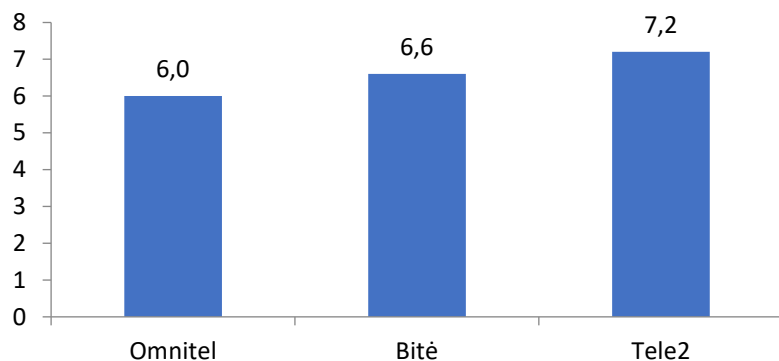
2016 m. atlikta 9 000 bandomųjų balso telefonijos (toliau – BT) skambučių, išsiųsta 8 000 trumpųjų tekstinių žinučių (toliau – SMS) UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ (nuo 2017 m. vasario 1 d. – „Telia Lietuva“, AB) ir UAB „Tele2“ viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose.

Pateikiame (10, 11 ir 12 pav.) kokybės rodiklių – BT skambučių sujungimo trukmės, BT balso perdavimo kokybės ir SMS pristatymo trukmės – verčių palyginimus tarp trijų operatorių¹⁰.

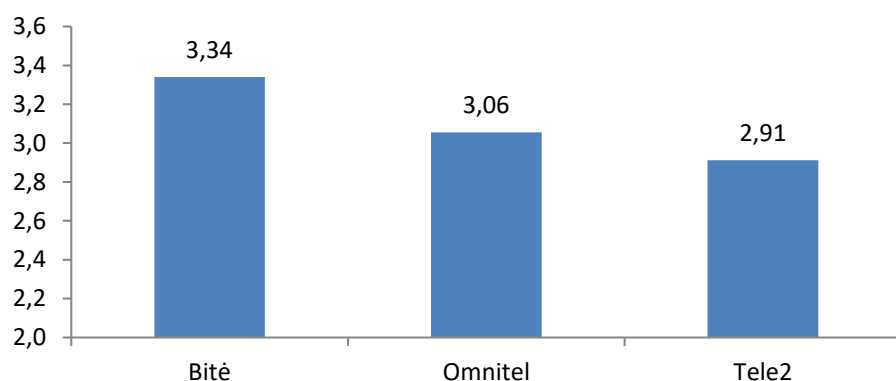
⁸ Universaliųjų elektroninių paslaugų teikėjas yra įpareigotas suteikti prisijungimą prie viešojo ryšių tinklo fiksuotoje vietoje, užtikrinti, kad viešuoju ryšių tinklu fiksuotoje vietoje galima būtų siųsti ir gauti vietinius, nacionalinius ir tarptautinius telefono skambučius, fakso pranešimus ir duomenis tokiu pajėgumu, kad būtų užtikrinta veiksminga interneto prieiga, atsižvelgiant į daugumos abonentų naudojamą technologiją ir technologines galimybes, ir užtikrinti ne mažesnę nei 144 kb/s duomenų siuntimo ir priėmimo spartą. Universaliųjų elektroninių paslaugų teikėjas taip pat yra įpareigotas teikti paslaugas taksofonu, sudaryti galimybę naudotis universaliosiomis elektroninių ryšių paslaugomis neįgaliesiems šių paslaugų gavėjams ir teikti informaciją apie viešųjų telefono ryšio paslaugų abonentus.

⁹ RRT, siekdama įvertinti, ar paslaugų teikėjai neviršija jiems nustatytų paslaugų kokybės rodiklių ribinių verčių, nepriklausomai atlieka kokybės rodiklių matavimus paslaugų teikėjų tinkluose ir skelbia paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo ataskaitas.

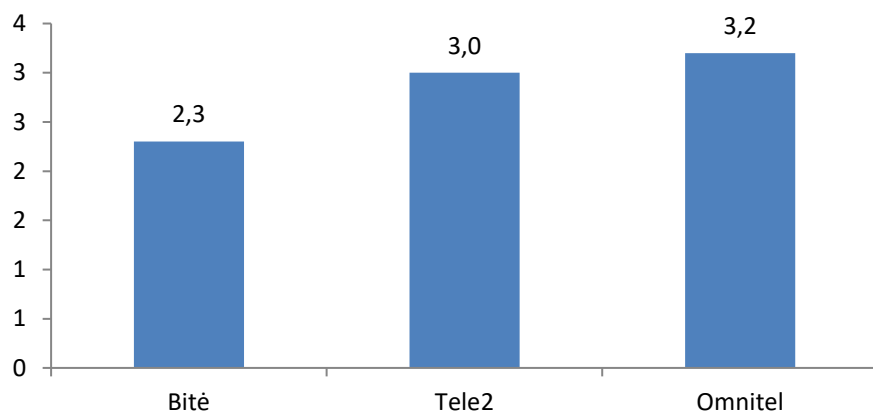
¹⁰ Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodikliai įvertinti vadovaujantis Europos telekomunikacijų standartų instituto techninėmis specifikacijomis ETSI TS 102 250-2 V1.6.2 (2008-09) ir Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo metodika, patvirtinta RRT direktoriaus 2009 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 1V-260.

10 pav. Vidutinės BT skambučio sujungimo trukmės (s).

11 pav. Vidutinių BT balso perdavimo kokybės vertės (plačiajuosčio įverčio P.863-SWB 'POLQA' balais).

12 pav. Vidutinės SMS pristatymo trukmės (s).

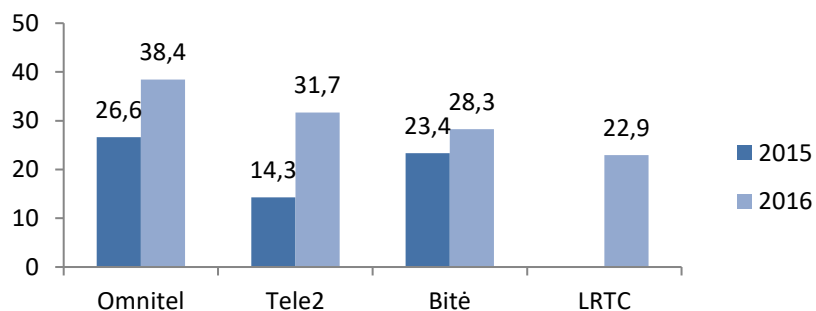
7.2.4 Belaidės interneto prieigos paslaugų kokybė

83 tūkst. – tiek atlikta duomenų perdavimo bandymų

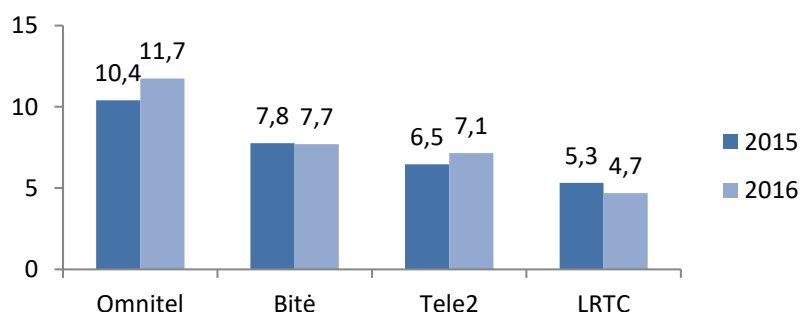
Bandymai atlikti AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“, UAB „Tele2“ tinkluose

Naudingas įrankis vartotojams, padedantis vertinti judriojo interneto prieigos paslaugų kokybę ir rinktis jų poreikius atitinkančias paslaugas, yra RRT sukurta Belaidžio interneto prieigos stebėsenos sistema – interaktyvus žemėlapis internete adresu matavimai.rrt.lt.

2016 m. atlikta 83 000 duomenų perdavimo bandymų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“ ir UAB „Tele2“ operatorių tinkluose. Matavimo įranga buvo sumontuota tarnybiniame RRT automobilyje, matavimai atlikti daugumoje Lietuvos miestų ir pagrindiniuose keliuose (13 ir 14 pav.)

13 pav. Vidutinė duomenų gavimo sparta LTE tinkluose 2015 m. ir 2016 m., Mb/s

13 pav. Vidutinė duomenų gavimo sparta 3G tinkluose 2015 m. ir 2016 m., Mb/s (pagal 3G technologijos tinkluose atliktus matavimus; LRTC atveju – WiMAX)

7.2.5 Interneto prieigos spartos matavimo sistema „matuok.lt“

2016 m. RRT atnaujino interneto prieigos spartos matavimo sistemos <http://matuok.lt/> įrankį¹¹ (atnaujintas matavimo modulis, kuris užtikrina matavimų rezultatų (gavimo ir siuntimo) tikslumą matuojant dideles spartos vertes). Pagrindinis atnaujinto modulio privalumas – didesnis rezultatų tikslumas. Naudodami šį įrankį, vartotojai gali įvertinti jiems teikiamos interneto prieigos ryšio spartą, kaupti ir analizuoti gautus matavimų rezultatus. Nuo „matuok.lt“ atnaujinimo interneto prieigos spartos matavimo sistemos vartotojai atliko daugiau kaip 45 tūkst. matavimų.

Pagal vartotojų matavimų duomenis 2 lentelėje pateikiamos vidutinės interneto prieigos teikėjų vertės. Į lentelę įtraukti tik tie interneto prieigos paslaugų teikėjai, kurių vartotojai atliko daugiau nei 400 matavimų. Taip pat nėra įvertinta, kokius interneto prieigos paslaugų planus matavimų metu turėjo vartotojai ar kokią įrangą naudojo.

2 lentelė. Interneto prieigos paslaugų teikėjų vidutinės duomenų gavimo spartos vertės, pagal vartotojų atliktus matavimus

Interneto prieigos paslaugų teikėjas	Duomenų gavimo sparta, Mb/s	Matavimų skaičius, vnt.
Kauno technologijos universitetas	91,7	449
UAB „KAVAMEDIA“	86,8	442
UAB „Cgates“	81,6	2 474
VĮ „Infostuktūra“	79,6	541
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	79,4	646
UAB „Kauno interneto sistemos“	51,5	516
UAB „INIT“	47,1	1 842
UAB „SPLIUS“	46,2	967
AB „Teo LT“	44,3	10 254
UAB „Baltnetos komunikacijos“	43,8	521
UAB „KLI LT“	38,1	854
UAB „Nacionalinis Telekomunikacijų Tinklas“	36,4	527
UAB „Balticum TV“	33,0	1 267
UAB „NNT“	24,8	463
UAB „Tele2“	21,3	6 703
UAB „Omnitel“	20,3	2 517
UAB „Bitė Lietuva“	17,3	2 562
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	9,4	7 605

7.3 Paslaugų gavėjų prašymų (skundų) ir ginčų nagrinėjimas

PRAŠYMAS (SKUNDAS). Jei pareiškėjas prašo RRT pagal jos kompetenciją padėti išsiaiškinti situaciją, įvertinti jo atžvilgiu galimai įvykdytą teisių ar teisėtų interesų pažeidimą ar elektroninių ryšių paslaugų teikėjo neveikimą, suteikti informaciją apie paslaugų gavėjų teises ar kitais klausimais, įvertinti, ar paslaugų teikėjas nepažeidžia teisės aktų reikalavimų, prašo imtis priemonių užtikrinti teisės aktų laikymąsi, RRT nagrinėja tokį kreipimąsi kaip prašymą (skundą).

GINČAS. Jei galutinis paslaugų gavėjas skundžia jo atžvilgiu įvykdytą iš elektroninių ryšių paslaugų teikimo sutarties kylančių teisių ar teisėtų interesų pažeidimą (sprendimą, dėl kurio jam kilo neigiamos pasekmės) ar elektroninių ryšių paslaugų teikėjo neveikimą jo atžvilgiu ir prašo jo pažeistas teises ar teisėtus interesus apginti, siekdamas privalomojo pobūdžio sprendimo ginčo šalims (pvz., panaikinti neteisėtą reikalavimą, perskaičiuoti užmokesčius, įpareigoti taikyti mažesnę paslaugų tarifą, anuliuoti priskaičiuotas netesybas ir pan.), RRT tokį prašymą nagrinėja kaip ginčą.

¹¹ Naujas matavimo modulis paremtas OOKLA duomenų perdavimo spartos matavimo technologija, kuri užtikrina vartotojams galimybę itin tiksliai įvertinti ne tik tai, kokią duomenų perdavimo spartą suteikia jų interneto prieigos paslaugų teikėjas.

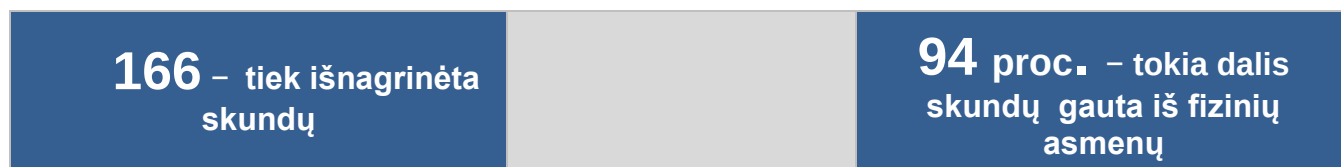
2016 m. RRT vykdė vieną iš savo uždavinių – užtikrino galutinių paslaugų gavėjų ir pašto paslaugos naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugą ir gynimą.

Svarbesni 2016 m. RRT veiklos vartotojų teisių apsaugos srityje rezultatai:

- 2016 m. RRT informavo paslaugų teikėjus, kad jie laiku atitinkamai pakeistų sutartis su paslaugų gavėjais. Pvz., 2016 m. raštu kreiptasi į Lietuvos kabelinės televizijos asociaciją (LKTA) dėl sąskaitų už paslaugas pateikimo ir apmokėjimo tvarkos, kuriuo buvo paprašyta jos narius informuoti apie nustatytą tvarką.
- Dėl teisės aktų pakeitimų, susijusių su atviros interneto prieigos reglamentavimu¹², pagal kurį buvo nustatyti papildomi reikalavimai interneto prieigos paslaugų teikėjams, buvo rengiami susitikimai su interneto prieigos paslaugų teikėjais, jie konsultuoti telefonu ir el. paštu dėl privalomos sutartyse nurodyti informacijos. RRT visiems interneto prieigos paslaugų teikėjams pateikė išaiškinimus ir nuomonę, koku būdu ir kokia informacija turi būti pateikta sutartyse ir interneto svetainėse.
- Organizuoti 5 susitikimai su universaliosios pašto paslaugos teikėju AB Lietuvos paštu, kuriuose aptartos universaliosios pašto paslaugos teikimo sąlygos kaimo gyvenamosiose vietovėse, klausimai, susiję su pašto siuntų gavimo pranešimų pildymu ir įteikimu.
- RRT, kaip įgaliota institucija neteismina tvarka spręsti ginčus, savo svetainėje teikė patarimus apie *alternatyvų ginčų nagrinėjimo būdą*.

Informacija apie RRT išnagrinėtus prašymus, skundus ir ginčus tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų pateikta žemiau esančiuose skyriuose.

7.3.1 Galutinių paslaugų gavėjų prašymų (skundų) nagrinėjimas

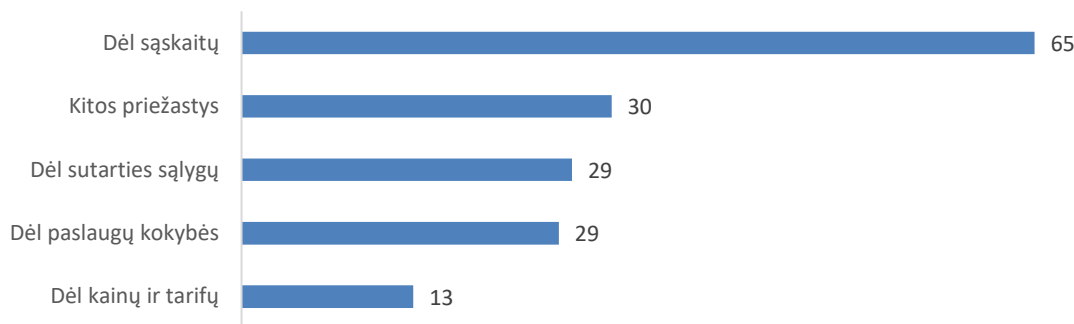

2016 m. RRT išnagrinėjo 166 pareiškėjų prašymus, paklausimus ir skundus (toliau – skundai) dėl elektroninių ryšių paslaugų teikimo ir dėl iš to kylančių klausimų.

Didžiąją dalį (94 proc.) gautų skundų pateikė vartotojai (fiziniai asmenys, besinaudojantys elektroninių ryšių paslaugomis asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams tenkinti), 6 proc. skundų pateikė juridiniai asmenys.

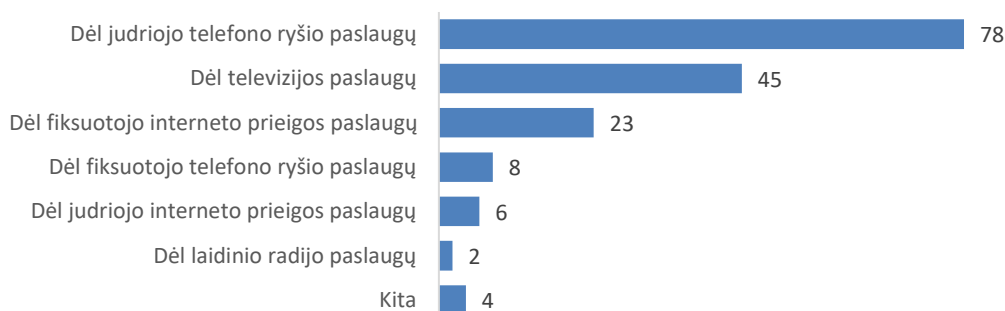
Skundų pateikimo priežastys pateiktos 15 pav. Dažniausia 2016 m., kaip ir 2015 m., nagrinėtų skundų priežastis buvo sąskaitų pagrįstumas, kai galutinis paslaugų gavėjas mano, kad joje galimai įtraukti įvykiai, kurių nebuvo, sąskaitų teikimo būdas neatitinka sutarto panašiai.

¹² Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 2015/2120, kuriuo nustatomos priemonės, susijusios su atvira interneto prieiga, ir kuriuo iš dalies keičiami Direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, ir Reglamentas (ES) Nr. 531/2012 dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Sąjungoje.

15 pav. Skundų, išnagrinėtų 2016 m., pateikimo priežastys

Skirstant skundus pagal paslaugų rūšis (žr. 16 pav.), daugiausia klausimų ir nesutarimų kilo dėl judriojo telefono ryšio paslaugų teikimo (78 skundai), taip pat didelę skundų dalį (45 skundai) sudarė skundai dėl televizijos programų retransliavimo paslaugos ir fiksuotojo interneto prieigos paslaugų (23 skundai).

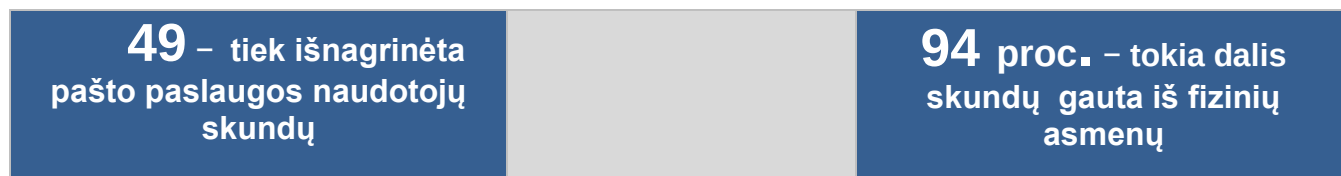

16 pav. Skundų pasiskirstymas 2016 m. pagal paslaugų rūšis

Vertinant pagal nagrinėjimo baigtį, didelė dalis skundų (65 skundai, t. y. beveik 40 proc. nuo visų 2016 m. išnagrinėtų skundų) išspręsti taikiai, kai šalys skundo nagrinėjimo metu rado taikų konflikto sprendimo būdą; į 101 skundą atsakyta RRT pateikiant situacijos įvertinimą ar nuomonę pagal kompetenciją arba jie persiūsti nagrinėti kitoms institucijoms pagal kompetenciją.

2016 m. atsakyta į 345 el. paštu gautus skundus ir paklausimus, sulaukta 480 skambučių RRT specialistams nemokama pasitikėjimo ir pagalbos linija 8 800 20 030.

7.3.2 Pašto paslaugos naudotojų prašymų (skundų) nagrinėjimas

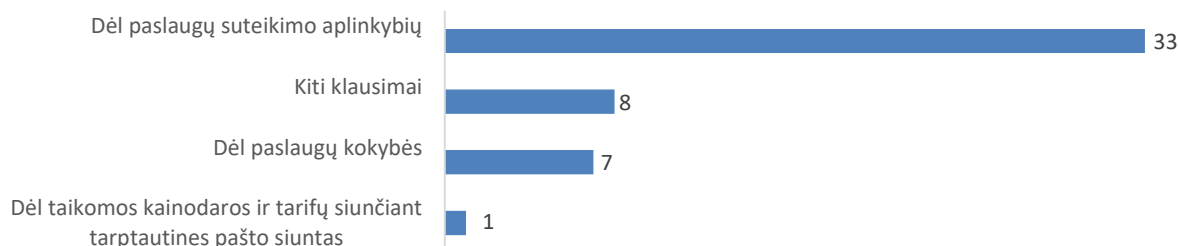

2016 m. RRT išnagrinėjo 49 pašto paslaugos naudotojų prašymus ir skundus. Iš jų 46 – iš fizinių asmenų (vartotojų), 3 – iš juridinių asmenų.

Didžioji dalis gautų skundų (33 vnt.) buvo dėl universaliosios pašto paslaugos. Tai labiausiai paplitusi pašto paslauga, kuri privalo būti užtikrinama pagal pašto veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

Analizuojant pagal skundo pateikimo priežastis, didžiąją dalį (33 vnt.) sudarė nusiskundimai dėl paslaugų suteikimo aplinkybių: vėluojamos pristatyti pašto siuntos, įteiktos netinkamam gavėjui, įteiktos ne tuo adresu, negrąžintos siuntos ir pan. (žr. 17 pav.). 7 skundai buvo susiję su paslaugų kokybe (dėl pažeistų, sugadintų, dingusių pašto siuntų ir žalos atlyginimo), 1 skundas – dėl taikomos kainodaros ir tarifų siunčiant tarptautines pašto

siuntas, 8 skundai pateikti kitais klausimais (dėl muitinės procedūrų; dėl pašto siuntų gavimo pranešimų; dėl pašto siuntos svorio; dėl reikalavimų pašto siuntos pakuotei).

17 pav. Pašto paslaugos naudotojų skundų pateikimo 2016 m. priežastys

Vertinant pagal skundų dėl pašto paslaugos teikimo nagrinėjimo baigtį, 9 prašymai ir skundai išspręsti taikiai, į 40 prašymų (skundų) atsakyta teisės aktų nustatyta tvarka arba jie persiųsti nagrinėti kitoms institucijoms pagal kompetenciją.

2016 m. el. paštu buvo atsakyta į 72 pašto paslaugos naudotojų paklausimus. Dažniausios kreipimosi priežastys – dėl žalos atlyginimo ir pašto siuntų pristatymo aplinkybių (vėluojama pristatyti pašto siunta, įteiktos ne tuo adresu, ne tam gavėjui ir pan.)

7.4 Ginčų ne teismo tvarka nagrinėjimas

RRT yra įgaliota neteismine tvarka spręsti ginčus tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčus tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų. Siekiant atkurti pažeistų interesų pusiausvyrą, kilusį ginčą šalys gali spręsti keliais būdais, vienas iš jų – vadinamasis **alternatyvus ginčų nagrinėjimas**.

Paprastai ginčų kyla, kai galutinis paslaugų gavėjas ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjas arba naudotojas ir pašto paslaugos teikėjas turi skirtingą lūkestį sukurdami, pakeisdami, nutraukdami teisinį santykį, dėl ko galutinis paslaugų gavėjas arba naudotojas mano, kad jo teisės ir teisėti interesai yra pažeisti.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymu¹³ (toliau – VTAĮ), Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymu (toliau – ERĮ), Lietuvos Respublikos pašto įstatymu (toliau – Pašto įstatymas), RRT yra įgaliota neteismine tvarka spręsti ginčus tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčus tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų.

2016 m. sausio 1 d. įsigaliojo VTAĮ, ERĮ ir Pašto įstatymo pakeitimai¹⁴, kuriais buvo pakeista ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų ar naudotojų ir paslaugų teikėjų nagrinėjimo tvarka. **Ginčai nagrinėjami pagal skirtingas procedūrinės taisykles**. Tai priklauso nuo besikreipiančio asmens: jeigu kreipėsi vartotojas (t. y. fizinis asmuo, su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais (vartojimo tikslais) siekiantis sudaryti ar sudarantis sutartis), ginčas RRT nagrinėjamas VTAĮ ir Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklėse¹⁵ nustatyta tvarka; visų kitų galutinių paslaugų gavėjų ar naudotojų ginčai nagrinėjami pagal kitus teisės aktus¹⁶.

¹³ Vadovaujantis VTAĮ 22 straipsnio 1 dalies 1 punkto, ERĮ 8 straipsnio 2 dalies 2 punkto ir 36 straipsnio, Pašto įstatymo 13 straipsnio nuostatomis, RRT yra įgaliota neteismine tvarka spręsti ginčus tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčus tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų.

¹⁴ Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 2, 5, 10, 11, 12, 40 straipsnių, šeštojo skirsnio ir įstatymo priedo pakeitimo įstatymas, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 34 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymas bei Lietuvos Respublikos pašto įstatymo Nr. VIII-1141 3, 6, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymas.

¹⁵ Taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-382 „Dėl Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių patvirtinimo“.

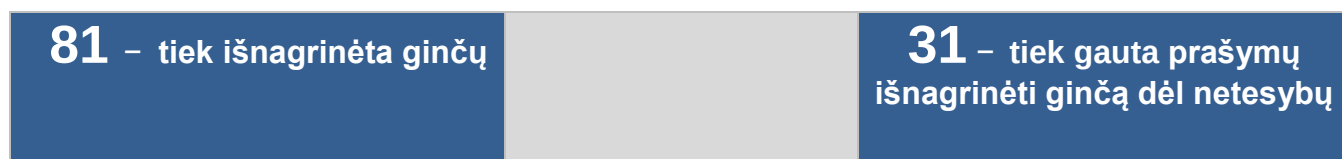
¹⁶ Pagal Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų, išskyrus vartotojus, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčų tarp naudotojų, išskyrus vartotojus, ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimo taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2011 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1015 „Dėl Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų, išskyrus vartotojus, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčų tarp naudotojų, išskyrus vartotojus, ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimo taisyklių patvirtinimo“.

Pažymėtina, kad įsigaliojus aukščiau nurodytiems pakeitimams, vartojimo ginčui išnagrinėti ir sprendimui priimti taikomi šie esminiai pakeitimai:

- sprendimui priimti nustatytas ilgesnis terminas (20 darbo dienų terminas pakeistas į 90 dienų terminą);
- įtvirtintos naujos pareigos tiek galutiniams paslaugų gavėjams ar naudotojams, tiek ir paslaugų teikėjams: galutinis paslaugų gavėjas ar naudotojas, manantis, kad paslaugų teikėjas pažeidė jo teises ar teisėtus interesus, prieš kreipdamasis į RRT, privalo raštu kreiptis į paslaugų teikėją ir nurodyti savo reikalavimus (šio reikalavimo neįvykdžius, RRT atsisako nagrinėti prašymą);
- paslaugų teikėjui nustatytas trumpesnis terminas atsakyti į galutinio paslaugų gavėjo ar naudotojo prašymus, pasiūlymus ir skundus (30 dienų terminas pakeistas į 14 dienų terminą).

RRT, siekdama didinti visuomenės informuotumą apie RRT vykdomą neteisminį ginčų nagrinėjimą ir skatinti galutinius paslaugų gavėjus ar naudotojus ginti savo teises tokiu būdu, savo interneto svetainės skyriuje „Alternatyvus ginčų nagrinėjimas“ skelbia informaciją apie alternatyvius ginčų sprendimo būdus, joje yra pateikta pavyzdinė kreipimosi forma, skelbiami RRT priimti sprendimai ir kita aktuali informacija.

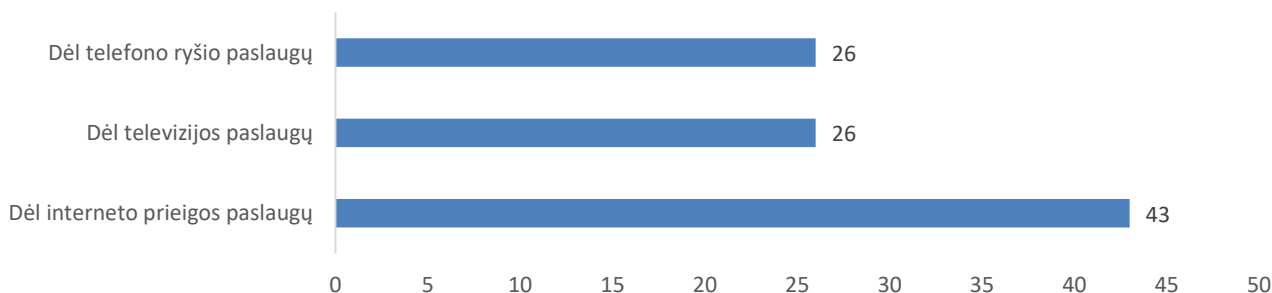
7.4.1 Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų nagrinėjimas

2016 m. RRT buvo gauti 93 prašymai išnagrinėti ginčą tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų (iš jų 81 buvo išnagrinėtas 2016 m., likusių nagrinėjimas bus baigtas 2017 m.). Didžiąją dalį gautų prašymų pateikė fiziniai asmenys – vartotojai, besinaudojantys elektroninių ryšių paslaugomis asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams tenkinti.

Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų vidutinis išnagrinėjimo RRT terminas 2016 m. buvo 40 dienų (teisės aktuose numatytas 90 dienų terminas).

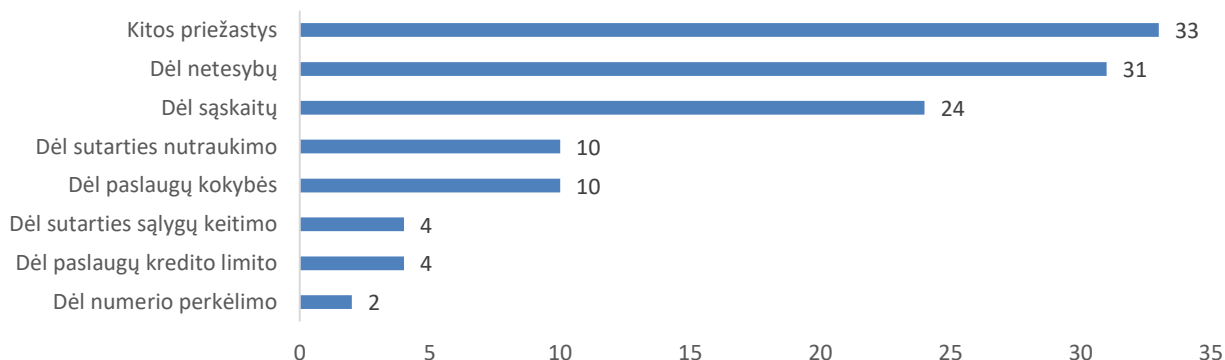
2016 m. galutiniai paslaugų gavėjai dažniausiai į RRT kreipėsi dėl interneto prieigos paslaugų, įskaitant duomenų perdavimo paslaugas (18 pav.).

18 pav. Prašymų išnagrinėti ginčą pasiskirstymas 2016 m. pagal paslaugų rūšis¹⁷

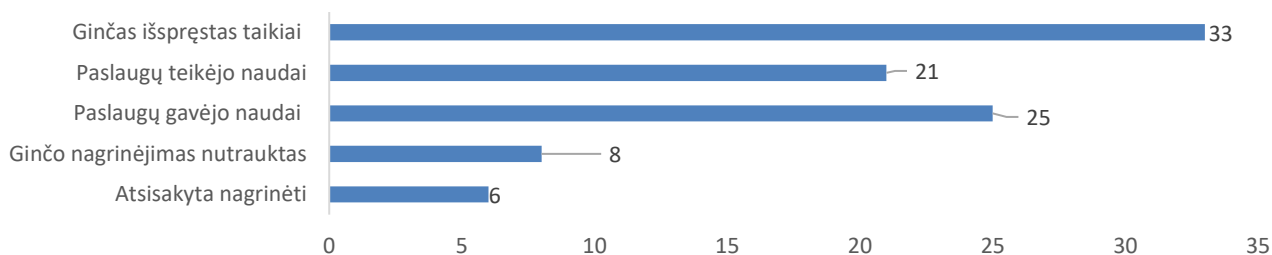
¹⁷ 1 ginčas buvo kilęs dėl dviejų paslaugų.

19 pav. pateiktas ginčų pasiskirstymas pagal ginčų pobūdį. Daugiausia – 31 prašymas išnagrinėti ginčą – buvo susijęs su sutarties nutraukimu nesibaigus minimaliam naudojimosi elektroninių ryšių paslaugomis terminui, nustatytam sutartyje, ir dėl to elektroninių ryšių paslaugų teikėjo paskaičiuotomis netesybomis. Taip pat liko aktualūs sąskaitose nurodytų užmokesčių pagrįstumo, teisingumo ir (ar) padidinimo klausimai, buvo ginčijamas suteiktų paslaugų kiekis, apmokestinimas ir pan. (31 atvejis).

19 pav. **Ginčų pasiskirstymas 2016 m. pagal ginčo pobūdį (kai kuriuose prašymuose buvo nurodomos kelios kreipimosi priežastys)**

Pažymėtina, kad daugelis RRT pasiekusių galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų ginčų buvo išspręsta taikiai (33 vnt.) (20 pav.).

20 pav. **Ginčų dėl elektroninių ryšių paslaugų sprendimų baigtis (buvo kompleksinių sprendimų)**

GINČAS DĖL SUTARTIES NUTRAUKIMO

Vartotojas prašė RRT įpareigoti televizijos paslaugų teikėją nutraukti neterminuotą sutartį nuo 2015-11-01 ir panaikinti neteisėtai 2015 m. paskaičiuotus mokesčius.

RRT nustatė, kad paslaugų teikėja 2015-10-27 gavo pasirašytą vartotojo prašymą nutraukti sutartį, tačiau nesutiko jį vykdyti, nes prašymą atsiuntė kita paslaugų teikėja, be to, parašas prašyme neatitiko vartotojo parašo sutartyje. Teikėja nurodė vartotojui atvykti į teikėjos klientų aptarnavimo centrą ir pateikti pasirašytą prašymą. Vartotojui neatvykus, teikėja nutraukė sutartį savo iniciatyva 2016-01-25 dėl susidariusios skolos.

RRT pripažino, kad, nors vartotojo prašymą nutraukti sutartį teikėjai pateikė trečiasis asmuo, tokie trečiojo asmens veiksmai yra faktinio pobūdžio, todėl trečiasis asmuo nelaikytinas vartotojo atstovu, o persiųstas pasirašytas prašymas nutraukti sutartį laikytinas aiškia rašytine vartotojo valios išraiška. RRT susisieikė telefonu su vartotoju, kuris patvirtino, jog 2015-10-23 siuntė prašymą nutraukti sutartį teikėjai.

RRT taip pat konstatavo, kad toks teikėjos veikimo būdas, kai gavus rašytinį prašymą dėl sutarties nutraukimo yra kreipiamasi į vartotoją su prašymu dar kartą patvirtinti savo valią nutraukti sutartį, neatitinka nei sutarties nuostatų, nei teisės aktų reikalavimų, įskaitant ir kliento interesų prioriteto principą.

RRT pripažino, kad sutartis turėjo būti nutraukta vėliausiai 2015-11-04 (po 5 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos) **ir visi teikėjos paskaičiuoti mokesčiai nuo šios datos laikytini nepagrįstais.**

Teikėja, nesutikdama su RRT priimtu sprendimu, kreipėsi į teismą, kuris pripažino RRT sprendimo teisėtumą.

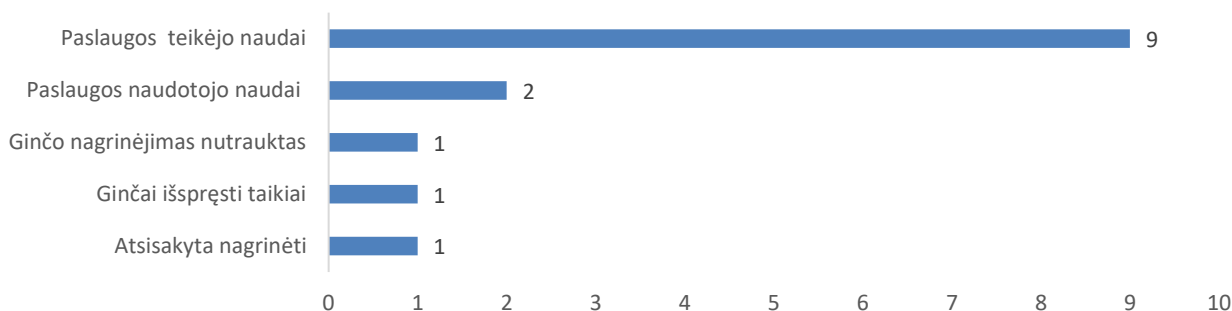
7.4.2 Ginčų tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimas

**14 – tiek išnagrinėta
ginčų**

**9 – tiek priimta
sprendimų netenkinti
naudotojų prašymų**

2016 m. RRT išnagrinėjo 14 ginčų (žr. 21 pav.) tarp pašto paslaugos naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų.

2 ginčiuose sprendimas buvo palankus naudotojui (t. y. jo reikalavimai tenkinti visa apimtimi arba iš dalies), 9 prašymuose nurodyti reikalavimai netenkinti, 1 prašymą atsisakyta nagrinėti (nepateikus įgaliojimo), 1 prašymo nagrinėjimas nutrauktas, kadangi RRT neturėjo įgaliojimų priimti sprendimą dėl pareikštų konkrečių reikalavimų, ir 1 ginčas buvo išspręstas taikiai.

21 pav. Ginčų dėl pašto paslaugos sprendimų baigtis 2016 m.

Tik 1 prašymą pateikė juridinis asmuo, o likusius – fiziniai asmenys – naudotojai, besinaudojantys pašto paslauga asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams tenkinti. Vidutinis ginčų RRT nagrinėjimo terminas – 35 dienos (teisės aktuose numatyta 90 dienų).

RRT REKOMENDUOJA BŪTI BUDRIEMS PASIRAŠANT REGISTRUOTOJO SIUNTINIO DOKUMENTUS

2016 m. į RRT kreipėsi vartotojas, prašydamas išspręsti ginčą su pašto paslaugos teikėju dėl žalos atlyginimo už dalį dingusios tarptautinės pašto siuntos. Vartotojas nurodė, kad pašto paslaugos teikėjui pateikė siųsti tarptautinę registruotąją ir įvertintą pašto siuntą, kurią, kaip vėliau informavo pašto siuntos gavėjas, gavo ne visą ir mažesnio svorio, nei buvo nurodyta ant pašto siuntos pakuotės (patirtos žalos dydis – 151,20 Eur). RRT, gavusi vartotojo prašymą, kreipėsi į paslaugų teikėją ir paprašė paaiškinti susiklosčiusią situaciją. Išnagrinėjusi gautą atsakymą, RRT nustatė, kad pašto siunta gavėjui buvo įteikta be pastabų, pagal pateiktus duomenis nebuvo įforminta, kad gautos pašto siuntos išorė buvo pažeista.

Atsižvelgiant į tai, kad gavėjas priėmė pašto siuntą pasirašydamas ir nepateikdamas pastabų pašto tarnybai, bei į tai, kad užsienio pašto tarnyba neužpildė ir nepateikė tarptautiniuose pašto veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose

nustatytos formos dėl įvertintosios pašto siuntos praradimo, apgadinimo ar išplėšimo, **konstatuota, kad tarptautinė registruotoji ir įvertintoji pašto siunta gavėjui buvo įteikta tokio svorio, kokio ir buvo išsiųsta, todėl tenkinti vartotojo prašymo dėl žalos atlyginimo nėra pagrindo.**

7.5 Universalioji pašto paslauga

7.5.1 Universaliosios pašto paslaugos tarifai ir sąnaudų apskaita

Universalioji pašto paslauga yra tam tikros apimties ir tam tikromis sąlygomis teikiama pašto paslauga, kurios teikimas turi būti užtikrintas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Universaliąją pašto paslaugą Lietuvoje 2016 m. teikė AB Lietuvos paštas.

Universaliosios pašto paslaugos kainos turi būti grįstos sąnaudomis. RRT papildomai yra patvirtinusi universaliosios pašto paslaugos didžiausius tarifus.

2016 m. universaliosios pašto paslaugos tarifai nebuvo keisti.

2016 m. RRT užsakymu UAB „BDO auditas ir apskaita“ atliko universaliosios pašto paslaugos teikėjo AB Lietuvos pašto 2015 m. sąnaudų auditą. Audito išvadose auditoriai pateikė nuomonę, kad AB Lietuvos pašto naudojama sąnaudų apskaitos sistema, už 2015 m. parengta metinė sąnaudų apskaitos ataskaita ir metinė periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams ataskaita visais reikšmingais atžvilgiais atitinka teisės aktų reikalavimus.

Rekomendacinio pobūdžio ataskaitoje auditoriai nurodė, kad AB Lietuvos paštas turėtų keisti korespondencijos siuntų, kurios ne tiesiogiai įteikiamos prie pašto langelio, o įmetamos į bendrą korespondencijų surinkimo dėžutę, kiekių nustatymo metodiką.

RRT kreipėsi į AB Lietuvos pašta, prašydama, kad metinių ataskaitų duomenys už 2016 metus būtų pateikti remiantis auditoriaus rekomendacijomis. Audito išvada pateikiama RRT svetainėje adresu www.rrt.lt skiltyje „Pašto verslui“, temoje „Universalioji pašto paslauga“.

7.5.2 Universaliosios pašto paslaugos kokybės kontrolė

2015 m. atliktas universaliosios pašto paslaugos kokybės patikrinimas parodė, kad universaliajai pašto paslaugai keliami reikalavimai nebuvo pasiekti (žr. 3 lentelę).

Atsižvelgdama į tai, RRT 2016 m. detalai išnagrinėjo 2015 m. atlikto patikrinimo rezultatus ir nustatė priežastis, lėmusias universaliosios pašto paslaugos kokybės prastėjimą.

Nustatyta, kas lemia vėluojantį siuntų pristatymą

Identifikuota, kad pašto siuntų pristatymo trukmei didelės įtakos turėjo AB Lietuvos pašto darbuotojų (laiškininkų) trūkumas bei kaita, kurią lėmė nedidelis darbo užmokestis ir darbo sąlygos, be to, netvarkingos gyventojų gaunamųjų laiškų dėžutės.

2016 m. AB Lietuvos paštas parengė ir įgyvendino koregavimo ir prevencinių veiksmų planą, inicijavo gaunamųjų laiškų dėžučių atnaujinimo akciją.

AB Lietuvos pašto 2016 m. atliktas pašto siuntų siuntimo trukmės patikrinimas rodė, kad kitą darbo dieną (D+1) pristatyta 83,1 proc. (2015 m. – 81,1 proc.) pirmenybinių korespondencijos siuntų, o trečią darbo dieną (D+3) – 98,60 proc. (2015 m. – 99,0 proc.) pirmenybinių korespondencijos siuntų. 2016 m. atlikto pirmenybinių korespondencijos siuntų siuntimo trukmės tyrimo rezultatai parodė universaliosios pašto paslaugos kokybės rodiklių

gerėjimą, tačiau D+1 paslaugos kokybės rodiklio siektina riba nebuvo pasiekta. Tai rodo, kad AB Lietuvos paštas 2016 m. įgyvendintos priemonės nebuvo pakankamos pagerinti teikiamų paslaugų kokybei.

3 lentelė. Pirmenybinių korespondencijos siuntų siuntimo trukmės patikrinimo rezultatai 2014–2016 m., kokybiniai rodikliai (proc.) Lietuvoje

Metai	D+1	D+2	D+3
Nustatyti reikalavimai	85	--	97
2014	85,40	96,20	98,40
2015	81,10	96,30	99,00
2016	83,10	98,60	98,60

Šaltinis: AB Lietuvos pašto pateikta informacija

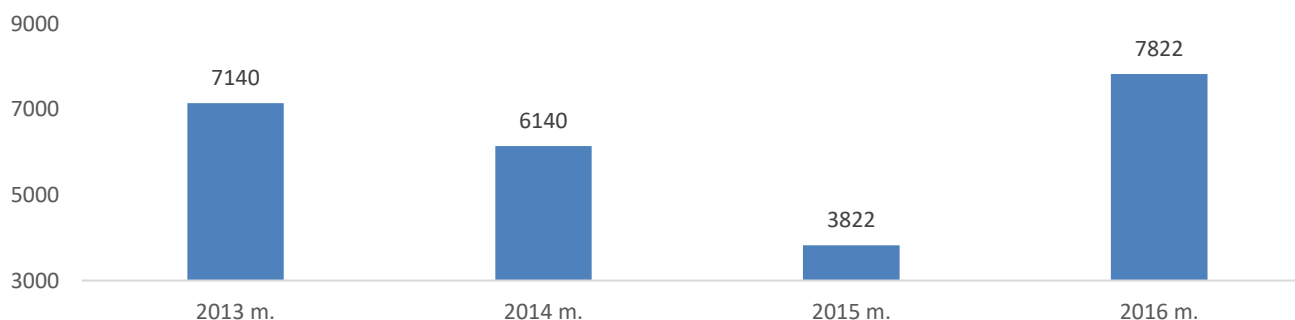
Pastaba: D yra korespondencijos siuntos priėmimo siųsti data. D+2 rodiklis nėra nustatytas.

7.6 Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas įrenginių sektoriuje

7.6.1 Radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių rinkos priežiūra

2016 m. išanalizuoti duomenys apie 7 822 iš trečiųjų šalių įvežtų radijo ryšio ir telekomunikacijų galinių įrenginių tipus (21 pav.). Palyginti su 2015 m. (3 822 tipai) duomenimis, įvežamų įrenginių tipų skaičius 2016 m. ypač padidėjo. Skaičiaus augimą lėmė internetinės prekybos augimas, kadangi tiek privatūs asmenys, tiek smulkus verslas perka elektronikos prekes iš internetinių parduotuvių, esančių trečiojoje šalyje (ne ES šalyje). Tai ypač jaučiama mobiliųjų telefonų sektoriuje.

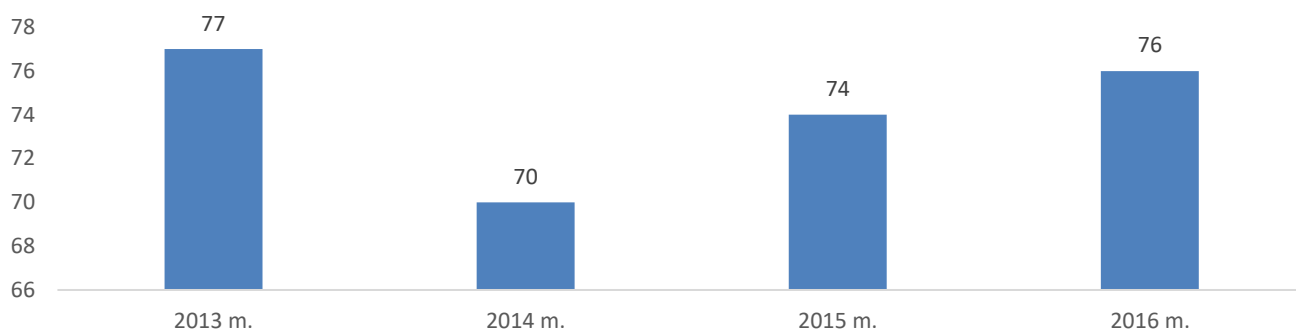
RRT atlieka Lietuvos Respublikos rinkoje esančių radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių atitikties privalomiems Radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių techninio reglamento (toliau – **RTTE reglamentas**) reikalavimams užtikrinimą ir priežiūrą. Nuo 2016 m. birželio 14 d. buvo priimtas **Radijo ryšio įrenginių techninis reglamentas**, panaikinęs RTTE reglamentą. Taip pat RRT atlieka Lietuvos Respublikos rinkoje esančių aparatūros ir įrenginių atitikties Elektromagnetinio suderinamumo techninio reglamento (toliau – **EMS reglamentas**) reikalavimams priežiūrą.

21 pav. 2013–2016 m. iš trečiųjų šalių įvežtų įrenginių tipų skaičius, vnt.

Atitiktis RTTE reglamento administraciniais reikalavimams

2016 m. buvo patikrinta 76 tipų (21 pav.) radijo ryšio ir telekomunikacijų galinių įrenginių atitiktis RTTE reglamento **administraciniais reikalavimams**. 2016 m., kaip ir 2015 m., rinkoje nebuvo aptikta gaminių, nepaženklintų CE ženklų – tai rodo, kad įrenginių tiekėjai žino ženklinimo reikalavimus, tačiau 19 įrenginių tipų neturėjo atitikties deklaracijų, t. y. neatitiko administracinių reikalavimų. Po reikalavimo deklaracijos pateiktos, o 5 tipų įrenginių tipų, kurių atitikties deklaracijos nebuvo nepateiktos, buvo pašalinti iš rinkos.

21 pav. 2013–2016 m. patikrintų radijo ryšių įrenginių ir telekomunikacinių galinių įrenginių tipų skaičius

Atitiktis RTTE reglamento reikalavimams atliekant bandymus

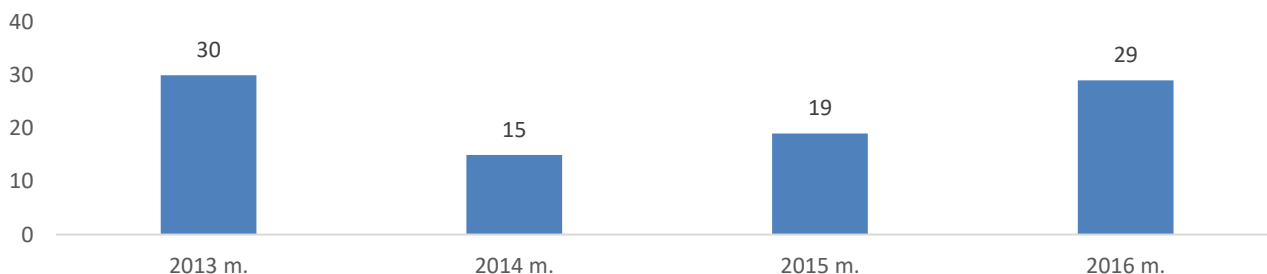

2016 m. iš rinkos bandymams laboratorijoje buvo paimti ir patikrinti 25 tipų radijo ryšio ir telekomunikacinių galiniai įrenginiai. RTTE reglamento reikalavimų neatitiko 11 įrenginių tipų.

Tarp netenkinančių reikalavimų įrenginių buvo 2 tipai radijo stočių ir 9 tipai mažojo nuotolio įrenginių (nuotoliniu būdu valdomų žaislų). Pagrindinis neatitikimo parametras – šalutinės siųstuvo spinduliuotės neatitiktis standartuose nustatytiems reikalavimams. Šių įrenginių teikimas rinkai sustabdytas iki nustatytų trūkumų pašalinimo.

Aparatūros ir įrenginių atitiktis elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams

2016 m. buvo patikrinti 32 aparatų tipai (22 pav.), ar jie atitinka EMS reglamento administracinius (ženklintas, atitikties deklaracija) reikalavimus. Administracinių reikalavimų neatitiko 4 aparatų tipai, nes ženklinimo etiketėse ir pridedamuose dokumentuose nebuvo nurodytas gamintojas. Minėti trūkumai buvo pašalinti ir leista ūkio subjektams šiuos aparatus teikti į rinką.

22 pav. Aparatų, tikrintų laboratorijoje, ar atitinka EMS reglamento techninius reikalavimus, tipų skaičius 2013–2016 m.

Iš 32 aparatų tipų 29 tipai buvo paimti bandymams laboratorijoje, RRT nusprendė pagrindinį dėmesį skirti techninių reikalavimų patikrinimui, nes, kaip rodo ilgalaikė tyrimų patirtis, daug gaminių, ypač LED lempų, būna paženklintos teisingai, turi visus dokumentus, bet atliekant bandymus nustatoma, kad jos neatitinka techninių

reikalavimų: yra trikdžių maitinimo prieigoje, reikalavimų neatitinka ir trikdžių spinduliuotė. **Nutarta kaip įmanoma daugiau gaminių patikrinti laboratorijoje.**

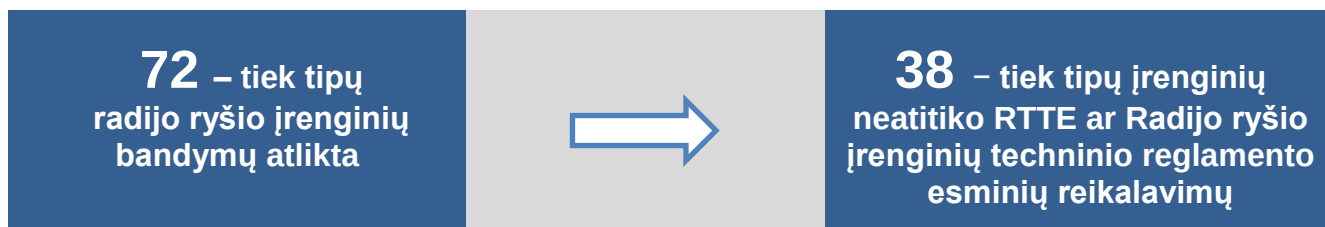
Iš RRT laboratorijoje patikrintų aparatų EMS reglamento reikalavimų neatitiko 11 tipų įrenginiai. Šie **trikdžius keliantys ir ES esminių reikalavimų neatitinkantys gaminiai nepateks į šalies rinką ir nepasieks vartotojų namų ūkio.**

7.6.2 RRT veikla užtikrinant laisvą įrenginių judėjimą ir tiekimą rinkai

Nuo 2016 m. Lietuvoje įsigaliojus EMS reglamento naujai redakcijai ir naujam Radijo ryšio įrenginių techniniam reglamentui, buvo **nustatyti nauji reikalavimai ekonominės veiklos vykdytojams** (gamintojams, įgaliotiems atstovams, importuotojams bei platintojams), rinkos priežiūros institucijoms, notifikuotosioms įstaigoms, elektrinių ir elektroninių aparatų bei radijo įrenginių atitikties vertinimo ir pateikimo į ES rinką procedūroms.

Atsižvelgiant į naujus reikalavimus, taip pat į Lietuvos ekonominės veiklos vykdytojų poreikius, RRT akredituotas Aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo kontrolės skyrius¹⁸ nuolat plėtė akreditavimo sritį (ją sudaro 170 Europos bei tarptautinių standartų).

Radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių atitikties esminiams reikalavimams vertinimas

Į ES rinką gali patekti tik tie radijo ryšio ir telekomunikacijų galiniai įrenginiai, kurie atitinka esminius reikalavimus, nustatytus RTTE ar Radijo ryšio įrenginių techniniame reglamente, tad Lietuvos ir kitų ES šalių ekonominės veiklos vykdytojai, prieš pateikdami gaminius rinkai¹⁹, teikia įrenginius atitikties vertinimui.

2016 m. RRT iš gamintojų buvo gauti 47 tipų 51 radijo ryšio įrenginiai, kuriems buvo atlikti bandymai pagal darniuosius EN standartus. Nustatyta, kad 23 tipų įrenginiai neatitiko RTTE ar Radijo ryšio įrenginių techninio reglamentų esminių reikalavimų. **Šie įrenginiai nebus pateikti šalies rinkai, kol nebus pasiektas pakankamas elektromagnetinio suderinamumo lygis bei efektyvus radijo dažnių spektro naudojimas.**

Vykdam rinkos priežiūrą, 2016 m. iš rinkos bandymams akredituotoje laboratorijoje buvo paimti ir patikrinti 25 tipų 26 radijo ryšio ir telekomunikacijų galiniai įrenginiai. Nustatyta, kad RTTE ar Radijo ryšio įrenginių techninio reglamentų esminių reikalavimų neatitiko 15 įrenginių tipai.

Tarp netenkinančių reikalavimų įrenginių buvo bepiločiai orlaiviai (skraidyklės), radijo ryšių valdomos apsaugos sistemos, radijo stotys ir mažojo nuotolio įrenginiai (nuotoliniu būdu valdomi žaislai). Pagrindinis neatitikimo parametras – šalutinės siųstuvo spinduliuotės neatitiktis darniuosiuose standartuose EN nustatytiems reikalavimams. **Šių įrenginių tiekimas rinkai²⁰ sustabdytas iki nustatytų trūkumų pašalinimo.**

Aparatūros ir įrenginių atitiktis elektromagnetinio suderinamumo (EMS) reikalavimams

¹⁸ Pagal akreditavimo sritį, RRT vykdomi praktiškai visų rūšių elektrinių ir elektroninių įrenginių: buitinių prietaisų, elektrinių apšvietimo įrenginių, informacinių technologijų įrangos, pramonės bei mokslo įrangos, medicinos prietaisų, taip pat liftų, eskalatorių bei judamųjų takų, taip pat radijo ryšio įrenginių, telekomunikacijų galinių įrenginių bei transporto priemonių elektromagnetinio suderinamumo bandymai, taip pat efektyvaus radijo spektro naudojimo bandymai.

¹⁹ Pateikimas rinkai – radijo ryšio įrenginio tiekimas Europos Sąjungos rinkai pirmą kartą.

²⁰ Tiekimas rinkai – radijo ryšio įrenginio, skirto platinti, vartoti ar naudoti Europos Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdam komercinę veiklą už atlygį arba be jo.

112 tipų **114** – tiek elektrinių ir elektroninių aparatų bandymų atlikta

23 – tiek tipų įrenginiai neatitiko esminių EMS reglamento reikalavimų

Į ES rinką gali patekti tik EMS reglamento reikalavimus atitinkantys elektriniai ir elektroniniai aparatai, pvz. buityje naudojami elektriniai bei apšvietimo prietaisai, taip pat visa pramonėje, moksle, medicinoje naudojama elektrinė ir elektroninė įranga).

2016 m. RRT atliko iš gamintojų gautų 81 tipo elektrinių ir elektroninių aparatų bandymus. Buvo nustatyta, kad 13 tipų aparatai neatitinka EMS reglamento esminių reikalavimų – **šie aparatai nebus pateikti šalies rinkai²¹, kol nebus pasiektas pakankamas elektromagnetinio suderinamumo** (tiek trikdžių spinduliuotės, tiek atsparumo trikdžiams) lygis.

Be elektrinių ir elektroninių aparatų pagal EMS reglamentą, pagal sutartis su gamintojais bei atitikties vertinimo įstaigomis 2016 m. buvo patikrinta 10 transporto priemonių ir 13 tipų naujų elektroninių medicinos prietaisų atitiktis elektromagnetinio suderinamumo reikalavimams²².

2016 m. RRT pradėjo vykdyti dyzelinių bei elektrinių traukinių (23 pav.) elektromagnetinio suderinamumo bandymus. Prieš išvedant į kosminę erdvę **lietuvišką palydovą „LituanicaSAT-2“**, buvo atlikti elektromagnetinio suderinamumo ir atsparumo aukšto dažnio elektromagnetinių laukų poveikiui bandymai. Intensyviai buvo atliekami naujausių technologijų bepiločių orlaivių (dronų), robotų, lazerių, mokslinės bei medicininės įrangos bei kitų aparatų elektromagnetinio suderinamumo bei radijo spektro bandymai.

23 Pav. RRT specializuotas automobilis, pastatytas prie traukinio bėgių, matuoja važiuojančio traukinio elektromagnetinių trikdžių spinduliuotę.

Vykdamas rinkos priežiūrą, pagal EMS reglamentą buvo paimtas 31 tipo 33 elektrinis ar elektroninis aparatas, siekiant įvertinti jų atitiktį EMS reglamento esminiems reikalavimams. Atlikus bandymus, nustatyta 10 tipų aparatų neatitiktis privalomiesiems reikalavimams, šių tipų aparatų tiekimas rinkai sustabdytas²³.

Vertinant ES rinkai tiekiamų elektrinių ir elektroninių aparatų bei transporto priemonių atitiktį darniesiems standartams, 2016 m. buvo iš viso atlikti 902 elektromagnetinio suderinamumo bandymai (iš jų – 546 elektromagnetinių trikdžių spinduliuotės, 356 atsparumo trikdžiams bandymai). Iš viso buvo parengtos 205

²¹ Pateikimas rinkai – aparato tiekimas Europos Sąjungos rinkai pirmą kartą.

²² Pagal Jungtinių Tautų 10 reglamentą dėl transporto priemonių ir ES direktyvos 93/42/EEB (medicinos prietaisų) darniuosius standartus

²³ Tiekimas rinkai – aparato, skirtas platinti, vartoti ar naudoti Europos Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdamas komercinę veiklą už atlygį arba be jo.

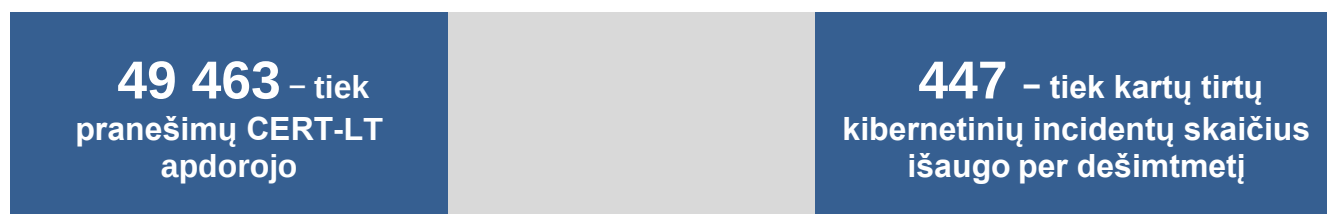
bandymų ataskaitos. 65 (32 proc.) ataskaitose konstatuota elektrinių bei elektroninių aparatų bei radijo ryšio įrenginių neatitiktis esminiams reikalavimams elektromagnetiniam suderinamumui bei efektyviam radijo spektro naudojimui. Šiems neatitinkantiems darniųjų EN standartų reikalavimų gaminiams buvo užkirstas kelias patekti į ES rinką.

RRT akredituotoje laboratorijoje buvo atliekami ne tik mūsų šalies rinkoje paimtų aparatų bandymai, bet ir elektromagnetinio suderinamumo ir efektyvaus radijo spektro naudojimo bandymai bei atitikties vertinimas Kipro, Estijos ar Latvijos rinkose paimtiems aparatams, pagal sutartis su šių šalių rinkos priežiūros institucijomis. 2016 m. taip pat buvo atliekami dvišaliai elektrinių ir elektroninių aparatų bandymai kartu su ANACOM (Portugalija), bei NMHH (Vengrija) radijo dažnių tarnybomis.

7.7 Tinklų ir informacijos saugumo užtikrinimas

2016 metai CERT-LT padalinys minėjo 10-ąsias veiklos metines. 2006 m. CERT-LT buvo įkurtas kaip RRT padalinys, 2008 m. jis tapo nacionaliniu saugumo incidentų tyrimų padaliniu. CERT-LT veikla ženkliai kito – jei 2006 m. buvo atliekami tik incidentų tyrimai, tai šiuo metu, šalia incidentų fiksavimo ir apdorojimo, daug dėmesio skiriama švietimui kibernetinio saugumo klausimais, nacionalinės kibernetinės situacijos stebėsenai, kibernetinių pratybų organizavimui ir kt.

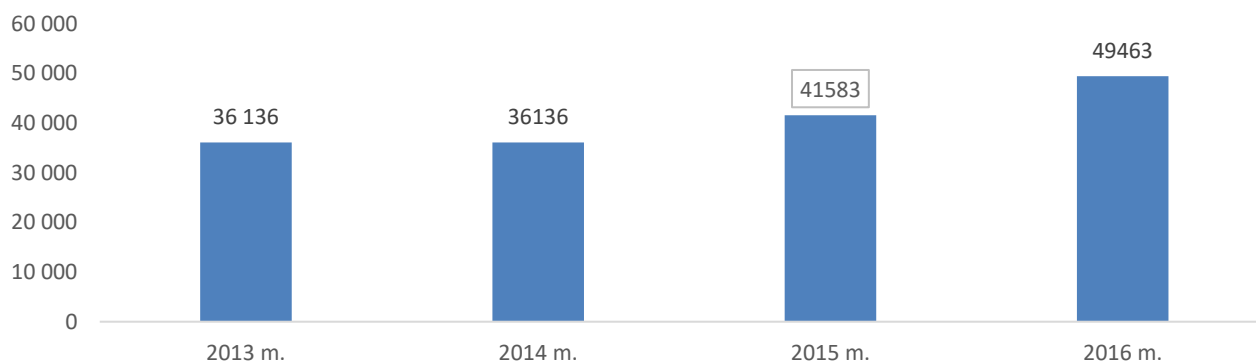
7.7.1 CERT-LT gautų pranešimų apie incidentus tyrimai

2016 m. CERT-LT apdorojo 49 463 pranešimus (24 pav.), gautus iš elektroninių ryšių paslaugų teikėjų, užsienio CERT tarnybų, atliekančių tarptautinius incidentų tyrimus, ir iš Lietuvos interneto naudotojų.

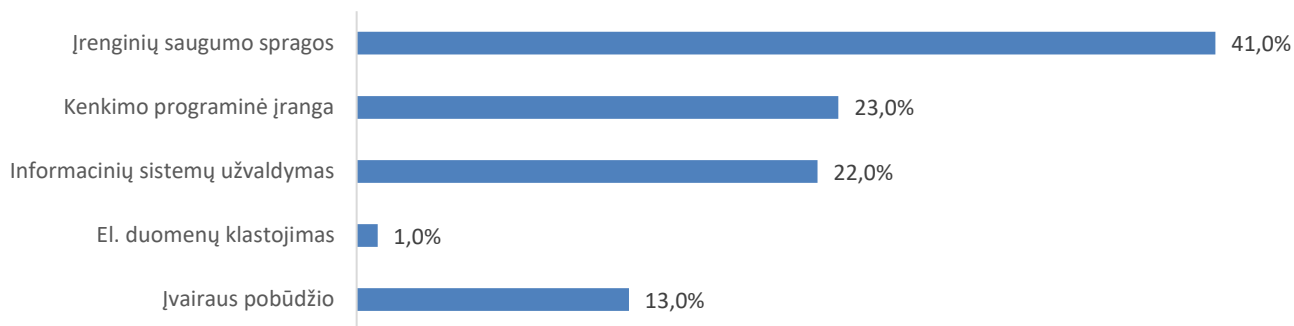
Pažymėtina, kad 17 proc. incidentų (arba 8 408) pranešimų apie incidentus buvo detalieji tiriami CERT-LT specialistų. Daugiausia tai – informacinių sistemų užvaldymo, paslaugų trikdymo atakų bei kiti išskirtiniai atvejai, taip pat incidentai, apie kuriuos pranešta CERT-LT interneto svetainėje (www.cert.lt/pranesti.html) arba elektroniniu paštu. Likusioji incidentų dalis yra apdorojama automatinio būdu, perduodant informaciją apie incidentą bei rekomendacijas asmenims, kuriems priklauso su incidentu susiję IP adresai.

Palyginti su 2015 m. (41 583 pranešimai), pranešimų buvo gauta 19 proc. daugiau.

24 pav. Nacionalinio CERT-LT padalinio ištirtų incidentų skaičius 2013–2016 m.

Pateikiama 2016 m. CERT-LT išnagrinėtų pranešimų apie tinklų ir informacijos saugumo incidentus statistika ir analizė (25 pav.).

25 pav. 2016 m. CERT-LT išnagrinėtų pranešimų apie tinklų ir informacijos saugumo incidentus pobūdis, proc.

Viena iš pagrindinių saugumo problemų 2016 m. – užvaldytos informacinės sistemos (10 673 pranešimai, t.y. net 53 proc. daugiau nei 2015 m. (6 975 užvaldymai)), dažniausiai – interneto svetainės. Pagrindinės šio augimo priežastys susijusios su informacinių sistemų kūrėjų ir jų savininkų atsakomybės, kompetencijos saugumo srityje stoka, išaugusiu atvirojo kodo turinio valdymo sistemų populiarumu ir jų priežiūros trūkumu. Dažnai likimo valiai paliktos **neatnaujintos arba nesaugiai sukonfigūruotos svetainės tampa lengvu grobiu kibernetiniams nusikaltėliams.**

Kenkimo programinė įranga. 2016 m. apdorota 11 212 (2015 m. – 10 928) kenkimo programinės įrangos panaudojimo atvejų. Vienas iš virusų kūrimo ir platinimo tikslų – naudotojų kompiuterių įtraukimas į botnetus. Užvaldytų kompiuterių (botų) tinklais vykdomos įvairios kibernetinės atakos: kenkimo kodo ir brukalo platinimas, paslaugos trikdymo atakos ir pan. Kitas paplitęs kenkimo programinės įrangos panaudojimo tikslas – išgauti pinigus, platinant šifruojančius ir išpirkos reikalaujančius virusus (*angl.* Ransomware).

2016 m. suaktyvėjo kenkimo kodo, nutaikyto į mobiliuosius įrenginius, kūrėjai²⁴. Tokio kenkėjiško programinio kodo paskirtis – pavogti vartotojo asmeninius duomenis - aktyvių paskyrų („Gmail“, „Facebook“, debesų saugyklų) prisijungimus, kontaktinius duomenis.

CERT-LT duomenimis, 2016 m. Lietuvoje **kasdien buvo fiksuojama vidutiniškai 2 500 kompiuterių**, kurie, savininkams nežinant, buvo valdomi nuotoliniu būdu. Tinklapyje <https://www.cert.lt/botnet> registruojama ir skelbiama informacija apie botnetuose aptiktų kompiuterių aktyvumą. O tinklalapyje <https://www.cert.lt/tikrinti> vartotojas gali pasitikrinti, ar jo kompiuteris nėra įtrauktas į botnetą.

Įrenginių saugumo spragos. Saugumo spragos įrenginiuose, kurie priklauso fiziniams asmenims, ir 2016 m. liko nemenka problema (20 490 pranešimai per 2016 m.). Manoma, kad ateityje ji dar labiau didės, nes buityje atsiranda vis daugiau įrenginių, turinčių sujungimą su internetu, o kartu ir galimybių naudoti juos atakoms vykdyti. Tokie prietaisai įtraukiami į botnetus, sudarytus iš daiktų interneto įrenginių (*angl.* IoT). Reikėtų pažymėti, kad dažniausiai tokios spragos nekelia tiesioginės grėsmės įrenginių savininkų duomenų saugumui, tačiau sudaro sąlygas piktavaliams naudoti įrenginius paslaugos trikdymo atakoms (*angl.* Denial of Service, DDoS) kaip atakų stiprintuvus.

2016 m. spalio mėn. **vyko viena iš didžiausių žinomų paskirstytųjų paslaugos trikdymo atakų** (*angl.* Distributed Denial of Service, DDoS) visame pasaulyje. Ją sukėlė didžiulis botnetas, sudarytas iš įrenginių, turinčių saugumo spragų. Naudodami šį tinklą, kibernetiniai nusikaltėliai vykdė itin galingas paslaugos trikdymo atakas, kurių įtaka jautėsi ir Lietuvos paslaugų teikėjų tinkluose.

²⁴ Kibernetiniai nusikaltėliai, pasinaudodami užvaldytomis svetainėmis, siekdavo įdiegti kenkimo programinę įrangą į naudotojo pažeidžiamą įrenginį.

Paslaugos trikdymo atakos. 2016 m. CERT-LT ištyrė 61 pranešimą apie paslaugos trikdymo (*angl.* DoS) atakas (2015 m. – 50). Padidėjimą lėmė 2016 m. II ketv. įvykiai, kuomet vyko nuolatinės paskirstytosios paslaugų trikdymo atakos (*angl.* DDoS), nukreiptos prieš Lietuvos Respublikos institucijų, žiniasklaidos, bankų ir privačiojo sektoriaus tinklalapius. Šių atakų metu piktaivaliai naudojo įvairius atakų būdus, apsunkinančius interneto svetainių administratorių gynybos galimybes ir šių atakų valdymą.

Kibernetinis sukčiavimas. 2016 m. toliau buvo siuntinėjami el. laiškai, parašyti lietuvių kalba, neva iš banko, su nuoroda į banko tinklalapio klastotę ar pridėdant prie laiško bylą su kenkimo programa. Skirtingai nuo 2015 m., laiškų prieduose, slėpėsi ne EXE, o dažniausiai JavaScript, PDF ar DOC suarchyvuoti tipo failai.

2016 m. Lietuvoje buvo vykdoma **didelė tikslinė sukčiavimo kampanija**, nukreipta prieš konkrečias pareigas organizacijose užimančius asmenis – įmonių finansininkus. Šio pobūdžio atakos tęsiamos ir 2017 m., tad CERT-LT ragina atsakingus įmonių darbuotojus neprarasti budrumo.

Interneto svetainės taip pat buvo klastojamos siekiant apgauti interneto naudotojus ir išgauti svarbius jų duomenis. 2016 m. CERT-LT ištyrė 555 pranešimus apie svetainių klastojimą (*angl.* phishing) (2015 m. – kone tiek pat – 559). Dažniausiai buvo gaunami pranešimai apie suklastotą elektroninių mokėjimo sistemų svetainę „Paypal“, taip pat „Facebook“, „Gmail“ bei Lietuvoje ir užsienyje veikiančių bankų svetaines.

Vientisumo pažeidimai. 2016 m. buvo užregistruotas 21 viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo sutrikimas, iš jų 8 turėjo didelę įtaką šių paslaugų gavėjams. Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrai ENISA buvo pranešta apie 2 vientisumo pažeidimus, kurie turėjo didelę įtaką paslaugų gavėjams, ir viršijo ENISA nustatytus kriterijus.

7.7.2 CERT-LT veikla incidentų prevencijos srityje

Atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokole pateiktus pasiūlymus 2016 m. stiprinti ir viešinti nacionalinio CERT-LT padalinio veiklą, RRT incidentų prevenciją atliko nuolat viešindama aktualias kibernetinio saugumo problemas, teikdama konkrečias rekomendacijas ir įspėjimus, kaip išvengti didesnių pavojų, kaip šalinti incidentų pasekmes.

29 – tiek visuomenei paskelbta prevencinių pranešimų

83 – tiek paskelbta rekomendacijų interneto naudotojams

2016 m. buvo paskelbti 29 pranešimai: 8 pranešimai apie saugumo spragas (kartu su šalinimo instrukcijomis), 12 prevencinių pranešimų (kartu su rekomendacijomis), 2 pranešimai apie bendradarbiavimą kibernetinio saugumo srityje, 7 pranešimai spaudai (4 lentelė). Paskelbtos 83 rekomendacijos interneto naudotojams dėl kenkimo kodo ir saugumo spragų.

4 lentelė. **Oficialūs pranešimai visuomenei, pvz.**

„Kaip apsaugoti nuo kenkimo programų mobiliuosius įrenginius?“

„Lietuvoje padažnėjo kibernetinių sukčiavimo atvejų bandant apgaule išvilioti pinigus iš įmonių finansininkų“

„Tarptautinės operacijos taikiniai - jauni DDoS kibernetinių atakų priemonių naudotojai“

„CERT-LT primena: programišių bandymai užvaldyti interneto svetaines vyksta nuolat“

„Paveikta 500 mln. „Yahoo“ naudotojų“

2016 m. CERT-LT bendradarbiavo su Lietuvos kriminalinės policijos biuru dviejose tarptautinėse švietimo kampanijose. Pirmos kampanijos tikslas – **apsaugoti Lietuvos jaunimą nuo įsitraukimo į kompiuterinius nusikaltimus**, informuojant jį apie sėkmingas teisėsaugos operacijas ir apie skaudžias teistumo atsiradimo pasėkmes. Antros kampanijos metu **visuomenė buvo informuota apie didėjančią pavojų, susijusį su kenkimo programomis mobiliuosiuose įrenginiuose**.

2016 m. RRT ir Kauno technologijos universiteto Informacinių technologijų departamento Interneto paslaugų centras pasirašė susitarimą dėl bendradarbiavimo elektroninės informacijos prieiglos paslaugų saugumo ir kibernetinių incidentų prevencijos srityje. Pasirašyto bendradarbiavimo susitarimo tikslas – didinti bendrą visuomenės saugumo lygį informacinių technologijų srityje, mažinti elektroninėje erdvėje nukentėjusių interneto naudotojų bei užvaldytų (pvz., internetinių svetainių) ir pažeidžiamų sistemų skaičių, siekiant apsaugoti interneto naudotojų duomenis, asmeninę informaciją ir turtą.

7.7.3 Cyber Europe 2016

2016 m. visoje Europoje vyko itin didelio masto kibernetinio saugumo pratybos „Cyber Europe 2016“²⁵. Pratybų tikslas – patikrinti bendradarbiavimo procesus Europos Sąjungos ir nacionaliniu lygiu, didinti kvalifikacinius gebėjimus kibernetinio saugumo srityje.

CERT-LT atstovai (darbuotojai) buvo šių pratybų nacionaliniai planuotojai, moderatoriai ir dalyviai.

Pratybų metu CERT-LT suteikė galimybę **30 Lietuvos organizacijų** (valstybinėms institucijoms, CERT tarnyboms, interneto paslaugų ir debesų kompiuterijos paslaugų teikėjams ir kitiems kibernetinės saugos specialistams) mokytis suvaldant ir tiriant įvairaus pobūdžio kibernetinius incidentus. CERT-LT ekspertai kartu su Lietuvos interneto ir debesų kompiuterijos paslaugų teikėjais ir tarptautinių organizacijų kolegomis turėjo suvaldyti itin sudėtingus ir pesimistiškus scenarijus, kurie vyko kibernetinių atakų metu.

Detali informacija, patarimai ir rekomendacijos kompiuterių ir kitų išmaniųjų įrenginių naudotojams skelbiami specializuotose interneto svetainėse www.cert.lt ir www.esaugumas.lt, taip pat CERT-LT „Twitter“ paskyroje https://twitter.com/cert_lt.

²⁵ Šias pratybas organizavo Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūra ENISA bei šalys narės.

7.8 Interneto turinio priežiūra įgyvendinant „Saugesnio interneto“ projektą

Atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokole pateiktą pasiūlymą 2016 m. stiprinti nepilnamečių apsaugos nuo žalingo turinio poveikio veiklas, RRT įgyvendino „Saugesnio interneto“ projektą kartu su partneriais – Švietimo informacinių technologijų centru (ITC), VšĮ „Vaikų linija“, asociacija „Langas į ateitį“. Šį projektą RRT vykdo jau dešimt metų.

Projekto „Saugesnis internetas“ svetainėje www.draugiskasinternetas.lt, kurioje skelbiama vaikams ir tėvams aktuali informacija apie saugumą internete, veikia ir RRT administruojama interneto „karštoji linija“ (<http://www.draugiskasinternetas.lt/lt/main/report>), kuria interneto naudotojai raginami pranešti apie pastebėtą neteisėtą ar žalingą interneto turinį. 2016 m. gauta 842 pranešimų, dėl 405 atvejų imtasi tolesnių veiksmų.

842 – tiek pranešimų gauta apie neteisėtą ar žalingą turinį internete

405 – dėl tiek atvejų imtasi tolesnių veiksmų

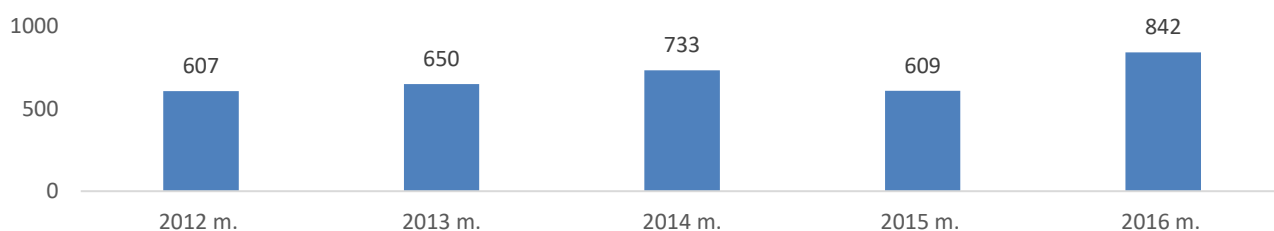
2016 m. pabaigoje priimti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimai, įsigaliosiantys nuo 2017 m. rugsėjo 1 d., kuriais įstatyminiu lygiu yra įtvirtinama RRT de facto vykdoma interneto karštosios linijos veikla. Šiuo įstatymu RRT suteikiami įgaliojimai iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir kitų asmenų gauti nurodytų funkcijų įgyvendinimui reikalingą informaciją, duoti privalomuosius nurodymus, kad elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjai pašalintų jų tarnybinėse stotyse saugomą informaciją arba panaikintų galimybę pasiekti informaciją, kurią yra draudžiama skleisti arba kuria tyčiojamasi iš nepilnamečių asmenų.

2016 metai buvo paskelbta viena nemokamos turinio filtravimo programos įdiegimo ir administravimo instrukcija, padedanti tėvams kontroliuoti vaikų naršomą turinį internete. Iš viso RRT yra parengusi penkių nemokamų filtravimo programų apžvalgas, jas galima rasti adresu <http://esaugumas.lt/lt/turinio-filtravimo-programos.html>.

RRT kaip partnerė dalyvavo saugesnio interneto renginiuose – vaikų vasaros stovyklose. Aplankyta 10 stovyklų, kuriose vyko edukaciniai užsiėmimai saugumo internete tema, įgyvendintos prevencinės priemonės: ekspertai renginių metu su vaikais dalinosi paprastais ir kartu labai svarbiais patarimais apie išmaniųjų įrenginių saugumą, elgesį socialiniuose tinkluose bei elektronines patyčias.

Siekiant informuoti visuomenę, RRT kartu su partneriais 2016 m. tradiciškai organizavo socialinę kampaniją, skirtą tarptautinei Saugesnio interneto dienai (toliau – „SID 2016“) paminėti, kuri visame pasaulyje buvo minima 2016 m. vasario 9 d. ir kurios šūkis – „Aš už geresnį internetą!“. Svarbiausias „SID 2016“ akcentas – Lietuvos parodų ir kongresų centre LITEXPO organizuotas renginys „Aš už geresnį internetą!“, kuriame dalyvavo daugiau nei trys šimtai vaikų, buvo sudaryta galimybė renginį tiesiogiai stebėti ir internetu.

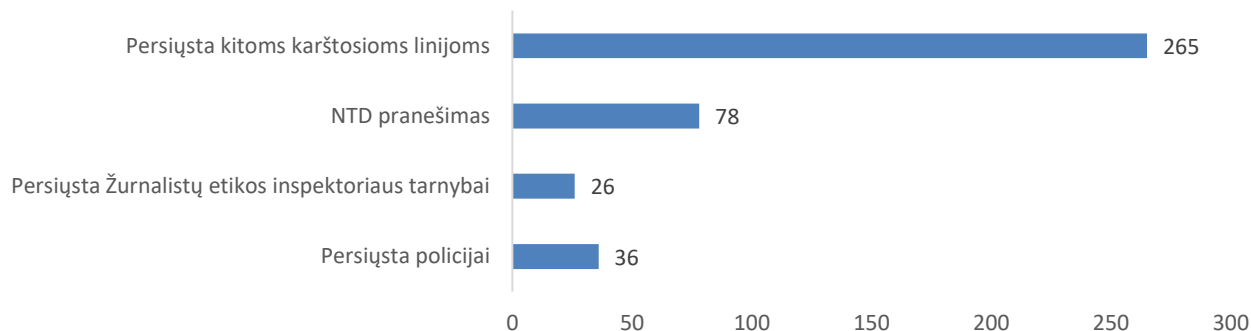
Vykdydama interneto karštosios linijos funkcijas, RRT per 2016 m. gavo 842 pranešimus apie neteisėtą ar žalingą turinį internete (žr. 26 pav.). Palyginti su 2015 m. (gauti 609 pranešimai), pranešimų skaičius padidėjo 38 proc.

26 pav. Interneto karštosios linijos pranešimų statistika 2012–2016 m.

Interneto naudotojai siuntė pranešimus apie rastą informaciją internete, susijusią su rasinės ar tautinės nesantaikos kurstymu, pornografija, vaikų seksualiniu išnaudojimu, taip pat apie neleistiną asmeninės informacijos skelbimą.

Atlikus tyrimus, tolesnių veiksmų imtasi 405 atvejais (žr. 27 pav.), tai sudarė 48 proc. visų gautų pranešimų.

27 pav. 2016 m. interneto karštosios linijos pranešimų statistika

NTD (*angl.* Notice and Take Down) pranešimai siunčiami įvairių šalių interneto paslaugų teikėjams apie jų tinkluose esantį neteisėtą interneto turinį, siekiant kuo skubiau jį pašalinti.

Kitų pranešimų atžvilgiu nesiimta jokių priemonių, kadangi juose buvo pranešta apie interneto turinį, kuris nebuvo žalingas ar neteisėtas pagal Lietuvos teisės aktus arba buvo paskelbtas iš užsienio šalių, kuriose toks turinys nėra laikomas neteisėtu, tarnybinių stočių.

7.9 Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai ir jų priežiūra

Patikimumo užtikrinimo paslaugomis vadinamos elektroninio parašo, elektroninio spaudo ir interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų kūrimo, laiko žymų kūrimo, elektroninio parašo ir elektroninio spaudo galiojimo patvirtinimo, elektroninio parašo ir elektroninio spaudo ilgalaikės apsaugos bei elektroninio registruoto pristatymo paslaugos, apibrėžtos 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL 2014 L 257, p. 73), (toliau – eIDAS reglamentas), kuris pakeitė elektroninio parašo teisinį reguliavimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁶ nuo 2016 m. RRT buvo paskirta patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaiga ir įstaiga, atsakinga už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą.

2016 m. kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų sudarymo paslaugas Lietuvoje teikė ir RRT buvo prižiūrini trys kvalifikuoti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai: UAB „Skaitmeninio sertifikavimo centras“, valstybės įmonė Registrų centras (toliau – RC) ir Asmens dokumentų išrašymo centras prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ADIC).

2016 m. tikrinimų metu pažeidimų nenustatyta.

Apibendrinus iš ADIC ir RC gautus 2016 m.²⁷ ir RRT turimus ankstesnių metų duomenis apie patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sudarytus galiojančius kvalifikuotus elektroninio parašo sertifikatus (toliau - sertifikatai), matyti, kad, palyginti su 2015 m., bendras Lietuvoje išduotų galiojančių sertifikatų skaičius 2016 m. pab. sumažėjo apytiksliai 4 proc. (2015 m. pab. buvo 961 345 galiojantys sertifikatai, o 2016 m. pab. – 924 735 galiojantys

²⁶2016 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 144 „Dėl patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, paskyrimo“.

²⁷ Patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjas UAB „Skaitmeninio Sertifikavimo Centras“ 2016 metų statistinių duomenų, skirtų viešai ataskaitai, RRT nepateikė, kas galėjo įtakoti sertifikatų skaičiaus sumažėjimą

sertifikatai, sudaryti ADIC ir RC)²⁸. Pagrindinė šio skaičiaus mažėjimo priežastis – sumažėjęs asmens tapatybės kortelėse esančių galiojančių sertifikatų skaičius.

Vis dėlto prognozuojama, kad 2017 m. pabaigoje sudarytų galiojančių kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų skaičius, palyginti su 2016 m., bus išaugęs apie 5 proc. Taip pat pastebėtina, kad 2016 m. sparčiausiai augo kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų, išduodamų kartu su SIM kortelėmis, skaičius. Per 2016 metus tokių **sertifikatų skaičius padidėjo 68 proc.** (2015 m. pab. buvo 113 783, o 2016 m. pab. – 191 061). Taigi vis didesnė Lietuvos gyventojų dalis renkasi elektroninio parašo priemones, kurias gali turėti savo mobiliajame įrenginyje.

Skatinant elektroninio parašo naudojimą ir teikdama metodinę pagalbą, RRT tobulino Elektroninio parašo nuotolinio mokymo sistemą www.elektroninisparasas.lt, kuria 2016 m. naudojos 3 364 vartotojai, iš jų – 1 849 registruoti vartotojai.

Atkreipiame dėmesį, kad instrukcijos, padedančios vartotojams paruošti kompiuterį ir pasirašyti elektroninį dokumentą, pasiekiamos internete adresu www.rrt.lt/failai/atmintine, taip pat interneto svetainėje www.elektroninisparasas.lt.

8 3 Tikslas. INVESTICIJŲ SKATINIMAS IR PAŽANGIŲ IRT PLĖTRA

2016 m. įvykęs radijo dažnių aukcionas – svarbi prielaida užtikrinant tolimesnę Lietuvos judriojo ryšio technologinę pažangą ir aukščiausią paslaugų kokybę.

2016 m. įvyko RRT organizuotas aukcionas dėl teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 880–915 MHz ir 925–960 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (toliau – 900 MHz radijo dažnių juosta) bei iš 1710–1785 MHz ir 1805–1880 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (toliau – 1800 MHz radijo dažnių juosta). Aukciono laimėtojams – AB „Omnitel“

, UAB „Bitė Lietuva“ ir UAB „Tele2“ – suteikta teisė penkiolika metų naudoti radijo dažnius iš minėtų radijo dažnių juostų, t.y. nuo 2017 m. lapkričio 1 d. iki 2032 m. spalio 31 d.

Pažymėtina, kad šios radijo dažnių juostos tinkamos pažangių naujausios kartos technologijų plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklams diegti, nes leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 900 MHz ir 1800 MHz radijo dažnių juostų technologijų ir paslaugų prasme yra neutralūs.

Aukciono laimėtojai turės užtikrinti ne mažesnę kaip 98 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos aprėptį viešuoju judriojo ryšio tinklu, kuriuo bus teikiamos viešosios judriojo telefono ryšio paslaugos. Kiekvienas leidimo turėtojas taip pat privalės užtikrinti, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. spartusis belaidis plačiajuostis ryšys (30 Mb/s ir daugiau) aprėptų teritoriją, kurioje gyventų ne mažiau kaip 85 proc. Lietuvos Respublikos gyventojų.

Aukciono laimėtojams sudaryta galimybė 80 proc. aukcione pasiūlytos kainos mokėjimą išskaidyti 15 metų laikotarpiui, tokiu būdu užtikrinant, kad operatoriai galėtų daugiau lėšų skirti investicijoms į naujos kartos tinklų plėtrą ir naujų technologijų diegimui radijo ryšio tinkluose. Už aukcione parduotus dažnius aukciono laimėtojai 2016 m. jau pervedė 7,62 mln. EUR, o bendra suma, kurią laimėtojai sumokės į valstybės biudžetą iki 2032 m. – 38,1 mln. eurų.

700 MHz radijo dažnių juostos naudojimo problematika

Investuotojai, įrangos gamintojai ir judriojo radijo ryšio tinklų plėtotojai ir toliau didelį dėmesį skiria 694–790 MHz radijo dažnių juostai (toliau – 700 MHz radijo dažnių juosta). Rengiamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas dėl 470 – 790 MHz radijo dažnių juostos naudojimo ES. Šiuo dokumentu ES valstybės narės bus įpareigos, kad ne vėliau kaip iki 2020 m. užtikrintų galimybę naudoti 700 MHz radijo dažnių juostą antžeminėms sistemoms, kuriomis galima teikti belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio paslaugas. Deja, šie planai gali likti neįgyvendinti, ar dalinai įgyvendinti Lietuvoje ir kitose su Rusijos Federacija ir Baltarusijos Respublika besiribojančiuose ES valstybėse dėl Rusijos Federacijoje ir Baltarusijos Respublikoje šioje radijo dažnių juostoje suplanuotų ir veikiančių televizijos transliavimo stočių.

Svarbu pažymėti, kad pastarasis Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas dar kartą patvirtino, kad pažangių IRT plėtra ES pasienio valstybėse susijusi su ES nepriklausančių valstybių radijo dažnių naudojimo planais. Jeigu nepavyks suderinti skirtingų radijo ryšio sistemų bendro naudojimo sąlygų, Lietuvos Respublikos pasienio teritorijos gali tapti buferinėmis zonomis su labai ribotomis galybėmis naudoti ES mastu harmonizuotas radijo dažnių juostas.

Nors tradiciškai Lietuva laikoma antžeminių radijo ryšio sistemų vystymo šalis, prisidedame ir prie naujų kosminių technologijų skatinimo ir diegimo. 2016 m. pradėta įgyvendinti LR ūkio ministerijos kuruojama mokslo, technologijų ir inovacijų aerokosmoso srityje plėtros programa. Įgyvendindama šią programą RRT įsipareigojusi

išanalizuoti RRT kompetencijai priklausančius teisės aktus, reguliuojančius aerokosmoso sektoriaus veiklą, inicijuoti naujų teisės aktų arba jų pakeitimų, užtikrinsiančių aerokosmoso sektoriaus veiklai palankias sąlygas, rengimą ir priėmimą.

8.1 Judriojo radijo ryšio plėtra

GSM (GSM 900 ir GSM 1800), UMTS ir LTE išlieka pagrindinėmis technologijomis, kurios naudojamos balso ir duomenų perdavimo judriojo radijo ryšio paslaugoms teikti Lietuvos gyventojams.

2016 m. viešųjų judriojo radijo ryšio sistemų tinklų operatoriai užregistravo 2 210 bazinių radijo ryšio stočių, susumavus ankstesnių metų ir 2016 m. registruotas stotis, iš viso Lietuvoje yra naudojamos 13 045 bazinės radijo ryšio stotys.

Lyginant su 2015 m., GSM bazinių radijo ryšio stočių skaičius išaugo 4,14 proc., UMTS bazinių radijo ryšio stočių skaičius išaugo 7,53 proc., o LTE bazinių radijo ryšio stočių skaičius išaugo 1,75 karto (5 lentelė.).

5 lentelė. Viešųjų judriojo ryšio tinklų bazinės stotys 2011-2016 m.

	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
GSM	2605	3170	3669	3890	4219	4394
UMTS	1426	1678	2136	3150	3718	3998
LTE	21	133	155	1145	2300	4026
WiMAX	364	532	552	600	627	627

LTE tinklai, kuriais Lietuvos gyventojams suteikiama galimybė gauti ketvirtosios kartos, arba 4G, judriojo radijo ryšio paslaugas, **išlieka sparčiausiai „augančiais“ judriojo radijo ryšio tinklais – trečius metus iš eilės** šių tinklų bazinių radijo ryšio stočių skaičius auga sparčiausiai. 2016 metais LTE technologijos bazinėse radijo ryšio stotyse pradėtos naudoti 900 MHz bei 1920–1980 MHz ir 2110–2170 MHz radijo dažnių juostos, kurios iki tol buvo naudojamos GSM ir UMTS technologijoms. Kaip ir 2015 metais, didžiausias LTE bazinių radijo ryšio stočių augimas užregistruotas 790–862 MHz ir 1800 MHz radijo dažnių juostose: 826 LTE bazinės radijo ryšio stotys užregistruotos 790–862 MHz radijo dažnių juostoje ir 565 LTE bazinės radijo ryšio stotys - 1800 MHz dažnių juostoje. 2016 m. pabaigoje LTE technologijos 4G judriojo radijo ryšio tinklai dengė daugiau kaip 95 proc. Lietuvos teritorijos.

Be trijų mobiliojo ryšio operatorių – UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Omnitel“, UAB „Tele2“ **LTE tinklus pradėjo diegti ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, kuris** 2016 m. jis įregistravo 287 LTE bazines radijo ryšio stotis 2310–2390 MHz radijo dažnių juostoje.

Radijo dažniai Lietuvos bendrosios aviacijos aerodromų reikmėms. 2016 m. Lietuvos bendrosios aviacijos aerodromams sukoordinuoti ir paskirti 12 naujų radijo dažnių 117,975-137 MHz radijo dažnių juostoje. Pažymėtina, kad anksčiau visi aerodromai naudojo tik 7 radijo dažnius – tas pats dažnis buvo naudojamas 3-4 aerodromuose. 2016 m. paskyrus papildomus radijo dažnius, tą patį dažnį naudoja ne daugiau kaip du bendrosios aviacijos aerodromai (tokių aerodromų Lietuvoje yra net 25). Sulaukta atsiliepimų, kad **radijo ryšio kokybė aerodromų prieigose pagerėjo** ir visi nauji radijo dažniai tinkami naudoti - orlaivių pilotai nebegirdi pašalinių pokalbių, o tai ypač svarbu skrydžių saugumui.

RRT reguliariai vykdo UAB „Bitė Lietuva“, AB „Omnitel“ ir UAB „Tele2“ GSM (2G), UMTS (3G) ir LTE (4G) tikėtinų aprėpties zonų skaičiavimus, pagal kuriuos parengtus žemėlapius skelbia RRT svetainėje <http://epaslaugos.rtt.lt/apreptis/> (6 lentelė). Rezultatai atspindi tikėtinus signalų lygius 1,5 m aukštyje virš žemės

paviršiaus. Skaičiavimai atliekami pagal operatorių pateiktus ir RRT užregistruotus bazinių radijo ryšio stočių duomenis.

6. lentelė. **GSM, UMTS ir LTE tinklų tikėtina aprėptis, proc. Lietuvos Respublikos teritorijos**

	GSM tinklų tikėtina aprėptis			UMTS tinklų tikėtina aprėptis			LTE tinklų tikėtina aprėptis		
	-95 dBm	-85 dBm	-75 dBm	-105 dBm	-95 dBm	-75 dBm	-115 dBm	-105 dBm	-75 dBm
UAB „Bitė Lietuva“	99,4	90,7	65,4	98,5	91,6	65,5	83,0	46,0	22,0
UAB „Omnitel“	99,7	95,2	74,1	99,7	97,1	81	98,0	71,0	40,0
UAB „Tele2“	99,8	97,0	78,8	99,8	97,9	80,3	96,0	68,0	36,0

Aprėptį žemėlapiai, pasiekiami adresu <http://epaslaugos.rtt.lt/apreptis>, skirti operatorių tinklų palyginimui tiek visos Lietuvos teritorijos, tiek ir atskirų savivaldybių mastu. Jie leidžia vartotojams palyginti ir pasirinkti konkretaus judriojo radijo ryšio operatoriaus teikiamas paslaugas pagal jų poreikius atitinkantį elektromagnetinio signalo lygį, t. y. vartotojas, norėdamas sužinoti, kurio paslaugų teikėjo judriojo ryšio signalas stipriausias jam aktualioje vietovėje, gali pasitikrinti tai žemėlapyje.

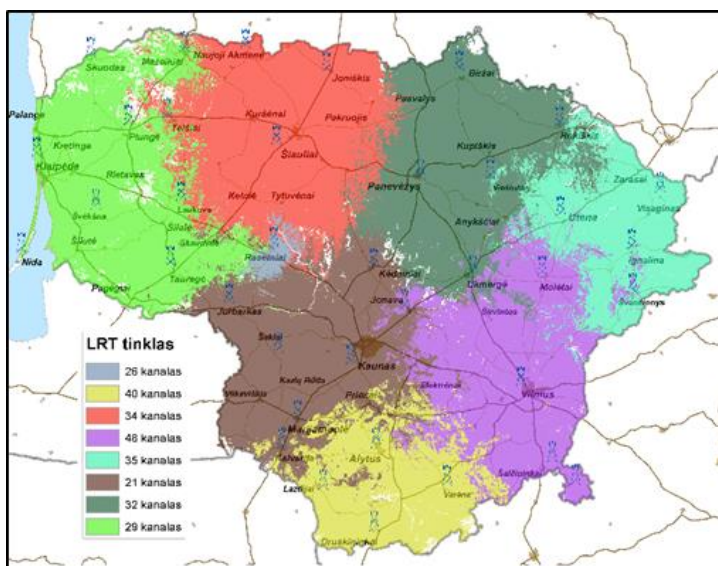
8.2 Skaitmeninė televizija ir radijas

2016 m. pirmą kartą Lietuvoje visiems skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų vartotojams buvo suteikta galimybė stebėti lietuvišką televizijos programą „LRT TELEVIZIJA“ didelės raiškos formatu.

Ilgiau nei mėnesį, nuo 2016 m. gegužės iki birželio mėn., gyventojams buvo sudaryta galimybė iš anksto tinkamai pasiruošti priiminėti naujojo LRT tinklo signalus – tuo tikslu LRT parengtų televizijos programų perdavimas buvo dubliuojamas dviem tinklais. Nepaisant to, 2016 m. birželio 27 d. nutraukus LRT programų perdavimą nuo pat skaitmeninės antžeminės televizijos vystymo pradžios tam tikslui naudotu AB Lietuvos radijo ir televizijos centro (toliau – Telecentras) pirmuoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, išryškėjo keletas naujojo LRT tinklo suderinimo trūkumų.

Pagalba gyventojams. Kai kurių apylinkių gyventojai susidūrė su sunkumais kokybiškai priimti LRT tinklo signalus. Į šią problemą buvo sureaguota operatyviai. RRT specialistai rado efektyvius tinklo perderinimo sprendimus, ją išsprendus, teoriniais skaičiavimais apie 99 proc. Lietuvos gyventojų turėjo galimybę žiūrėti naujuoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu perduodamas LRT parengtų programų transliacijas (28 pav.).

2016 m. antžeminės TV žiūrovai sulaukė ir ne tokių gerų žinių - buvo išjungtas Telecentro antrasis skaitmeninės antžeminės

28 pav. Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos tinklas

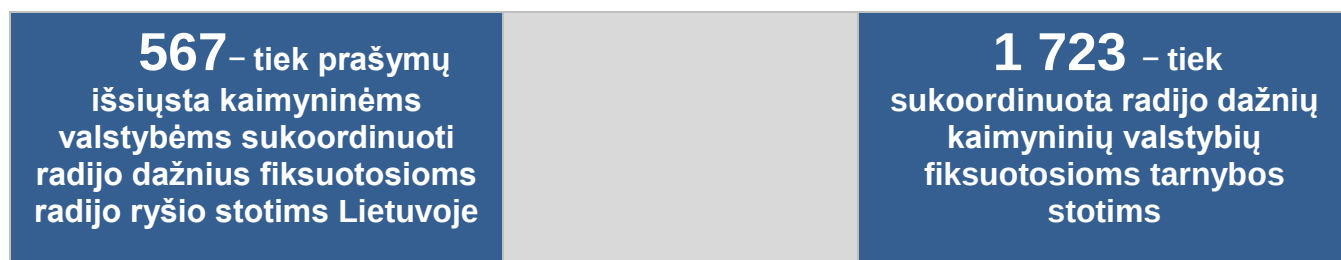
televizijos tinklas, kuriuo iki tol buvo perduodamos 9 mokamos (užkoduotos) televizijos programos ir 1 nemokama („Lietuvos rytas.tv“). Nemokamos programos transliacijos buvo perkeltos į Telecentro pirmąjį skaitmeninės

antžeminės televizijos tinklą, atsiradus galimybei tai padaryti, kai atsilaisvino LRT parengtoms programoms transliuoti naudotas duomenų srauto resursas. Mokamų programų transliacijų tęstinumas iš dalies buvo užtikrintas, įsisavinus pažangesnes glaudinimo technologijas, efektyviau panaudojant TEO LT, AB skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus.

Vietinių ir regioninių televizijos programų transliavime skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis didelių permainų nebuvo. Vienintelis pokytis – kuomet VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“ RRT nustatytomis sąlygomis įgyvendino skaitmeninės antžeminės televizijos stoties vietos pakeitimo projektą: skaitmeninės antžeminės televizijos stotis buvo perkelta iš Alytaus RRS į Lelionių k., Alytaus r. esantį anteninį stiebą.

Pagerėjo radijo programų transliavimo kokybė. 2016 m. pabaigoje veikė 12 nacionalinės aprėpties antžeminio radijo tinklai, kuriuos sudarė 202 ultratrumpųjų bangų radijo stotys, dar 90 radijo stotimis buvo transliuojamos vietinės ir regioninės radijo programos. 2016 m. paskirti radijo dažniai, kuriais įvairiose Lietuvos vietovėse pradėjo veikti 27 naujos radijo stotys. Pakeistos 7 radijo dažnių naudojimo sąlygos. Dėl šių pakeitimų radijo stotys buvo suprojektuotos efektyviau, pagerėjo radijo programų transliavimo sąlygos ir jų priėmimo galimybės klausytojams.

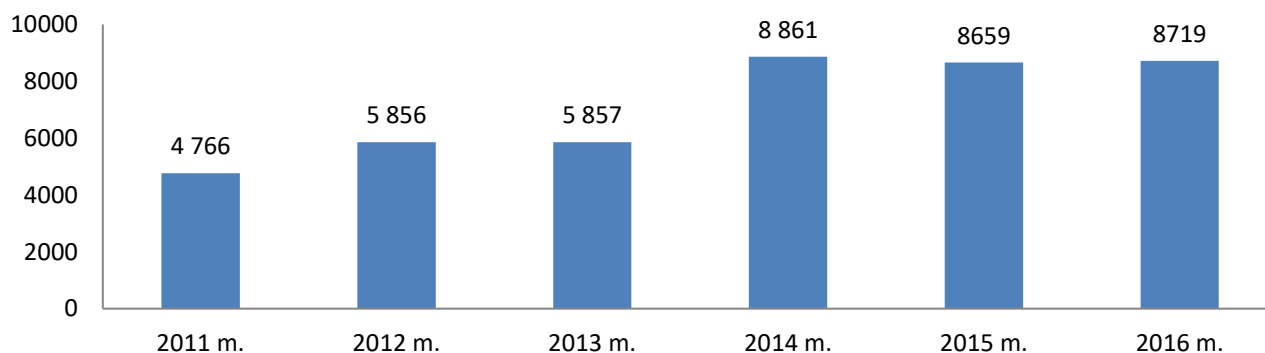
8.3 Fiksuotasis radijo ryšys

Linijos, skirtos radijo ryšiui tarp nejudančių tiksliai nustatytų punktų užmegzti, vadinamos radiorelinėmis linijomis (toliau – RRL).

Per paskutinius trejus metus RRL stočių skaičius mažai kito (žr. 29 pav.). Nors bendra judriojo radijo ryšio tinklų plėtra sąlygoja didelius duomenų perdavimo kiekio poreikius, tačiau operatoriai dažniau renkasi naujesnės technologijos didelio efektyvumo RRL, kuriomis galima perduoti didesnius duomenų kiekius, o pats RRL skaičius išlieka panašus.

Dažnai naudojami ir didesnio pločio radijo ryšio kanalai, nes mobiliųjų prietaisų su interneto naudojimo galimybe prisotinta rinka lėmė išaugusius duomenų perdavimo poreikius. Jei pastaruosius metus naudojamų RRL radijo ryšio kanalų pločiai įprastai buvo 7 MHz, 14 MHz arba 28 MHz, tai pastaruoju metu dažniausiai naudojami kanalų pločiai yra 28 MHz arba 56 MHz, o tokių RRL pralaida gali siekti iki 360 Mbps.

29 pav. Radiorelinių stočių skaičiaus kitimas 2011–2016 m.

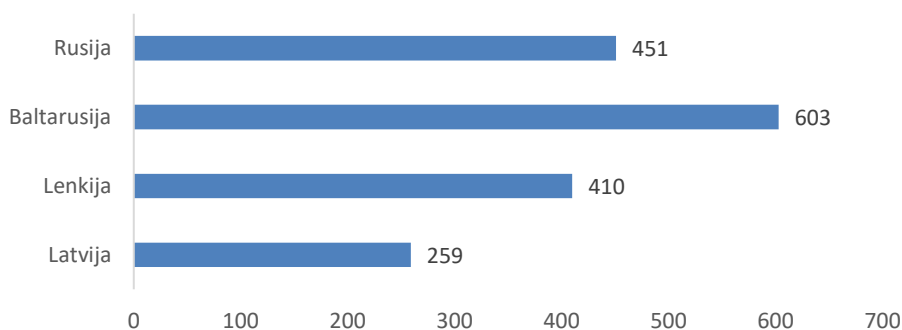
Pažymėtina, kad operatoriai vis labiau domisi radijo ryšio perdavimo sistemomis, kurių naudojamas dažnis yra aukštesnis už 40 GHz. Priežastis ta, kad RRL gali būti naudojamos nedideliais atstumais, bet duomenų perdavimo pralaida prilygsta šviesolaidinėms duomenų perdavimo linijoms.

RRT svetainėje veikia 64–64,5 ir 65–65,5 GHz bei 74,625–75,875 ir 84,625–85,875 GHz radijo dažnių juostose galinčių veikti RRL stočių elektroninė registracija - radijo dažnių naudotojams yra lengviau pradėti naudoti tokias RRL, kadangi nereikia gauti individualaus leidimo, o pakanka tik užregistruoti tokias RRL. Tikėtina, kad dėl patrauklios reguliavimo sistemos ir labai mažų eksploatacijos mokesčių ateityje daugės RRL naudotojų.

Siekiant Lietuvos fiksuotosios tarnybos naudotojus apsaugoti nuo žalingų trukdžių iš kitų valstybių, visos naujai pastatytos fiksuotosios radijo ryšio stotys yra koordinuojamos su kaimyninėmis šalimis ir notifikuojamos Tarptautinės telekomunikacijos sąjungos (toliau – ITU) Tarptautiniame radijo dažnių registre pagal ITU nustatytas taisykles.

2016 m. RRT išsiuntė 567 prašymus kaimyninėms valstybėms sukoordinuoti radijo dažnius fiksuotosioms radijo ryšio stotims Lietuvoje. Kaimyninės valstybės sukoordinavo 558 radijo dažnius fiksuotosioms radijo ryšio stotims. Likę 9 radijo dažniai fiksuotosioms radijo ryšio stotims nebuvo sukoordinuoti, nes kaimyninių valstybių administracijos manė, kad tos radijo ryšio stotys trukdytų jų jau veikiančioms radijo ryšio stotims.

2016 m. taip pat buvo koordinuojamos ir kaimyninių šalių radijo dažnių fiksuotosios tarnybos stotys. Per praėjusius metus buvo gauti paklausimai iš kaimyninių šalių administracijų koordinuoti 1 844 radijo dažnius fiksuotosioms radijo ryšio stotims, iš kurių atlikus elektromagnetinio suderinamumo vertinimus buvo sukoordinuotos 1 723 radijo dažnių fiksuotosios radijo ryšio stotims: su Baltarusijos Respublikos ryšių administracija sukoordinuotos 603 Lietuvos fiksuotosios radijo ryšio stotys, su Latvijos Respublikos ryšių administracija – 259 radijo ryšio stotys, su Lenkijos Respublikos ryšių administracija – 410 radijo ryšio stočių ir su Rusijos Federacijos ryšių administracija – 451 stotis (30 pav.).

30 pav. Kaimyninių šalių fiksuotosios tarnybos stotys, sukoordinuotos su Lietuva 2016 m.

8.4 Palydovinis radijo ryšys

2016 m. RRT pabaigė palydovinio tinklo „Lituanicasat-2“ orbitinių išteklių tarptautinę koordinavimo procedūrą.

Koordinavimo pasiūlymai buvo išsiųsti Australijos, Vokietijos, Indonezijos, Korėjos, Rusijos ir JAV ryšių administracijoms. Baigus koordinavimo procedūrą, išsiųsta notifikavimo paraiška ITU, kuri orbitinius „Lituanicasat-2“ tinklo išteklius užregistravo Tarptautiniame radijo dažnių registre. Taip buvo užtikrinta Lietuvos palydovui skirtų orbitinių išteklių tarptautinė apsauga. Orbitinių išteklių naudotojas su RRT pradėjo derinti palydovinio tinklo „Lituanicasat-2“ kosminės stoties ir Žemės stoties, kuria nuotoliniu būdu bus valdoma kosminė stotis, radijo ryšio bandymų metodiką.

Tebesitęsias pasiruošimas ES mastu teikti palydovinio judriojo ryšio (MSS) paslaugas 2 GHz juostoje. EK atrinkti operatoriai „Inmarsat“ ir „Echostar“ pateikė veiksmų planą bei palydovų gamybos ir pakėlimo terminus,

atsižvelgiant į naujai nustatytas sistemų įgyvendinimo gaires. Palydovinio ryšio operatorius „Inmarsat“ planuoja diegti Europoje radijo ryšio tinklą, kuriuo paslaugos būtų teikiamos lėktuvais skrendantiems keleiviams ir orlaivio įgulai ryšiui naudojant ant žemės įrengtas bazines radijo ryšio stotis.

Gavus prašymą skirti dažnius tokių antžeminių radijo ryšio stočių naudojimui Lietuvoje, buvo atlikta aprėpties ir suderinamumo su ne ES šalyse veikiančiomis sistemomis analizė ir, dėl galimų trukdžių kitų šalių radijo ryšio sistemoms, nuspręsta atlikti tarptautinį šių radijo ryšio stočių koordinavimą su Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos telekomunikacijų administracijomis.

RRT sukoordinavo Baltarusijos Respublikoje veikiančią Žemės stotį 3,6-4,2 GHz ir 5,8-6,7 GHz juostose, nustatydamas sąlygas, kurios leis be kliūčių diegti Lietuvoje naujas judriojo plačiajuosčio ryšio sistemas.

Atlikus interferencijos analizes ir nustatčius radijo bangų sklaidimo modelio optimalius skaičiavimo parametrus, baigtas dar šešių žemės stočių 6 GHz juostoje koordinavimas su Baltarusijos administracija.

RRT bendradarbiaudama su URM pateikė atsakymą Rusijos administracijai dėl prašymo sukoordinuoti žemės stotį Baltijos jūroje šalia Lietuvos išskirtinės ekonominės zonos ribos, kurių pasiūlytos sąlygos nekeltų papildomų reikalavimų Lietuvos sausumos teritorijoje diegti tinklus.

8.5 Radijo mėgėjų veikla

Lietuvoje 2016 m. buvo registruotos 751 radijo mėgėjų stotys, 808 radijo šaukiniai (7 lentelė).

2016 m. radijo mėgėjų registre registruoti 512 A klasės CEPT leidimai radijo mėgėjų veiklai, 262 – B klasės (236 CEPT pradedančiojo radijo mėgėjo (naujo pavyzdžio) ir 26 nacionalinės klasės (seno pavyzdžio) leidimai radijo mėgėjų veiklai taip pat 98 leidimai naudoti radijo šaukinį, iš jų 82 yra skirti individualioms stotims ir 16 – radijo klubams.

RRT direktoriaus įsakymu penkiuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose (Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose ir Vilniuje) veikia sudarytos radijo mėgėjų kvalifikacinių egzaminų komisijos, kurios pagal parengtus ir patvirtintus B ir A lygio klausimus egzaminuoja asmenis, pageidaujančius tapti radijo mėgėjais.

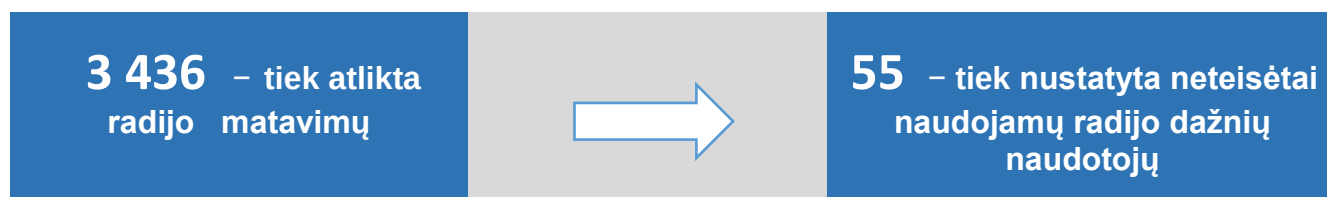
2016 m. kvalifikacinius egzaminus išlaikė 25 asmenys.

Informacija apie radijo mėgėjams suteiktus šaukinius bei leidimų galiojimo laiką skelbiama RRT interneto svetainėje skyriuje „Elektroniniai ryšiai – Vartotojai – Radijo mėgėjai“.

7 lentelė. Radijo mėgėjų ir jiems suteiktų šaukinių skaičiaus kaita 2012–2016 m.

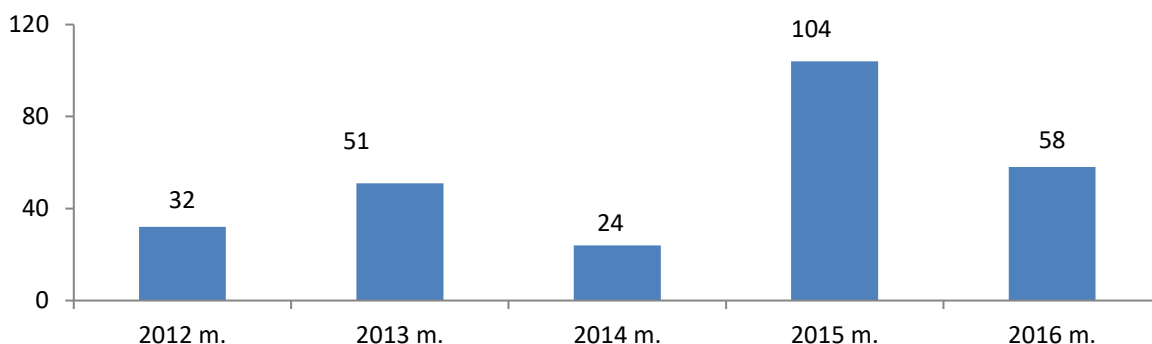
	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016m.
Radijo šaukinių skaičius	918	921	990	798	808
Radijo mėgėjų skaičius	832	833	805	725	751

8.6 Radijo spektro stebėsena

2016 m. buvo atlikta 3 436 signalų parametrų bei elektromagnetinio lauko stiprio matavimų.

2016 m. nustatyti 58 neteisėtai naudojami radijo dažniai, iš kurių 55 atvejais radijo dažnių naudotojai buvo nustatyti. Likusių 3 nustatyti nepavyko, nutrūkus radijo dažnių naudojimui. Iš visų tirtų atvejų, 18 nustatyti dažniuose iki 1 GHz ir 40 – virš 1 GHz, kai veikė neregistruotos viešųjų judriojo ryšio paslaugų teikėjų radiorelinės stotys. Neteisėto radijo dažnių naudojimo penkerių metų statistiką atspindi 31 pav.

31 pav. Nustatytų neteisėtai naudojamų radijo dažnių atvejų statistika 2012–2016 m., vnt.

2016 m. vykdyta Lietuvos ir užsienio šalių, t.y. **Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos operatoriams priklausančių bazinių judriojo ryšio stočių sukuriamų elektromagnetinių laukų stiprio matavimai.**

Nustatyti pažeidimai:

- 176 atvejai kai radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygas pažeidė Lietuvos paslaugų teikėjai;
- 288 – kai tarptautinių radijo dažnių naudojimo susitarimų nesilaikė kaimyninių valstybių viešojo judriojo ryšio paslaugų teikėjai.

2016 m. RRT įsigijo naują padidinto pravažumo VW Transporter automobilį (32 pav.), kuriame buvo įrengta judriosios spektro stebėsenos stotis. **Naudojantis naująja įranga padidės neteisėtų radijo dažnių (kanalų) naudotojų paieškos efektyvumas**, nes RRT specialistai gali sparčiai ir tiksliai bet kuriuo metų laiku atlikti įvairius būtinus radijo signalų ir spektro matavimus automobiliui judant arba stovint.

32 pav. Automobilis su judriosios spektro stebėsenos stotimi

Siekiant sukurti radijo transliavimo stočių nuotolinio efektinės spinduliuotės galios (toliau – ERP) vertinimo metodus, RRT atliko gausybę eksperimentinių matavimų ir sukūrė ES analogų neturinčią nuotolinio signalų stiprių matavimo metodiką. Gauti rezultatai leidžia atskirti elektromagnetinius laukus, susijusius su tiesiogine ar atspindėjusia bangomis ir ERP apskaičiuoti pagal laisvos erdvės (*free space*) sklaidimo modelį. Minėtų metodų taikymas įgalina nuotoliniu būdu, atliekant spektro stebėseną, įvertinti galimus radijo dažnių naudojimo pažeidimus, atsisakant tiesioginių matavimų nuvykus pas ūkio subjektą.

RRT ATLIKUS TYRIMĄ TYČINIAI TRUKDŽIAI BAIGĖSI IR VERSLAS PRADĖJO KONKURUOTI SĄŽINGAIS BŪDAIS

2016 m. viena taksi paslaugas Druskininkuose teikianti įmonė pateikė RRT skundą dėl radijo trukdžių. Jame įmonė nurodė, kad jai **yra trukdoma piktybiškai**.

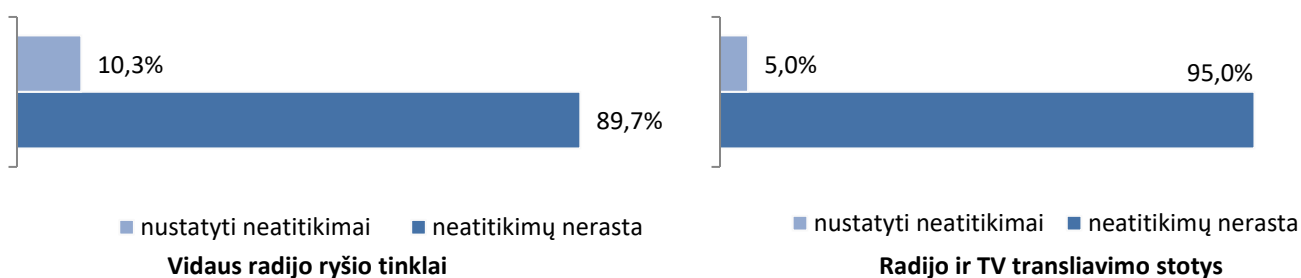
Įmonės vadovė teigė, kad, priimant užsakymus radijo ryšiu, konkurentai įjungdavo savo įrangą veikti tuo pat metu ir tuo pačiu radijo dažniu, todėl būdavo neįmanoma priimti užsakymo iš kliento. **Dėl tokios piktybinės veiklos būdavo prarandami klientai, patiriami finansiniai nuostoliai ir žlugdomas verslas.** Taip pat buvo gauta informacija, kad nukentėjusi įmonė kreipėsi į policiją, kuri atliko tyrimą pagal savo kompetenciją, iškvietė ir apklausė įtariamuosius (buvusius šios įmonės darbuotojus, kurie tuo metu taksi paslaugas teikė savarankiškai). Šie buvo įspėti paslaugas teikti pagal galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus, tačiau pažeidimai nesiliovė.

Vilniaus kontrolės skyriaus darbuotojai, įvertinę turimą informaciją ir pasitelkę Druskininkų policijos pareigūnus, operatyviai surengė reidą, kurio metu buvo patikrinta, kaip buvę įmonės darbuotojai laikosi RRT išduoto leidimo naudoti radijo dažnį sąlygų. Patikrinimo metu nustatyta, kad įtariamų pažeidėjų vežiojamose radijo ryšio stotyse yra neišprogramuoti radijo dažniai, kuriais jie neturi teisės naudotis, tačiau tai leido klausytis konkurentų pokalbių, periminti informaciją ir trukdyti teisėtai veiklai. **RRT pareigūnai pažeidėjams nurodė ištrinti iš radijo ryšio stočių radijo dažnius, kurių jie neturi teisės naudoti.**

Atlikus šiuos RRT nurodymus, tyčiniai trukdžiai baigėsi ir verslas pradėjo konkuruoti sąžiningais būdais.

8.7 Radijo ryšio tinklų ir stočių inspektavimas

2016 m. atlikta 156 vidaus radijo ryšio tinklų ir 80 radijo ir televizijos programų transliavimo stočių patikrinimų²⁹. Buvo nustatyta, kad dažnių naudojimo sąlygų neatitiko 10,3 proc. vidaus radijo ryšio tinklų ir 5 proc. transliavimo stočių. 33 pav. parodyta, kiek objektų neatitiko radijo dažnių naudojimo sąlygų, palyginti su visais patikrintais.

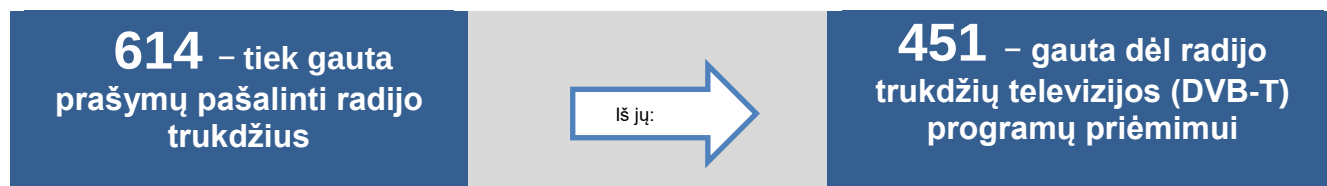

33 pav. 2016 m. patikrinimų dėl atitikties projektui ir (arba) leidime nurodytoms sąlygoms rezultatai

Dažniausiai pasitaikantys pažeidimai – per didelė efektinė spinduliavimo galia (40,9 proc.), neleista įrengimo vieta (18,2 proc.) ir neleisti naudoti radijo dažniai (kanalai) (18,2 proc.). Taip pat pasitaikydavo ir kitų pažeidimų: ne visos tinklo stotys buvo registruotos, antena buvo netinkamai įrengta arba naudojama kita nei leista, siųstuvo signalo parametrai neatitiko nustatytų normų. Visi nustatyti pažeidimai buvo pašalinti.

²⁹ Radijo ryšio stotys ir tinklai inspektuojami siekiant užtikrinti jų tarpusavio elektromagnetinį suderinamumą ir atliekant radijo trukdžių prevenciją, tikrinama, ar laikomasi projekte ir RRT leidimuose nustatytų radijo dažnių naudojimo sąlygų. Patikrinimai atliekami nuvykus į vietą, kur yra įrengtas tikrinamas radijo objektas.

8.8 Radijo trukdžių šalinimas

2016 m. RRT iš fizinių ir juridinių asmenų gavo 614 prašymų pašalinti radijo trukdžius.

Didžioji prašymų dalis gauta dėl radijo trukdžių antžeminės televizijos (DVB-T) transliuojamų programų priėmimui, tik apie trečdalį (33,6 %) visų televizijos signalų priėmimo sutrikimų sukėlė realūs radijo trukdžiai. Šių problemų priežastis buvo naujų LTE viešojo judriojo ryšio bazinių stočių atsiradimas netoli TV programų priėmimo vietų. Dauguma tokių atvejų fiksuota Klaipėdos Šilalės ir Šilutės rajonuose. Visais atvejais radijo trukdžiai sėkmingai pašalinti televizijos signalų priėmimo vietose įrengus užteriamuosius radijo dažnių filtrus. Šiuos darbus, RRT įpareigojus, atliko viešojo judriojo ryšio paslaugų teikėjai.

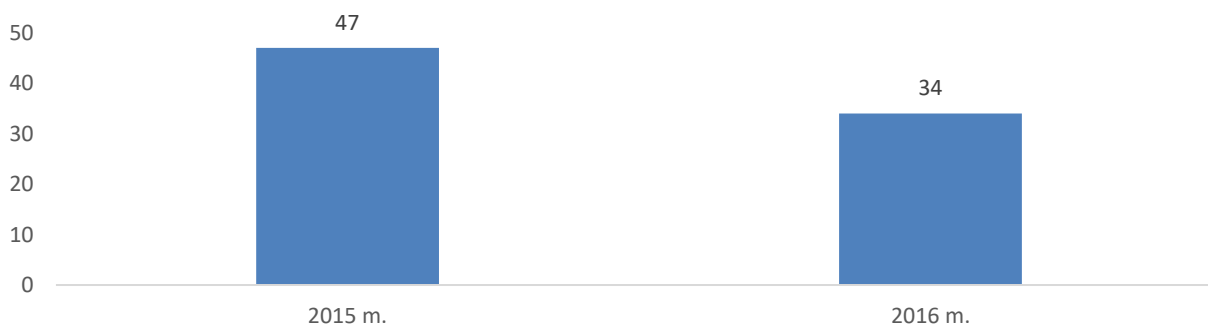
Pažymėtina, kad po 2012 m. įdiegus Lietuvoje skaitmeninę televiziją (DVB-T), šiai televizijai radijo trikdžius sukeliančių šaltinių įvairovė ir realių radijo trukdžių atvejų skaičius labai sumažėjo. Šiuo metu dažniausiai trukdžius sukelia viešojo judriojo ryšio LTE bazinės stotys.

5 GHz dažnių juostoje pradėjus veikti meteorologiniams radarams (8 pav.), iškilo būtinybė juos apsaugoti nuo žalingųjų radijo trukdžių. Dažnai šių radarų veikimo dažnius naudoja belaidės prieigos ir plačiajuosčių duomenų perdavimo sistemų mažojo nuotolio radijo ryšio įrenginiai, todėl gali būti sutrikdomas meteorologinių radarų darbas.

2016 m. buvo nustatytos 34 vietos (34 pav.), kuriose sumontuota įranga trukdė meteorologinių radarų veikimui. Palyginus su 2015 metais (47 vietos), šis skaičius buvo mažesnis. Visais atvejais radijo trukdžiai buvo pašalinti. **Karinės paskirties radarai kėlė žalingus trukdžius Lietuvos Respublikoje.** Tarp svarbių radijo trukdžių atvejų buvo Rusijos Federacijoje (Kaliningrado sritis) naudojami karinės paskirties radarai, kurie ne kartą sukėlė žalingus radijo trukdžius pietų Lietuvoje teikiamoms viešojo judriojo ryšio paslaugoms.

8 pav. Meteorologinis radaras.

34 pav. Meteorologiniam radarui sukeltų radijo trukdžių statistika.

Nesant tiesioginių kontaktų su radarų naudotojais, RRT teko spręsti sudėtingą uždavinį. Radijo trukdžiai buvo pašalinti po raštiško kreipimosi į Rusijos Federacijos ryšių reguliatorių.

8.9 Kitų išteklių valdymas

8.9.1 Telefono ryšio numerių valdymas

RRT 2016 m. toliau vykdė Nacionalinio telefono ryšio numeracijos plano priežiūrą ir skyrė telefono ryšio numerius (žr. 9 lentelę).

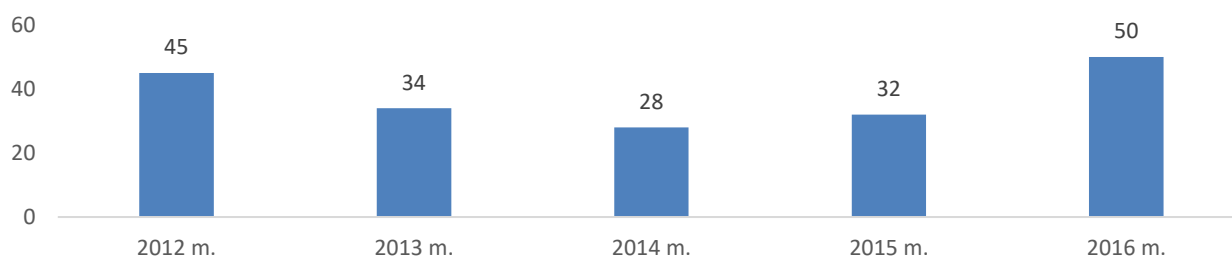
9 lentelė. 2016 m. išduotų (panaikintų) leidimų naudoti telefono ryšio numerius suvestinė

Numerių paskirtis	Suteikta teisė (paskirta numerių)	Panaikinta teisė (atsisakyta numerių)	Paskirta numerių, iš viso
Trumpieji numeriai 10XX	3	1	18
Trumpieji numeriai 18XX	14	4	61
Trumpieji numeriai 19XXX	4	0	44
Trumpieji numeriai 116 XXX	0	0	3
Viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų numeriai	10622	2900	1016773
Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų numeriai	92967	138	7158026
Paslaugų numeriai 7XX XXXXX, 8XXXXXXX ir 9XXXXXXX	1354	14116	217217

8.9.2 Interneto adresai

Jau septynerius metus, t.y. nuo 2009 m. pabaigos, RRT įgaliota išduoti leidimus asmenims vartoti Lietuvos vardą prieš aukščiausiojo lygio domeną „.lt“³⁰.

2016 m. RRT išdavė 50 leidimus (žr. 35 pav.), suteikiančius **teisę pareiškėjams vartoti Lietuvos vardą** antrojo lygio domeno varde prieš aukščiausiojo lygio domeną „.lt“. 35 pav. pateikta statistika rodo, šio išteklių poreikis didėja, t.y. interneto adresuose vis dažniau siekiama panaudoti Lietuvos vardą.

35 pav. Aukščiausiojo lygio domeno „.lt“ suteiktų leidimų statistika

³⁰ Lietuvos vardas – oficialusis ilgasis ar trumpasis Lietuvos valstybės pavadinimas – „Lietuvos Respublika“ ar „Lietuva“ – visomis oficialiomis ES kalbomis ir visomis šių kalbų gramatinėmis formomis

9 4 Tikslas. DALYVAVIMAS PRIIMANT SPRENDIMUS ES IR INTEGRACIJA Į TARPTAUTINĘ REGULIAVIMO ERDVĘ

9.1 ES Tarybos darbo grupėse svarstyti dokumentai

2016 m. Lietuvos Telekomunikacijų ir pašto atašė, kuri atstovauja Lietuvai ES Tarybos Telekomunikacijų ir informacinės visuomenės darbo grupėje, buvo teikiama informacija, kurios pagrindu buvo formuojama Lietuvos pozicija svarstant Reglamento Nr. 2015/2120 įgyvendinančius teisės aktus:

- didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų kainų reguliavimo keitimą;
- sąžiningo naudojimo ir papildomo užmokesčių už mažmenines tarptinklinio ryšio paslaugas panaikinimo tvarumo reguliavimą.

RRT teikiamomis pastabomis ir pasiūlymais buvo siekiama užtikrinti, kad teikdami mažmenines tarptinklinio ryšio paslaugas operatoriai nepatirtų nuostolių ir nebūtų sudarytos prielaidos didėti Lietuvoje teikiamų skambučių, SMS ir duomenų perdavimo paslaugų kainoms. Teikiant pasiūlymus taip pat siekta, kad svarstomų teisės aktu nuostatos operatoriams nenumatytų įpareigojimų mokėti už didmenines tarptinklinio ryšio paslaugas daugiau, nei yra jų savikaina. Tokių reikalavimų įgyvendinimas nesukeltų neigiamų padarinių rinkai Lietuvoje, kur galutiniai paslaugų gavėjai moka ganėtinai mažas kainas už analogiškas paslaugas suteiktas nacionaliniu lygiu.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai RRT teikė **informaciją, dėl Europos Komisijos pasiūlymo dėl Europos elektroninių ryšių kodekso** (toliau – EERK) (dok. Nr. COM (2016) 590) pirminės pozicijos parengimo. Buvo akcentuota, kad būtina nekeisti galių balanso ES institucijų ir tarp valstybių narių. Šis galių balansas yra ypač svarbus užtikrinant ir įgyvendinant radijo ryšio politiką, nes radijo dažniai yra ribotas nacionalinis išteklius, kuriuo kiekviena valstybė narė siekia ekonominio ir socialinio uždavinių įgyvendinimo. Be to, radijo dažnių valdymas yra susijęs tiek su ryšio plėtra šalies teritorijoje, tiek su ryšio kainomis, technologijų plėtros sparta, skaitmenine atskirtimi ir pan.

Nekeisti ES institucinio galių balanso tarp ES institucijų (EK, BEREC, valstybių narių) svarbu todėl, nes drastiškas galių sutelkimas EK sudarytų prielaidą taikyti harmonizuotas ir *one-size-fits-all* priemones ES, o tai įtakotų nelanksčios elektroninių ryšių reguliavimo sistemos diegimą ES. Nagrinėjant EERK tikslinga atsižvelgti į tai, kad ES valstybėse narėse veikiančios institucijos yra įsigilinusios į nacionalinių rinkų problemas, gali pritaikyti sprendimus, kurie užtikrina rinkos dalyvių ir vartotojų poreikius, tinkamas intervencijas į rinką priemones ir apsaugą. Tačiau EERK projekto nagrinėjimas vyks 2017 m., į šį procesą bus aktyviai įsitraukusi RRT, BEREC ir ES institucijos, kurios sieks rasti požiūrių ir priemonių balansą tęsiant vidinės (el. ryšių) rinkos kūrimą ES.

9.2 Europos Komisijos (EK) komitetuose ir darbo grupėse nagrinėti klausimai

RRT atstovai 2016 m. dalyvavo Radijo spektro politikos grupės (toliau – RSPG) ir Radijo spektro komiteto (toliau – RSCOM) veikloje. Šioje darbo grupėje ir komitete svarstomi radijo ryšio suderinimo klausimai ES mastu, rengiami dokumentų projektai ir išvados aktualiais radijo dažnių valdymo ir naudojimo klausimais.

2016 m. **parengta RSPG išvada dėl naujos kartos belaidžių sistemų (5G)** su radijo dažniais susijusių aspektų. Numatoma, kad 5G bus prieinama ES gyventojams iki 2020 m. Įvardintos radijo dažnių juostos, kuriose pirmiausia bus diegiama naujos kartos (5G) pagrindu teikiamos paslaugos: 3400–3800 MHz, 694–790 MHz (toliau – 700 MHz), 24,25–27,5 GHz. RSCOM, atsižvelgdamas į minėtą RSPG išvadą, parengė pavidimą CEPT parengti 5G antžeminių radijo ryšio sistemų naudojimo 3.4–3.8 GHz ir 24.25–27.5 GHz radijo dažnių juostose ES suderintas technines sąlygas iki 2018 m. vidurio.

2016 m. balandžio 28 d. buvo patvirtintas ilgą laiką RSCOM rengtas Europos Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/687 dėl 694–790 MHz dažnių juostos suderinimo antžeminėms sistemoms, kuriomis galima

teikti belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio paslaugas. Šiuo sprendimu suderinamos 703–733 MHz ir 758–788 MHz radijo dažnių juostų veiksmingo naudojimo ES antžeminėms sistemoms, kuriomis galima teikti belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio paslaugas, techninės sąlygos. Juo taip pat siekiama sudaryti sąlygas lanksčiai naudoti radijo dažnius (kanalus) kitais nacionaliniais tikslais, atsižvelgiant į specialius nacionalinius poreikius.

9.3 Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC)³¹

2016 m. BEREC Europos Komisijos (toliau – EK) prašymu rengė ir teikė savo nuomonę dėl 2015 m. lapkričio 25 d. Reglamento (ES) 2015/2120, kuriuo nustatomos priemonės, susijusios su atvira interneto prieiga, ir kuriuo iš dalies keičiami Direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, ir Reglamentas Nr. 531/2012/ES dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Sąjungoje nuostatų įgyvendinimo, susijusių su tarptinkliniu ryšiu (angl. *roaming*) ir tinklų neutralumu.

RRT atstovas buvo vienas iš **BEREC gairių dėl tinklų neutralumo** taisyklių, kurias įgyvendina Nacionalinės reguliavimo institucijos, **rengėjų**. Šios gairės patvirtintos 2016 m. rugsėjo mėn.

RRT atstovai aktyviai prisidėjo teikdami pastabas dėl Reglamento 2015/2120/ES įgyvendinimo aspektų. BEREC rengė bei EK teikė savo nuomonę dėl didmeninių tarptinklinio ryšio sąžiningo naudojimo taisyklių ir papildomų mokesčių už mažmenines tarptinklinio ryšio paslaugas panaikinimo tvarumo įgyvendinimo.

RRT atstovams itin svarbu buvo užtikrinti, kad ES būtų nustatyta kuo mažesnė didmeninė tarptinklinio ryšio (skambučių ar duomenų) kaina, užtikrinanti konkurenciją ir lygias teises veikti rinkoje. Pažymėtina, kad nagrinėjant didmeninės tarptinklinio ryšio kainų ES lygį buvo susiformavusios dvi šalių grupės, viena jų siekė didesnių didmeninių tarptinklinio ryšio tarifų, kuriuos operatoriai naudoja ES operatoriai tarpusavio atsiskaitymams ir nuo kurių priklauso mažmeninė paslaugos kaina vartotojams, kita – mažesnių. Pastarajai grupei, siekiančiai žemesnių didmeninių tarptinklinio ryšio kainų, priskirtina ir Lietuva, kurioje nusistovėjusios žemos mažmeninės kainos ir jos 2016 m. buvo mažesnės už nustatytus didmeninių kainų limitus taikomus kai kuriose (centrinėse ir pietinėse) ES valstybėse narėse. Nustačius aukštas didmeninės tarptinklinio ryšio kainas ES lygiu, tai neigiamai įtakotų finansinius nacionalinių operatorių rodiklius, todėl tikėtina, kad operatoriai ieškotų būdų, kaip šias išlaidas perkelti vartojamas. ES institucijos, ypač Europos Taryba, kuri sudaryta iš ES valstybių narių atstovų, derėjosi dėl kompromiso, kuriuo nustatyti didmeninių tarifų dydžiai užtikrintų konkurenciją, skatintų vidinės rinkos kūrimą bei apsaugotų vartotojus. [2017 m. vasario 1 d. paskelbta](#), kad EK, Europos Parlamentas ir Europos Taryba sutarė dėl didmeninės tarptinklinio ryšio kainos – 0,032 Eur už skambučio minutę ir 0,001 Eur už trumpąją žinutę (SMS). Šios kainos bus taikomos nuo 2017 m. birželio 15 d. Taip pat numatyta, kad didmeninės kainos už duomenų perdavimą mažės 5 m. iš eilės nuo 2017 m. birželio 15 d. - 7,7 Eur už gigabaitą (toliau – GB), nuo 2018 m. sausio 1 d. – 6,0 Eur už GB, nuo 2019 m. sausio 1 d. – 4,5 Eur už GB, nuo 2020 m. sausio 1 d. – 3,5 Eur už GB, nuo 2021 m. sausio 1 d. – 3,0 Eur už GB, nuo 2021 m. sausio 1 d. – 2,5 Eur už GB.

RRT spalio 6-7 d. organizavo BEREC plenarinį posėdį, kuriame dalyvavo ES nacionalinių e. ryšių reguliavimo institucijų vadovai. posėdžio konferencijos metu ES nacionalinių el. ryšių reguliavimo institucijų (NRI) vadovai itin aktyviai diskutavo dviem svarbiais klausimais: i) dėl pasiūlymo dėl Elektroninių ryšių kodekso ir ii) dėl BEREC nuomonės, teikiamos EK, dėl tarptinklinio ryšio aspektų, ypač dėl sąžiningo naudojimo taisyklių rengimo. Pasisakę BEREC atstovai sutiko su EK numatytais tikslais dėl itin spartaus (1GB) interneto pateikimo vartotojams iki 2025 m., tačiau kvestionavo ES institucinių galios balanso perskirstymą ir didesnių galių suteikimą EK. Taip pat, spalio 5 d. vyko tarptautinis seminaras, kurio pagrindinė tema - neįgaliųjų prieiga prie informacinių ir ryšių technologijų (IRT), jame pasisakė Vilniaus išsėtinės sklerozės draugijos ir Lietuvos aklųjų bibliotekos atstovai ir kitų šalių

³¹ BEREC sudaro 28-į Europos Sąjungos (ES) valstybių narių, Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybių ir valstybių ES kandidačių nacionalinės el. ryšių reguliavimo institucijos, atstovaujamos jų vadovų.

pranešėjai, atstovaujantys tokias įmones ir organizacijas, kaip Europos neįgaliųjų forumo (EDF), Facebook, Samsung, SKY ir pan.

9.4 Europos pašto paslaugų reguliuotojų grupė (ERGP)

RRT, 2015 m. pirmininkavusi Europos pašto reguliuotojų grupei (angl. European Regulators Group for Postal Services, ERGP) (toliau – ERGP), 2016 m. kartu su Italijos nacionalinės ryšių reguliavimo institucijos (AGCOM) atstovais užėmė ERGP vicepirmininkų pareigas.

RRT atstovė pirmininkavo ERGP Konkurencijos ir prieigos reguliavimo darbo grupei (angl. Subgroup on End-to-end Competition and Access Regulation). Ši darbo grupė parengė ERGP ataskaitą dėl konkurencijos ir prieigos reguliavimo ES valstybėse narėse pokyčių, sąlygotų naujausios teismų praktikos dėl nuolaidų pašto sektoriuje (angl. ERGP Report on the Development of End-to-end Competition and Access Regulation Across the EU Member States in the Light of Recent Jurisprudence Concerning Discount Regimes in the Postal Sector). Ataskaitoje buvo pateikti apibendrinti duomenys apie konkurencijos pokyčius ES valstybių narių pašto rinkose, ES Teisingumo Teismo sprendimų bylose C-340/13 ir C-23/14 poveikį pašto rinkoms ir pašto rinkos dalyvių elgsenos pokyčiams, išanalizuotos ES valstybių narių istorinių pašto operatorių taikomų nuolaidų schemos, įvertinti ES valstybių narių nacionalinių reguliavimo institucijų įgaliojimai, reguliuojant prieigą prie pašto tinklo, taip pat atkreiptas dėmesys į alternatyvių pašto rinkos operatorių verslo modelius ir jų įtaką konkurencijos pašto srityje vystymuisi.

Kitose ERGP 4 darbo grupėse³² – per 2016 m. buvo parengti svarbūs dokumentai ir ataskaitos, analizuojantys ES pašto rinką, jos pokyčius, tendencijas ir plėtros galimybes:

- ERGP ataskaita dėl paslaugų kokybės, vartotojų apsaugos ir skundų nagrinėjimo (angl. ERGP Report on the Quality of Service, Consumer Protection and Complaint Handling – an Analysis of Trends);
- ERGP ataskaita dėl pagrindinių Europos pašto rinkos stebėjimo rodiklių (angl. ERGP Report on Core Indicators for Monitoring the European Postal Market);
- ERGP ataskaita dėl pašto paslaugos teikėjų efektyvumo vertinimo metodų (angl. Comparative working methods for considering efficiency of postal operators);
- ERGP ataskaita dėl universaliųjų paslaugų keičiantis pašto paslaugos naudotojų poreikiams (angl. Universal services in light of changing postal end users' needs);
- ERGP pozicija dėl Europos Komisijos 2016 m. gegužės 25 d. pasiūlymo dėl Tarptautinių pašto siuntinių pristatymo paslaugų reglamento (angl. ERGP technical input paper on the European Commission Proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council on cross-border parcel delivery services).

2016 m. pirmą kartą buvo parengta ir paskelbta ERGP vidutinio laikotarpio strategija (angl. ERGP Medium Term Strategy) 2017–2019 m. laikotarpiui. Atsižvelgiant į tai, kad pašto rinka susiduria su dideliais iššūkiais ir pokyčiais (elektroninių paslaugų plėtra, e. komercija, pan.), ERGP vidutinio laikotarpio strategija identifikuoja pagrindines ERGP veiklos kryptis trijų metų laikotarpiui. ERGP vidutinio laikotarpio strategija siekiama didinti ERGP veiklos aiškumą ir nuspėjamumą, o tai turės teigiamos įtakos tiek pašto rinkos dalyviams, kurie gali būti įtakojami ERGP veiklos, tiek EK, kurios atžvilgiu ERGP veikia, kaip patariamoji institucija, tiek ERGP valstybėms narėms, kurios galės tinkamai pasiręngti ateinančių metų ERGP veiklai ir sutelkti tam būtinus žmogiškuosius ir kitus išteklius.

³² Sąnaudų apskaitos ir kainų reguliavimo (angl. Subgroup on Regulatory Accounting and Price Regulation), Universaliosios pašto paslaugos įpareigojimo įgyvendinimo ir evoliucijos (angl. Subgroup on Implementation and Evolution of the USO), Galutinių vartotojų ir rinkos priežiūros (angl. Subgroup on End-User Satisfaction and Monitoring of Market Outcomes), Tarptautinių siuntinių pristatymo e. komercijos tikslais (angl. Subgroup on Regulatory Cross-Border Parcels Delivery for e-Commerce Purposes).

RRT 2017 m. pirmąjį pusmetį ir toliau vykdys ERGP vicepirmininkų pareigas, kurias po pirmojo ERGP plenarinio posėdžio perduos šalies, pirmininkausiančios ERGP 2018 m., atstovams.

9.5 Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (ITU)

2014 m. spalio mėn. ITU Aukščiausioje plenarinėje konferencijoje (PP) Lietuva buvo išrinkta į ITU Tarybą 2015–2018 m. kadencijai.

Lietuvai svarbu dalyvauti ITU veikloje, sprendžiant aktualius tarptautinius telekomunikacijų srities klausimus, todėl RRT atstovai 2016 m. dalyvavo ITU Tarybos posėdyje, kuriame buvo nagrinėjamos ITU galimybės, susijusios su tarptautiniais telefono ryšio išteklių numerių apmokestinimu (angl. Revenue generation from International Numbering Resources), ITU galiomis įtakoti ITU narių interneto sektorių ir kt. ITU Tarybos metu jos narės siekė, kad ITU, kaip specializuota (telekomunikacijų srities) Jungtinių Tautų institucija, užtikrintų aukščiausius valdymo standartus ir sudarytų galimybę teigiamai įtakoti globalius telekomunikacijų plėtros procesus.

2016 m. Lietuva, kaip ITU Tarybos narė, aktyviai įsitraukė į ITU-D (plėtros) sektoriaus renginio – Pasaulio telekomunikacijų plėtros konferencijos (WTDC-17), vyksiančios 2017 m. spalio 9-20 d. – pasirengimo procesus. RRT atstovas koordinuoja Europos šalių regiono pasirengimą ITU-D (plėtros, angl. *development*) Pasaulinei telekomunikacijų plėtros konferencijai (angl. World Telecommunications Development Conference, WTDC-17).

RRT 2016 m. pradėjo pasirengimą 2019 m. vyksiančiam svarbiausiam ITU³³ Radijo sektoriaus tarptautiniam renginiui – Pasaulinei radijo ryšio konferencijai (angl. World Radiocommunications Conference, WRC) (toliau – WRC-19). WRC-19 priimti sprendimai turės įtakos antžeminių bei palydovinių radijo ryšio sistemų tolesnio vystymosi tendencijoms.

Vienas iš svarbiausių judriojo radijo ryšio plėtrą nagrinėjančių klausimų yra WRC-19 darbotvarkės 1.13 punktas „Atsižvelgiant į Rezoliuciją 238 (WRC-15), apsvarstyti radijo dažnių juostų priskyrimą tolesnei tarptautinių judriojo ryšio telekomunikacijų (angl. International Mobile Telecommunications - IMT) sistemų plėtrai, įskaitant galimus papildomus radijo dažnių paskyrimas judriajai tarnybai naudoti pirmine teise“. Dalyvauta ITU Radijo ryšio sektoriaus darbo grupių WP5D ir TG 5/1, kurios atsakingos už visų IMT radijo ryšio sistemos atmainų - IMT-2000, IMT-Advanced, IMT-2020 – vystymo aspektus, veikloje, teikėme pastabas bei pasiūlymus.

IMT radijo ryšio sistemos pagrindu kuriama pasaulinė platforma ateinančioms judriojo ryšio kartoms bei būsimoms jų paslaugoms, todėl WP5D grupė sprendžia antžeminės IMT sistemos techninius, eksploataavimo bei radijo dažnių valdymo klausimus, siekdama patenkinti būsimus IMT sistemų poreikius, o TG 5/1 turi paruošti IMT sistemų 24,25–86 GHz radijo dažnių juostoje suderinamumo ir bendro naudojimo studijas. Šie dokumentai bus pristatomi per WRC-19, o jos metu priimti sprendimai įtakos pasaulines IMT vystymo tendencijas, tuo pačiu ir Lietuvoje.

9.6 Europos telekomunikacijų ir pašto administracijų konferencija (CEPT)

Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencija (toliau – CEPT) formuoja bendros Europos šalių pozicijas dėl pasaulinio masto elektroninių ryšių ir pašto reguliavimo, technologijų plėtros, informacinės visuomenės pažangos klausimų ir t.t. CEPT procesų metu formuojama Europos regiono nuomonė, kuri tampa svariu indėliu svarbiausiuose pasaulinio lygio ITU renginiuose (PP, ITU Taryba, WRC, WTSA, WTDC). Todėl RRT atstovai aktyviai dalyvauja CEPT komitetų bei jų darbo grupių veikloje:

2016 m. ruošiantis 2019 m. konferencijai WRC-19 RRT darbuotojai aktyviai dalyvauja Elektroninių ryšių komiteto (toliau – ECC) Pasirengimo konferencijai darbo grupės (angl. Conference Preparatory Group, CPG)

³³ Viena svarbių ITU veiklos sričių yra radijo dažnių – riboto valstybių resurso – paskirstymo ir naudojimo suderinimas visame pasaulyje

veikloje. Šioje darbo grupėje rengta informacija, studijos kiekvienu WRC-19 darbotvarkės klausimu: dėl naujos kartos radijo ryšio sistemų diegimo sąlygų, papildomų radijo dažnių nustatymo, dėl palydovinio radijo ryšio tinklų reguliavimo sąlygų, naujų technologijų taikymo laivybos ir skrydžių saugumui užtikrinti ir kt.

Visi aukščiau išvardinti klausimai yra Lietuvai aktualūs, siekiant paskatinti judriojo plačiajuosčio ryšio plėtrą ir kartu užtikrinti, kad, radijo ryšio sistemoms numatant naujas radijo dažnių juostas, nebūtų apribojimų Lietuvoje veikiančioms radijo ryšio sistemoms, būtų užtikrintas lankstesnis mažųjų palydovų reguliavimas, taip pat veiksmingas radijo dažnių naudojimas laivybos ir skrydžių saugumui, transporto judėjimo efektyvumui ir saugumui.

Vienu iš svarbiausių WRC-19 darbotvarkės klausimų – **radijo dažnių juostų priskyrimas IMT sistemoms** – vienu iš trijų koordinatorių, išrinktų CEPT, **paskirtas RRT atstovas**. Tai svarbus RRT įvertinimas, kadangi šis darbotvarkės klausimas svarbus daugeliui administracijų, bei įrangos gamintojams, reikia derinti labai įvairius ir dažnai prieštarigus interesus.

Pažymėtina, kad nuo to, kokios bus priskirtos radijo dažnių juostos IMT sistemoms plėtoti ir šių sistemų suderinamumo su kitomis, tose radijo dažnių juostose veikiančiomis, radijo ryšio sistemomis studijų rezultatai tiesiogiai įtakos judriojo ryšio plėtrą tiek Europoje, tiek ir visame pasaulyje, ir tai bus būsimos 5G platformos pagrindas. Todėl dalyvavimas šiame procese suteikia išskirtines galimybes teikti pastabas ir pasiūlymus kuriant harmonizuotą radijo dažnių spektro naudojimą 5G technologijoms.

RRT atstovas 2015–2016 m. pirmininkavo CEPT ECC projektų rengimo darbo grupės PT1 pograpiui. Šis pograpis parengė dokumentą, nustatantį suderinamumo tarp judriosios palydovinės tarnybos, veikiančios 1518–1525 MHz dažnių juostoje, ir IMT sistemos, veikiančios 1492–1518 MHz dažnių juostoje, technines sąlygas.

ECC Radijo dažnių valdymo darbo grupėje WGFM svarstyti su radijo dažnių valdymu susiję klausimai: plačiajuosčio judriojo radijo ryšio bei kitų sistemų vystymo tendencijos, plačiajuosčių sistemų pagalbos tarnyboms (BB-PPDR) poreikis, mažojo nuotolio radijo ryšio įrenginių naudojimo galimybės. Ši darbo grupė 2016 m. baigė rengti: 1) ECC sprendimą (16)02 dėl plačiajuosčių pagalbos tarnybų (BB-PPDR) sistemų diegimo harmonizuotų techninių sąlygų ir radijo dažnių juostų, 2) CEPT 61 ataskaitą dėl galimybių 2700-2900 MHz radijo dažnių juostoje naudoti PMSE, 3) ECC 256 ataskaitą dėl LTE aprėpties matavimų, 4) ECC rekomendaciją (16)03 dėl BB-PPDR pasienio koordinavimo 700 MHz radijo dažnių juostoje ir 5) ECC rekomendaciją (16)04 dėl FM garso transliavimo stočių spinduliuotės galios matavimų 87,5–108 MHz radijo dažnių juostoje. Į šiuos dokumentus bus atsižvelgiama rengiant ar keičiant Lietuvoje radijo ryšį reglamentuojančius teisės aktus, kadangi šie sprendimai, ataskaitos ir rekomendacijos bus naudingos nustatant reguliavimo reikalavimus naujoms radijo ryšio sistemoms. Lietuva galės pasinaudoti ir ECC rekomendacijos dėl BB-PPDR pasienio koordinavimo 700 MHz radijo dažnių juostoje, spręsdama ginčytinus klausimus su Rusijos Federacijos administracija dėl šios radijo dažnių juostos naudojimo perspektyvų.

Verta paminėti ir baigiamą atlikti analizę ICARUS sistemai, siekiant vykdyti gyvūnų migracijos sekimą palydoviniu būdu bei LTE pagrindu veikiančių sistemų (BB-PPDR, PMR, M2M/IoT) galimybę panaudoti 410–430 MHz ir 450–470 MHz radijo dažnių juostose.

9.7 Rytų partnerystės šalių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų tinklas (EaPeReg)

RRT pagal kompetenciją prisideda prie Lietuvos Respublikos užsienio politikos prioritetų įgyvendinimo, aktyviai dalyvaudama Rytų partnerystės šalių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų tinklo (toliau – EaPeReg tinklas) veikloje. 2012 m. įsteigto tinklo tikslas – skatinti Rytų partnerystės šalių (Armėnijos, Azerbaidžano, Baltarusijos, Gruzijos, Moldovos ir Ukrainos) bendradarbiavimą elektroninių ryšių srityje, tobulinti jų teisinę sistemą atsižvelgiant į ES reikalavimus ir standartus, vykdyti keitimąsi patirtimi su Europos Sąjungos nacionalinėmis ryšių reguliavimo institucijomis.

2016 m. buvo įkurta EaPeReg tarptautinio tarptinklinio ryšio darbo grupė. Pastarosios **vice-pirmininku buvo išrinktas RRT atstovas**. Šios darbo grupės tikslas - sumažinti tarptinklinio ryšio paslaugų kainas tarp pačių Rytų partnerystės šalių bei tarp šių šalių ir Europos Sąjungos valstybių narių. Darbo grupės veikla apims tarptinklinio ryšio paslaugų situacijos Rytų partnerystės šalyse analizę, dalijimąsi gerąja reguliavimo praktika, įrankių, skirtų suvienodinti tarptinklinio ryšio reguliavimo sistemą su ES taikoma sistema, paiešką. 2016 m. Vilniuje buvo surengtas pirmasis šios darbo grupės narių susitikimas, kurio metu buvo nutarta parengti tarptinklinio ryšio reguliavimo Rytų partnerystės šalyse galimybių studiją. 2017 m. vienas iš tarptinklinio ryšio darbo grupės narių susitikimų vyks Vilniuje.

RRT atstovai aktyviai dalyvavo ir palyginamosios analizės, radijo spektro darbo grupių posėdžiuose bei EaPeReg tinklo plenariniuose susitikimuose bei seminaruose, skirtuose keistis gerąja ES narių praktika su Ryšių Partnerystės elektroninių ryšių reguliavimo institucijomis.

9.8 Tarptautinė interneto karštųjų linijų asociacija INHOPE

2016 m. RRT atstovai dalyvavo 2-ose INHOPE³⁴ Generalinėse Asamblėjose, kuriose nagrinėti INHOPE tinklo plėtros, valdymo, INHOPE fondo ir asociacijos tolesnės veiklos klausimai ir finansavimo perspektyvos, glaudesnis bendradarbiavimas su teisėsaugos institucijomis, taip pat ir bendradarbiavimas su EUROPOL'u ir INTERPOL'u, naujos INHOPE pranešimų valdymo sistemos ir duomenų bazės ICCAM tobulinimo bei kiti aktualūs karštųjų linijų veiklos klausimai.

2016 m. buvo patvirtintas INHOPE 2016-2020 m. strategijos planas. Taip pat dalyvauta darbo grupių posėdžiuose, teikta informacija rengiamiems INHOPE dokumentams, RRT interneto karštosios linijos pranešimų statistiniai duomenys, dalyvauta nuotoliniuose mokymuose ir seminaruose, perimant gerąją karštųjų linijų praktiką.

9.9 Europos elektroninio parašo priežiūros institucijų forumas (FESA)

Europos patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūros įstaigų forumo (toliau – FESA)³⁵ paskirtis – skatinti bendradarbiavimą tarp patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūros įstaigų, harmonizuoti jų veiklas ir rengti bendras pozicijas.

2016 metų liepos 1 dieną (*diena, kuomet buvo pradėtas taikyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB*) įsigaliojo naujasis FESA statutas.

2016 m. vykusią FESA susitikimą metu svarstyti Lietuvai aktualūs klausimai: eIDAS reglamento įgyvendinimas; susijusių standartų rengimas, patikimų sąrašų tvarkymo aspektai ir kt. Aktyviai bendradarbiauta su ENISA, kad užtikrinti ENISA rengiamų ir su eIDAS reglamento įgyvendinimu susijusių dokumentų kokybę.

2016 metais Lietuvos atstovas ėjo FESA pirmininko pareigas, į kurias dvejų metų kadencijai buvo išrinktas 2014 m.

9.10 Dalyvavimas ENISA veikloje

ES lygmeniu kibernetinio saugumo klausimus koordinuoja Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūra (ENISA), kurios veikloje aktyviai dalyvauja RRT. RRT atstovas nuolat dirba ENISA valdybos grupėje, kurioje savo atstovus turi visos 28 Bendrijos šalys, o taip pat ir EK.

³⁴ Šiuo metu INHOPE vienija 51 interneto karštąją liniją iš 45 pasaulio šalių.

³⁵ FESA nariai yra įstaigos, atsakingos už patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūrą. Šiuo metu FESA sudaro 29 nariai.

ENISA valdyboje rengiami ir tvirtinami svarbūs veiklos tęstinumo dokumentai – ENISA metiniai darbo planai ir biudžeto asignavimai. Taip pat RRT atstovai dirba darbo grupėse, kuriose sprendžiami klausimai, susiję su direktyvų įgyvendinimu, pavyzdžiui, klausimai dėl didelio masto incidentų notifikavimo ES lygiu.

2016 m. visoje Europoje vyko ENISA organizuotos didelio masto kibernetinio saugumo pratybos „Cyber Europe 2016“. Dėl glaudaus ir profesionalaus bendradarbiavimo nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu Lietuvos kibernetinio saugumo specialistai, įskaitant ir CER-LT komandą, pasirodė tinkamai pasirengę bendradarbiauti, reaguojant į kritines situacijas, spręsti ir valdyti sudėtingiausius incidentus, atakas, nukreiptas prieš elektroninių ryšių tiekėjus ir vartotojus. Pratybos taip pat padėjo atskleisti tam tikrus probleminius aspektus, kurie bus tobulinami ateityje.

10 5 Tikslas. ĮPAREIGOJIMŲ VALSTYBĖS GYNYBOS, NACIONALINIO SAUGUMO IR VIEŠOSIOS TVARKOS PALAIKymo TIKSLAIS VYKDYMAS

RRT pavesta įsigyti, valdyti, prižiūrėti ir atnaujinti įrangą, naudojamą Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais.

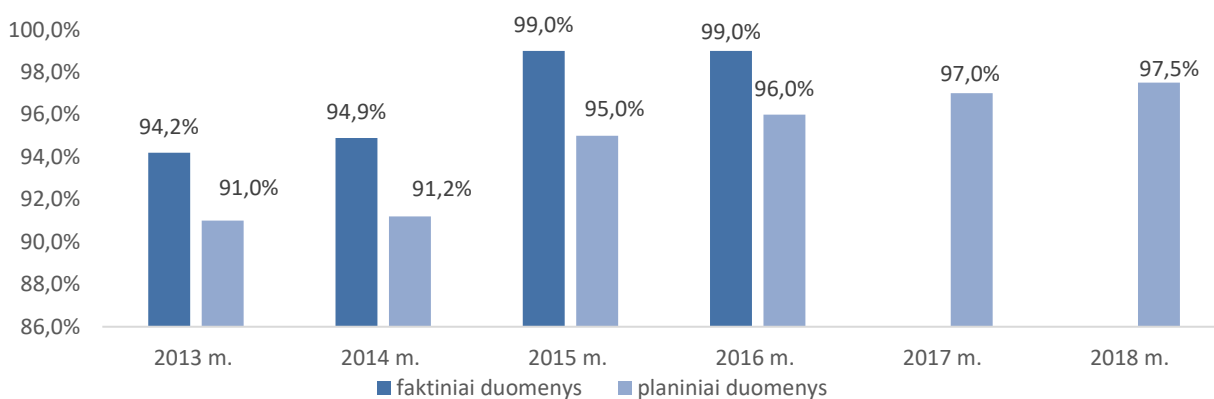
Valstybės investicijų 2016–2018 m. programoje buvo numatytas tęstinis (pradėtas vykdyti 2012 m.) investicijų projektas „Specializuotos signalų apdorojimo ir dekodavimo programinės ir aparatinės įrangos įdiegimas operatorių komutaciniuose mazguose“, kurio vertė 840 tūkst. Eur, iš jų 534 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšos. Investicijų projektui panaudota 836,5 tūkst. Eur (iš jų 534 tūkst. Eur – valstybės biudžeto lėšos).

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas pagal pavedimo sutartis įvykdė pirkimų procedūras 2016 m. numatytai specializuotai signalų apdorojimo ir dekodavimo programinei ir aparatinei įrangai įsigyti. Įsigyta signalų apdorojimo ir dekodavimo aparatinė ir programinė įranga teisės aktų numatyta tvarka perduota Valstybės saugumo departamentui valdyti patikėjimo teise.

11 STRATEGINIO TIKSLO EFEKTO VERTINIMO KRITERIJŲ VYKDYMAS 2016 M.

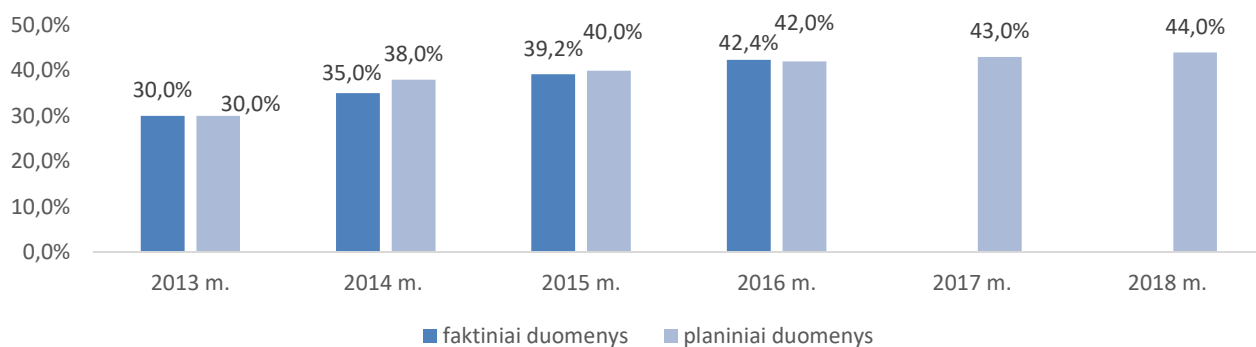
Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	2016-ųjų metų planinės reikšmės	2016-ųjų metų faktinės reikšmės	Kriterijaus įvykdymo procentas
E-01-01	1. Sudaryta galimybė naudotis belaidės plačiajuostės prieigos judriojo radijo ryšio (UMTS, WIMAX, LTE) tinklais teikiamomis paslaugomis (namų ūkių dalis, proc.)	96,0	99,0	103
E-01-02	2. Gyventojai, kurie naudojami 30 Mb/s ir spartesniu interneto ryšiu (visų šalies gyventojų dalis, proc.)	42	42,4	101
E-01-05	5. Interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemose pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių ar turinčių kritinių saugumo spragų tų pačių IP adresų skaičiaus mažėjimas (pasikartojančių IP adresų dalis, proc.)	60	48	125
E-01-06	6. Pašto paslaugos rinkos augimas pagal pajamas (proc., palyginti su ankstesniais metais)	4,0	7,4	185
E-01-07	7. Sertifikavimo paslaugų teikėjų sudarytų kvalifikuotų sertifikatų skaičiaus augimas (proc., palyginti su ankstesniais metais)	5	4	80

Efekto kriterijus E-01-01 – sudaryta galimybė naudotis belaidės plačiajuostės prieigos judriojo radijo ryšio (UMTS, WIMAX, LTE) tinklais teikiamomis paslaugomis (namų ūkių dalis, proc.) (36 pav.). Remiantis 2016 m. spalio 1 d. duomenimis, pagal registruotą LTE stočių atraminio signalo lygį –105 dBm, UMTS stočių pilotinio signalo lygį –95 dBm ir judriųjų WiMAX stočių apskaičiuotą signalo lygį, užtikrinantį galimybę naudotis tinklu ne mažiau nei 99,9 proc. viso laiko, belaidės plačiajuostės prieigos judriojo radijo ryšio tinklai dengia 99 proc. namų ūkių. Kriterijus įvykdytas **103 proc.**

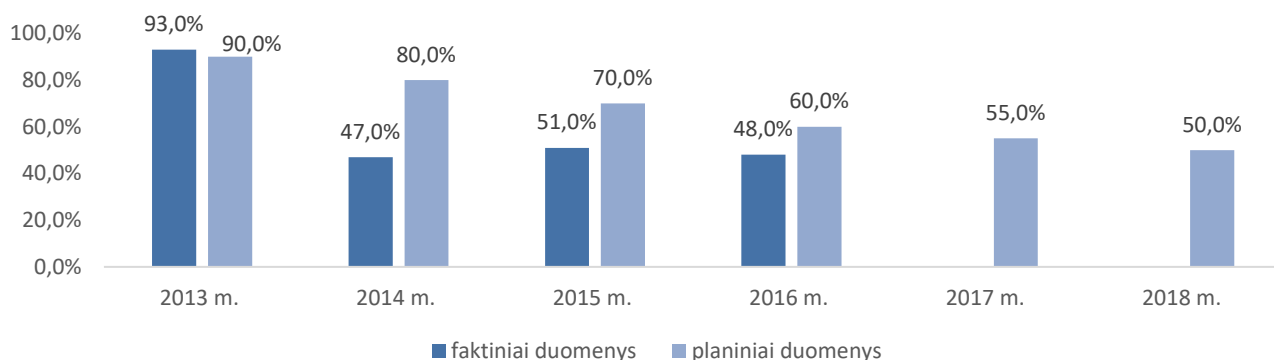
36 pav. Sudaryta galimybė naudotis belaidės plačiajuostės prieigos judriojo radijo ryšio (UMTS, WIMAX, LTE) tinklais teikiamomis paslaugomis (namų ūkių dalis, proc.)

Efekto kriterijus E-01-02 – gyventojai, kurie naudojami 30 Mb/s ir spartesniu interneto ryšiu (visų šalies gyventojų dalis, proc.) (37 pav.). 2016 m. pabaigoje gyventojų, kurie naudojami 30 Mb/s ir spartesniu interneto ryšiu (skaičiuojant visų šalies namų ūkių proc.) dalis siekė 42,4 proc. Kriterijus įvykdytas **101 proc.**

37 pav. Gyventojai, kurie naudojami 30 Mb/s ir spartesniu interneto ryšiu (visų šalies gyventojų dalis, proc.)

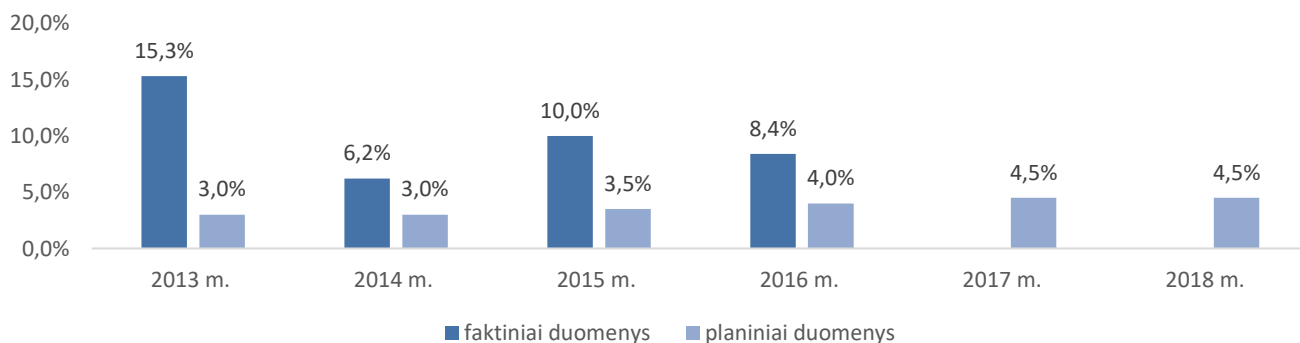
Efekto kriterijus E-01-05 – interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemose pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių ar turinčių kritinių saugumo spragų tų pačių IP adresų skaičiaus mažėjimas (pasikartojančių IP adresų dalis, proc.) (38 pav.). 48 proc. kenkimo veikloje dalyvaujančių IP adresų yra pasikartojantys. Kriterijus įvykdytas **125 proc.**

38 pav. Interneto prieigos paslaugų teikėjų tinkluose ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų informacinėse sistemose pastebėtų kenkimo veikloje dalyvaujančių ar turinčių kritinių saugumo spragų tų pačių IP adresų skaičiaus mažėjimas (pasikartojančių IP adresų dalis, proc.)

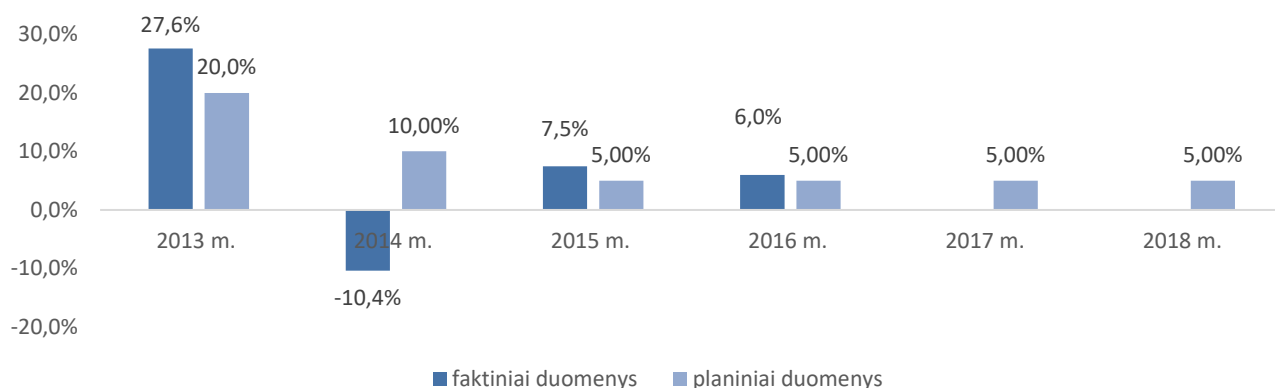
Efekto kriterijus E-01-06 – pašto paslaugos rinkos augimas pagal pajamas (proc., palyginti su ankstesniais metais) (39 pav.).

Pašto rinka 2016 m. išaugo 8,4 proc. (2015 m. – 120,6 mln. Eur, 2016 m. – 130,7 mln. Eur), palyginti su tuo pačiu 2015 m. laikotarpiu. Pašto paslaugos rinkos pajamų augimas daugiausia susijęs su elektroninės prekybos populiarėjimu. Kriterijus įvykdytas **185 proc.**

39 pav. Pašto paslaugos rinkos augimas pagal pajamas (proc., palyginti su ankstesniais metais)

Efekto kriterijus E-01-07 – patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sudarytų kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų skaičiaus augimas (proc., palyginti su praėjusiais metais) (40 pav.). 2016 m. pabaigoje buvo sudaryti 924 735 galiojantys kvalifikuoti sertifikatai. Prognozuojama, kad 2017 m. sudarytų kvalifikuotų sertifikatų skaičius, palyginti su 2016 m., išaugs apie 5 proc. 2017 m. duomenys bus pateikti iki 2018 m. kovo 31 d. pagal 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 910/2014 17 straipsnio 6 dalį rengiamoje ataskaitoje Europos Komisijai už 2017 m. Mažesni, nei planuota, sudarytų kvalifikuotų sertifikatų skaičių lėmė sumažėjęs asmens tapatybės kortelėse esančių galiojančių elektroninio parašo sertifikatų skaičius. Kriterijus įvykdytas **80 proc.**

40 pav. Sertifikavimo paslaugų teikėjų sudarytų kvalifikuotų sertifikatų skaičiaus augimas (proc., palyginti su praėjusiais metais)

12 RRT VEIKLOS ORGANIZAVIMAS 2016 M.

12.1 RRT valdymas

RRT vadovauja direktorius. Direktorių 5 metams skiria Lietuvos Respublikos Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu. Direktorius sprendžia visus RRT kompetencijos klausimus, atstovauja RRT Lietuvoje ir užsienyje, tvirtina RRT struktūrą, struktūrinių padalinių nuostatus, pareigybių sąrašus ir aprašymus, priima ir atleidžia RRT valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį tvirtinta RRT strateginį veiklos planą, pasirašo RRT Tarybos priimtus nutarimus, leidžia įsakymus, įsakymais tvirtina teisės aktus ir tikrina, kaip jie vykdomi (2016 m. įsakymai pateikti 4 priede), užtikrina, kad RRT būtų laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų.

RRT taryba (toliau – Taryba) yra kolegialus RRT organas, sudarytas iš septynių narių, jos pirmininkas yra RRT direktorius.

2016 m. įvyko 10 Tarybos posėdžių, kuriuose buvo suderinti RRT direktoriaus įsakymų projektai:

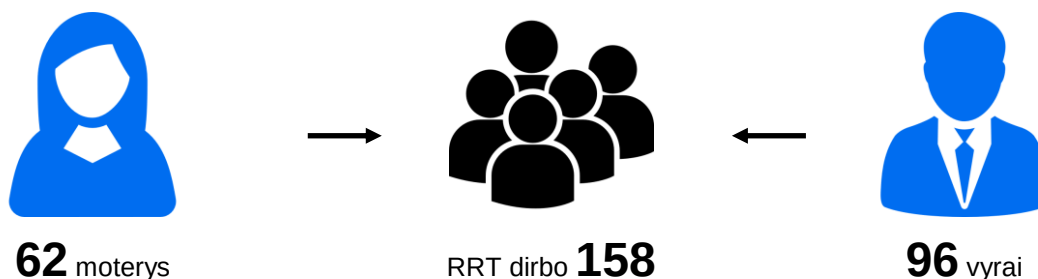
- Dėl radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūros, įskaitant radijo stebėseną, ir telefono ryšio numerių naudojimo priežiūros tarifų koeficiento nustatymo;
- Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo pakeitimo;
- Dėl Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklių pakeitimo;
- Dėl Viešo konsultavimosi dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų taisyklių pakeitimo;
- Dėl Ginčų tarp ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, ir ginčų tarp pašto paslaugos teikėjų sprendimo taisyklių pakeitimo;
- Dėl Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčų tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimo taisyklių pakeitimo;
- Dėl Abonentų ir (ar) naudotojų galimybės naudotis pagalbos iškvietimo paslaugas teikiančių institucijų paslaugomis tvarkos aprašo pakeitimo.

Taip pat Taryboje derinti RRT 2016 m. programos sąmatos pakeitimai, 2016 m. RRT programos „Ryšių valdymas ir kontrolė“ išlaidų sąmata (finansuojama iš RRT ankstesniųjų metų viršplaninių ir nepanaudotų pajamų įmokų), 2017 m. RRT „Ryšių valdymas ir kontrolė“ programos sąmata, RRT struktūros ir struktūrinių padalinių nuostatų pakeitimai, RRT vidaus darbo reglamento pakeitimai.

2016 m. Taryboje buvo apsvairstyta ir pritarta Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plano pakeitimui, RRT 2017–2019 m. strateginio veiklos plano projektui.

Kaip ir kiekvienais metais, išklaustytos RRT 2015 m. veiklos ir Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymo įgyvendinimo 2015 m. ataskaitos.

12.2 Žmogiškieji ištekliai, bendradarbiavimas, vidinė komunikacija

2016 m. RRT dirbo 157 valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, ir 1 valstybės pareigūnas – RRT direktorius. Vidutinis RRT darbuotojų amžius – 44 metai. 7 RRT darbuotojai turi mokslų daktaro laipsnį.

RRT kompetentingų darbuotojų komanda ne tik teikė konsultacijas Lietuvoje, bet sukaupė didelę patirtį 2016 m. dalijosi gera praktika su kitų šalių atstovais: Butano Karalystės ryšių ir informacijos ministerijos, Taivano vidaus reikalų ministerijos ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų, Egipto konkurencijos reguliavimo institucijos atstovais ir kt.

RRT specialistų kompetencija radijo dažnių spektro valdymo bei elektroninių ryšių srityse įvertinta tarptautinėse organizacijose (ITU, BEREC ir kt.), mūsų atstovai ne tik dalyvauja darbo grupių, komitetų veikloje kaip ekspertai, bet ir skiriami koordinatoriais, pirmininkais, grupių vadovais ar jų pavaduotojais.

2016 m. toliau nuosekliai buvo taikomos vidinės komunikacijos priemonės, įgyvendintos iniciatyvos bei socialinės akcijos, sudarytos galimybės RRT vidinei kultūrai puoselėti, mikroklimatui gerinti.

1. Siekiant įvertinti, kaip RRT darbuotojai jaučiasi darbe, vertina darbą, jo organizavimą ir sąlygas, santykius kolektyve, buvo atliktas RRT mikroklimato tyrimas. Gavus rezultatus ir identifikavus tiek stipriasias, tiek silpnas sritis, numatytos priemonės ir tolesni žingsniai mikroklimatui RRT gerinti.
2. 2016 metus RRT tradiciškai pradėjo minėdama sausio 13-osios Laisvės gynėjų dienos metines. Uždegdami atminimo žvakutę languose, kartu su kitomis institucijomis ir Lietuvos gyventojais, RRT darbuotojai dalyvavo akcijoje „Atmintis gyva, nes liudija“.
3. RRT, minėdama savo veiklos **15 metų progą** ir siekdama jaunąją kartą supažindinti su RRT atliekamomis funkcijomis bei pažinti mažųjų ryšių su šiuolaikinėmis technologijomis, organizavo RRT darbuotojų vaikų piešinių konkursą temomis: „Ką veikia RRT? Kaip ateityje bendrausiu su draugu?“
4. RRT darbuotojai dalyvavo Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų organizuotoje kraujo donorystės akcijoje.
5. Artėjant Kalėdoms, RRT kolektyvas jau ketvirtus metus prisidėjo prie socialinės paramos akcijos „Mūsų maži darbai – didelis džiaugsmas kitiems“: RRT darbuotojų paaukotomis lėšomis buvo išpildytos 9 negalią turinčių vaikų svajonės, paskelbtos labdaros ir paramos fondo svetainėje www.algojimas.lt.

12.3 Kvalifikacijos kėlimas

Siekiant tobulinti personalo įgūdžius, susijusius su institucijos strateginių tikslų įgyvendinimu, ir plėtojant darbuotojų specialiąsias RRT reguliavimo srities žinias, 2016 m. suorganizuotuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose dalyvavo 145 RRT darbuotojai.

Dalykinę kompetenciją rinkos reguliavimo ir priežiūros IRT (informacijos ir ryšių technologijos) srityje kėlė 77 dalyviai³⁶, organizuoti mokymai apie telekomunikacijų naujoves („Judriojo ryšio tinklo projektavimas“; „Fiksuotojo ryšio tinklo planavimas“; „Telekomunikacijų naujovės – paslaugos, technologijos ir jų vystymosi tendencijos“) (dalyvavo 59 darbuotojai), mokymai tema „Dalyvavimas socialiniuose tinkluose: kokios priežastys lemia norą „būti“ Facebook“ (dalyvavo 8 darbuotojai), mokymai apie LTE spartos skaičiavimą „ICS Telecom“ programine įranga (dalyvavo 5 darbuotojai).

Tobulintos darbuotojų bendrosios kompetencijos, įgūdžiai ir gebėjimai elektroninės informacijos saugos (kibernetinio saugumo srityje); kelta kvalifikacija tobulinant tarnautojų, teikiančių paslaugas gyventojams, orientavimosi į klientą gebėjimus ir įgūdžius; plėtotos žinios profesinės etikos ir korupcijos prevencijos srityje.

Gilinti RRT darbuotojų komunikaciniai įgūdžiai, tobulintos ES darbinių kalbų žinios – 2016 m. buvo suformuotos 25 grupės.

2016 m., tęsiant RRT darbuotojų dalijimosi žiniomis su kolegomis tradiciją, organizuoti mokymai „RRT darbuotojai – RRT darbuotojams“, kurių metu kolegoms pristatytos ir aptartos įvairios temos: nuo CERT veiklos iki elektromagnetinio suderinamumo reglamento priežiūros, nuo administracinių nusižengimo kodekso nuostatų iki lietuvių kalbos ypatumų viešajame sektoriuje.

³⁶ Skaičiuojant kiekvieną atskiros darbuotojo dalyvavimą (t. y. jei vienas darbuotojas dalyvavo trijuose skirtinguose mokymuose, skaičiuojami trys dalyviai) pagal Tarnybai aktualius prioritetinius valstybės tarnautojų mokymo tikslus.

13 RRT VEIKLOS PRIORITETAI 2017 M.

RRT, tęsdama ankstesniais metais pradėtus darbus, 2017 metams išskėlė šiuos veiklos prioritetus:

- Elektroninių ryšių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų gavėjų, pašto paslaugos, radijo ryšio ir galinių įrenginių naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga
- Elektroninių ryšių tinklų ir jais teikiamų paslaugų saugumo užtikrinimas bei kibernetinių ir saugumo incidentų prevencija
- Investicijų į naujos kartos plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklus, pažangių technologijų ir paslaugų darnios plėtros skatinimas

Elektroninių ryšių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų gavėjų, pašto paslaugos, radijo ryšio ir galinių įrenginių naudotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga

Pagrindinis tikslas – galutinių paslaugų gavėjų, įskaitant vartotojus, teisių ir teisėtų interesų apsauga, susijusi su paslaugų gavėjų skundų nagrinėjimu, universaliųjų paslaugų teikimo priežiūra.

Įgyvendinant šį prioritetą, 2017 m. RRT vykdys šias veiklas (darbus):

2017 m. didelį dėmesį planuojama skirti **plačiajuosčio belaidžio ryšio paslaugų kokybei**, įskaitant duomenų perdavimą judriojo telefono ryšio tinklais, ir bendradarbiavimui su paslaugas teikiančiomis bendrovėmis bei kitomis vartotojų teises ginančiomis institucijomis gerinti. RRT toliau vykdys belaidžio interneto prieigos paslaugų kokybės rodiklių stebėseną, kaip to reikalauja ES direktyvos ir kiti teisės aktai, taip pat informuos visuomenę apie atliktų matavimų rezultatus.

Naudojant RRT turimą įrangą, **bus atliekami kontroliniai matavimai, siekiant palyginti elektroninių ryšių paslaugų teikėjų** AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, UAB „Bitė Lietuva“, „Telia Lietuva“, AB, ir UAB „Tele2“ **siūlomas paslaugas realiomis sąlygomis**. 2017 m. pagrindinis dėmesys bus skiriamas duomenų perdavimo spartos matavimams judant, kai matavimai atliekami važiuojant miestų gatvėmis ir keliais. Tikslas – atskleisti paslaugų kokybės rodiklių pokyčius priklausomai nuo elektroninių ryšių paslaugų teikėjų naujai diegiamų ryšio technologijų, teikiamų paslaugų aprėpties, elektroninių ryšių paslaugų gavėjų buvimo vietos ir jų judrumo.

RRT, atsižvelgdama į Reglamento Nr. 2015/2120³⁷ nuostatas dėl tinklų neutralumo, 2017 m. **planuoja įdiegti naujus ir patobulinti esamus įrankius**, skirtus įvertinti, ar interneto prieigos paslaugų teikėjai neapriboja elektroninių ryšių paslaugų gavėjams interneto prieigos paslaugų priklausomai nuo to, kokiam interneto turiniui gauti jos naudojamos.

2017 m. RRT ir toliau numato **stiprinti radijo ryšio ir galinių įrenginių, aparatūros ir įrenginių rinkos priežiūrą**³⁸, siekiant užtikrinti, kad Lietuvos Respublikoje būtų naudojami kokybiški, ES reikalavimus atitinkantys įrenginiai.

Siekiant efektyvaus pašto infrastruktūros funkcionavimo, **didesnis dėmesys bus skiriamas nuolatinei prieigos prie pašto tinklo priežiūrai**, kad būtų sudarytos sąlygos pašto paslaugos teikėjams skaidriomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis AB Lietuvos pašto valdomu pašto tinklu.

Įgyvendindama eIDAS (elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugos) reglamento nuostatas, RRT 2017 m. vykdys patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir

³⁷ 2016 m. balandžio 30 d. pradėtas taikyti 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/2120, kuriuo nustatomos priemonės, susijusios su atvira interneto prieiga, ir kuriuo iš dalies keičiami Direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, ir Reglamentas (ES) Nr. 531/2012 dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Sąjungoje.

³⁸ 2014 m. vasario 26 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/30/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetinių suderinamumu, suderinimo bei 2014 m. balandžio 16 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/53/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su radijo įrenginių tiekimu rinkai, suderinimo, kuria panaikinama Direktyva 1999/5/EB.

įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimojo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą, funkcijas, tobulins šiai veiklai vykdyti reikalingas skaitmenines priemones, stiprins vartotojų informavimą.

Elektroninių ryšių tinklų ir jais teikiamų paslaugų saugumo užtikrinimas bei kibernetinių ir saugumo incidentų prevencija

Pagrindinis tikslas – užtikrinti tinklų ir informacijos saugumą, kuris būtinas elektroninių paslaugų plėtrai.

Vadovaudamasi šiuo prioritetu, 2017 m. RRT vykdys šias veiklas (darbus):

Vienas iš svarbiausių 2017 m. darbų – **kibernetinių ir saugumo incidentų prevencija**.

IRT srityje populiarėjant debesų kompiuterijos koncepcijai, kurios pagrindu kuriama ir teikiama vis daugiau pažangių elektroninės informacijos prieglobos paslaugų (pvz., interneto svetainių priegloba, informacijos saugojimas virtualiose duomenų saugyklose, virtualios dokumentų valdymo sistemos), artimiausiu laikotarpiu **debesų kompiuterijos paslaugų saugumas taps vienu opiausių kibernetinio saugumo klausimų**.

Kibernetinių incidentų ir saugumo pažeidimų prevencija bus vykdoma bendradarbiavimo principu. Įsigaliojus Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymui, Kibernetinio saugumo ir telekomunikacijų tarnybai prie Krašto apsaugos ministerijos yra pavesta vykdyti minėtame įstatyme nurodyto Nacionalinio kibernetinio saugumo centro (toliau – NKSC) funkcijas. RRT tęs bendradarbiavimą su NKSC, kiek tai susiję su CERT-LT veikla, keisis technine informacija apie incidentus, susijusius su ypatingos svarbos informacinėmis infrastruktūromis.

Investicijų į naujos kartos plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklus, pažangių technologijų ir paslaugų darnios plėtros skatinimas

Pagrindinis šios veiklos tikslas – sudaryti sąlygas naujos kartos plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklams vystyti sprendžiant elektromagnetinio suderinamumo problemas, koordinuojant veiksmus su kaimyninėmis valstybėmis, perkeliant ES teisės aktų nuostatas į nacionalinės teisės sistemą.

Įgyvendindama šį prioritetą, 2017 m. RRT vykdys šias veiklas (darbus):

ES valstybės narės siekia 2020–2022 m. **perplanuoti televizijos programų transliavimui naudojamus radijo dažnius** taip, kad 694–790 MHz radijo dažnių juosta (toliau – 700 MHz radijo dažnių juosta arba „antrasis skaitmeninis dividendas“) būtų galima naudoti plačiajuosčio judriojo ryšio tinklams plėtoti. Kaip ir minėta ankstesniuose skyriuose, šiuos planus įgyvendinti ypač sudėtinga ES pasienio valstybėse, kadangi būtina atsižvelgti į ES nepriklausančiose valstybėse veikiančias radijo ryšio sistemas, kurių naudojimas dažnai yra nesuderinamas arba sunkiai suderinamas su judriojo ryšio tinklų veikimu, tad ir 2017 m. šiai sričiai bus skiriamas didelis RRT dėmesys.

2017 m. RRT **numato užbaigti radijo dažnių, skirtų TV programoms transliuoti, perplanavimo procesą ir su kaimyninėmis valstybėmis**, kurios dalyvauja perplanuojant Šiaurės ir Rytų Europos regionui skirtus radijo dažnius, suderinti, kad papildomi radijo dažniai iš 470–694 MHz radijo dažnių juostos galėtų būti naudojami televizijos programoms transliuoti. Dėl šio TV programų transliavimo perkėlimo gali reikėti ne tik radijo dažnių (kanalų) perplanavimo, bet ir įdiegti naujus TV programų siuntimo bei gaudinimo standartus (DVB-T2, HEVC) ir keisti priėmimo įrangą.

Vystantis naujoms 4 kartos arba 4G LTE radijo ryšio technologijoms, operatoriai intensyviai plėtoja viešojo judriojo radijo ryšio sistemas 791–821 MHz ir 832–862 MHz (toliau abi kartu – 800 MHz), 1710–1785 MHz ir 1805–1880 MHz (toliau abi kartu – 1800 MHz), 1920–1980 MHz ir 2110–2170 MHz (toliau abi kartu – 2100 MHz), 2310–2390 MHz, 2500–2570 MHz ir 2620–2690 MHz (toliau visos kartu – 2600 MHz) radijo dažnių juostose. Šioms sistemoms veikiant, nuolat iškyla elektromagnetinio suderinamumo problemų, kurias 2017 m. reiks neatidėliotinai

spręsti: 1) TV stočių apsauga nuo 800 MHz radijo dažnių juostoje veikiančių 4 kartos judriojo radijo ryšio sistemų; 2) suderinamumas su 800 MHz radijo dažnių juostoje veikiančiomis kaimyninių valstybių radionavigacijos sistemomis; 3) bendras radijo dažnių juostų naudojimas. Siekdama spręsti šias problemas, RRT 2017 m. toliau aktyviai dirbs ne vien su Lietuvos judriojo radijo ryšio operatoriais, bet ir su Rusijos Federacijos, Baltarusijos Respublikos ryšių administracijomis.

10.1 PRIEDAS. PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ VERTINIMO KRITERIJŲ ĮGYVENDINIMAS 2016 M.

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos tikslų, uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2016 m. planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	1 tikslas – užtikrinta veiksminga ir skaidri konkurencija IRT ir pašto paslaugų rinkose			
R-01-81-01-01	1. Alternatyvių viešųjų fiksatojo telefono ryšio tinklų ir paslaugų teikėjų rinkos dalis (proc., rinką vertinant pagal abonentų (paslaugų gavėjų) skaičių)	11	12	109
R-01-81-01-02	2. Pašto paslaugos teikėjų (išskyrus AB Lietuvos pašta) rinkos dalis (proc., rinką vertinant pagal pajamas)	63	62,5	99,2
R-01-81-01-03	3. Pagal Tarnybos kompetenciją nustatytais terminais perkeltų į nacionalinę teisę ir įgyvendintų ES teisės aktų dalis (proc. nuo reikalingų perkelti ir įgyvendinti)	98	100	102
R-01-81-01-05	5. Alternatyvių plačiajuostės interneto prieigos, naudojant fiksatojo ryšio technologijas, paslaugų teikėjų rinkos dalis (proc., rinką vertinant pagal abonentų (paslaugų gavėjų) skaičių)	54	53,2	99
	1 tikslo 1 uždavinys – užtikrinti, kad elektroninių ryšių ir pašto sektoriuose nebūtų konkurencijos iškraipymų ir ribojimų			
P-01-81-01-01-01	1. Atliktų patikrinimų, kaip didelę įtaką rinkoje turintys ūkio subjektai laikosi jiems nustatytų įpareigojimų, skaičius (proc. nuo nustatytų įpareigojimų)	100	100	100
P-01-81-01-01-02	2. Konkurencijos intensyvumo pašto rinkoje indeksas HHI	2150	2005	93
P-01-81-01-01-03	3. Pagal Europos Komisijos rekomendaciją 2014/710/ES ir kitų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas, atliktų tyrimų skaičius	2	5	250
P-01-81-01-01-04	4. Abonentų, pasinaudojusių numerio perkeliavimo galimybe, skaičius (proc. nuo aktyvių abonentų skaičiaus)	>15,5	>29,7	192
P-01-81-01-01-05	5. Išnagrinėtų pranešimų dėl elektroninių ryšių infrastruktūros statybos, įrengimo ir naudojimo pažeidimų skaičius (proc. nuo gautų pranešimų apie pažeidimus)	100	100	100
P-01-81-01-01-06	6. Atliktų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų planinių patikrinimų skaičius	25	25	100
P-01-81-01-01-07	7. Atliktų pašto paslaugos teikėjų, įskaitant jų skyrius, planinių patikrinimų skaičius	25	25	100
	2 tikslas – pagal RRT kompetenciją užtikrinta IRT ir pašto paslaugų gavėjų teisių ir teisėtų interesų apsauga			
R-01-81-02-01	1. Radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių tipų, atitinkančių Reglamento administracinius reikalavimus dalis (proc. nuo patikrintų įrenginių tipų)	75	75	100

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos tikslų, uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2016 m. planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
R-01-81-02-02	2. Įrenginių tipų, atitinkančių EMS reglamento administracinius reikalavimus, dalis (proc. nuo patikrintų įrenginių tipų)	75	87	116
	2 tikslo 1 uždavinys – stiprinti elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumą, elektroninių ryšių tinklų patikimumą ir atsparumą			
P-01-81-02-01-01	1. Ištirtų elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų skaičius (proc. nuo gautų pranešimų apie incidentus)	100	100	100
P-01-81-02-01-02	2. Paskelbtų pranešimų elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo klausimais skaičius	30	49	163
P-01-81-02-01-03	3. Ištirtų pranešimų apie interneto svetaines, platinančias neskelbtiną informaciją arba pažeidžiančias ribojamos informacijos platinimo tvarką, skaičius (proc. nuo gautų pranešimų į interneto karštąją liniją)	100	100	100
P-01-81-02-01-04	4. Paskelbtų pranešimų apie viešo naudojimo kompiuterių tinkluose neskelbtinos informacijos kontrolės ir ribojamos viešosios informacijos platinimo tvarkos pažeidimus skaičius	4	4	100
P-01-81-02-01-05	5. Išnagrinėtų prašymų dėl filtravimo priemonių aprobavimo skaičius (proc. nuo gautų prašymų)	100	Prašymų negauta	-
P-01-81-02-01-06	Nuolat stebimų ypatingos svarbos Lietuvos elektroninių ryšių ir interneto tinklų infrastruktūros ir Lietuvos kibernetinės erdvės elementų skaičius nuo visų, proc.	100	100	105
	2 tikslo 2 uždavinys – IRT ir pašto paslaugų, įskaitant universaliasias paslaugas, teikimo priežiūra			
P-01-81-02-02-01	1. Pagal RRT kompetenciją išnagrinėtų IRT ir pašto paslaugų gavėjų, įskaitant vartotojus, skundų skaičius (proc. nuo visų gautų skundų)	100	94	94
P-01-81-02-02-02	2. Atliktų elektroninių ryšių tinklų ir linijų techninių parametrų kontrolinių matavimų skaičius (proc. nuo visų planuotų)	100	100	100
P-01-81-02-02-03	3. Atliktų elektroninių ryšių paslaugų kokybės rodiklių kontrolinių matavimų skaičius (proc. nuo visų planuotų)	100	100	100
	2 tikslo 3 uždavinys – užtikrinti Lietuvos Respublikos rinkoje esančių radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių atitiktį privalomiems Reglamento reikalavimams bei įrenginių atitiktį elektromagnetinio suderinamumo reglamento reikalavimams			
P-01-81-02-03-01	1. Patikrintų radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių tipų atitikties Reglamento administraciniams reikalavimams skaičius	70	76	109

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos tikslų, uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2016 m. planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
P-01-81-02-03-02	2. Patikrintų įrenginių tipų atitikties EMS reglamento administraciniais reikalavimams skaičius	30	32	107
P-01-81-02-03-03	3. Radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių, paimtų iš rinkos ir pateiktų laboratoriniams bandymams, siekiant nustatyti, ar tenkina Reglamento techninius reikalavimus, tipų skaičius	25	25	100
P-01-81-02-03-04	4. Įrenginių, paimtų iš rinkos ir pateiktų laboratoriniams bandymams, siekiant nustatyti, ar tenkina EMS reglamento techninius reikalavimus, tipų skaičius	15	29	193
P-01-81-02-03-05	5. Atliktų radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bandymų bei įrenginių elektromagnetinio suderinamumo bandymų ir išduotų bandymų protokolų skaičius (proc. nuo visų pateiktų bandymams)	100	100	100
P-01-81-02-03-06	6. Išnagrinėtų pranešimų dėl radijo ryšio įrenginių, priklausančių 2 aparatų klasei, teikimo rinkai skaičius (proc. nuo visų gautų pranešimų)	100	100	100
	2 tikslo 4 uždavinys – vykdyti elektroninio parašo priežiūros institucijos funkcijas			
P-01-81-02-04-01	1. Elektroninio parašo nuotolinio mokymo sistemos vartotojų skaičiaus augimas (proc. palyginti su ankstesniais metais)	10	4	40
P-01-81-02-04-02	2. Pagal Tarnybos kompetenciją išnagrinėtų asmenų pareiškimų dėl sertifikavimo paslaugų teikėjų veiklos skaičius (proc. nuo visų gautų pareiškimų)	100	100	100
P-01-81-02-04-03	3. Suteiktos metodinės pagalbos elektroninio parašo klausimais skaičius (proc. nuo visų paklausimų)	100	100	100
	3 tikslas – sudarytos sąlygos ilgalaikėms investicijoms į elektroninių ryšių infrastruktūrą ir pažangi IRT plėtra			
R-01-81-03-01	1. Išduota leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose (proc. nuo gautų paraiškų)	75	100	133
R-01-81-03-02	2. Belaidės plačiajuostės prieigos judriojo radijo ryšio (UMTS, WIMAX, LTE) tinklų dengiamos Lietuvos Respublikos teritorijos gyventojų dalis, proc.	96	99	103
R-01-81-03-03	3. Plačiajuosčio ryšio skvarba, proc. (abonentų skaičius 100 gyventojų)	47	44,7	95
	3 tikslo 1 uždavinys – vykdyti radijo dažnių (kanalų) valdymą, jų naudojimo priežiūrą, įskaitant stebėseną, kitų elektroninių ryšių išteklių valdymą			
P-01-81-03-01-01	1. Išduota leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) judriojo radijo ryšio vidaus tinkluose (proc. nuo gautų prašymų)	95	97,5	103

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos tikslų, uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2016 m. planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
P-01-81-03-01-02	2. Išduota leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) naujų radijo ryšio technologijų tinkluose (radijo stotyse) (proc. nuo gautų paraiškų)	80	100	125
P-01-81-03-01-03	3. Išduota leidimų eksperimentiniams radijo ryšio tinklams steigti (proc. nuo gautų paraiškų)	90	100	111
P-01-81-03-01-04	4. Naujai įrengtų radiofonijos ir televizijos transliavimo stočių inspekcinį patikrinimų ir kontrolinių matavimų skaičius (proc. nuo naujai įrengtų stočių skaičiaus)	100	100	100
P-01-81-03-01-05	5. Radiofonijos transliavimo stočių, kurių spinduliuotės parametrai tikrinami kas ketvirtį, skaičius (proc. nuo įrengtų stočių)	100	100	100
P-01-81-03-01-06	6. Radiofonijos ir televizijos transliavimo stočių inspekcinį patikrinimų skaičius	38	40	105
P-01-81-03-01-07	7. Vidaus radijo ryšio tinklų inspekcinį patikrinimų skaičius	175	161	92
P-01-81-03-01-08	8. Lietuvoje įgyvendintų Europos ryšių komiteto (ECC) sprendimų dėl radijo dažnių (kanalų) dalis, proc.	70	83	119
	4 tikslas – integracija į ES ir tarptautinę reguliavimo erdvę ir efektyvi RRT veikla			
R-01-81-04-01	1. Galimybė teikti RRT paslaugas ketvirtu brandos lygiu (proc. dalis nuo Tarnybos teikiamų paslaugų)	100	75	75
	4 tikslo 1 uždavinys – efektyvi integracija į ES sprendimų priėmimo procesą			
P-01-81-04-01-01	1. Pranešimų, dokumentų projektų, Lietuvos pozicijų, parengtų ir suderintų dalyvavimui ES Tarybos, Europos Komisijos komitetuose ir darbo grupėse, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos (BEREC), Europos pašto reguliuotojų grupės (ERGP), Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencijos (CEPT), Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU), Pasaulinės pašto sąjungos (UPU) komitetams ir darbo grupėms, Baltijos reguliuotojų susitikimui, kitiems tarptautiniams renginiams, seminarams skaičius	35	75	214
P-01-81-04-01-02	2. ES ir tarptautinių organizacijų nuolatinių darbo grupių, komitetų, kurių veikloje užtikrinamas Tarnybos atstovavimas, skaičius	30	35	117
	4 tikslo 2 uždavinys – efektyvus Tarnybos veiklos organizavimas, veiklos viešumas ir kontrolė			
P-01-81-04-02-01	1. Valstybės tarnautojų, per ataskaitinius metus dalyvavusių kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, dalis, proc.	80	90	113
P-01-81-04-02-02	2. Tarnybos informacinių sistemų ir jų posistemų pasiekiamumas per metus, proc.	90	100	111

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos tikslų, uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		2016 m. planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	5 tikslas – užtikrintas įpareigojimų, kurie gali būti nustatyti operatoriams ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjams valstybės gynbos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais, vykdymas			
R-01-81-05-01	1. Užtikrintas su elektroninių ryšių srautų priežiūra susijusių įpareigojimų vykdymas	100	100	100
	5 tikslo 1 uždavinys – užtikrinti, kad operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vykdytų įpareigojimus, kurie gali būti nustatyti valstybės gynbos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų aplinkybių atvejais			
P-01-81-05-01-01	1. Įsigytos įrangos, naudojamos Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, dalis (proc. nuo reikalingos įsigyti)	100	100	100

Kriterijų neįvykdymo priežastys:

Kriterijus R-01-81-01-05 įvykdytas 99 proc., t. y. iš esmės pasiektas. Mažmeninių interneto prieigos, naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, paslaugų abonentų skaičius 2016 m. pabaigoje buvo 858,0 tūkst. (laikotarpio pradžioje buvo 855,5 tūkst.) ir per ketvirtį išaugo 0,3 proc., o per metus – 3,0 proc. Alternatyvių plačiajuostės interneto prieigos, naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, paslaugų teikėjų abonentų skaičius 2016 m. pabaigoje sudarė 455,4 tūkst., 2015 m. buvo 443,9 tūkst., per metus išaugo 2,6 proc. „Teo LT“, AB, abonentų skaičius augo šiek tiek sparčiau – per metus išaugo 3,3 proc.

Kriterijus P-01-81-01-01-02 įvykdytas 93 proc. 2016 m. HHI indeksas buvo lygus 2005 m. ir, palyginti su 2015 m., sumažėjo 231 punktu. HHI indekso mažėjimą lėmė sumažėjusi AB Lietuvos pašto rinkos dalis ir išaugusios kitų pašto paslaugos teikėjų rinkos dalys. 2016 m. buvo planuota pasiekti 2150 HHI indeksą, tačiau dėl intensyvesnės konkurencijos, HHI indeksas sumažėjo iki 2005. Mažėjantis kriterijaus įvykdymo procentas rodo didėjančią konkurenciją rinkoje – tokio tikslo Tarnyba ir siekė. HHI rodo visų rinkos dalyvių pajėgumų išsidėstymo netolygumą ir konkurencijos intensyvumą rinkoje ir yra tiesiogiai proporcingas koncentracijai (t. y. jai didėjant – didėja, o jai mažėjant – mažėja). HHI reikšmės:

HHI iki 1000 nekoncentruota rinka;

HHI tarp 1000 ir 2000 – vidutinis koncentracijos lygis;

HHI daugiau kaip 2000 – aukštas koncentracijos lygis.

Kriterijus P-01-81-02-02-01 įvykdytas 94 proc. 2016 m. RRT gauti 49 skundai dėl pašto paslaugos ir 141 skundas dėl elektroninių ryšių paslaugų teikimo. Per 2016 m. taip pat atsakyta į 345 elektroniniu būdu gautus skundus ir paklausimus dėl elektroninių ryšių paslaugų. 2016 m. buvo išnagrinėti 48 gauti skundai dėl pašto veiklos ir 131 skundas dėl elektroninių ryšių veiklos. 11 skundų skirtumas tarp gautų ir išnagrinėtų skundų susidaro dėl šių priežasčių: 1 skundas dėl pašto veiklos RRT gautas 2016 m. gruodžio 23 d., 2016 m. gruodžio 28 d. Tarnyba kreipėsi į AB Lietuvos paštą dėl informacijos pateikimo ir skundo nagrinėjimas persikėlė į 2017 m. (skundo išnagrinėjimo terminas – 2017 m. sausio 23 d.); 10 skundų dėl elektroninių ryšių veiklos buvo gauti 2016 m. gruodžio mėn., jų

sprendimas buvo inicijuotas Tarnyboje 2016 m., tačiau 2016 m. pabaigoje jie dar nebuvo išnagrinėti ir skundų sprendimas persikėlė į 2017 m.

Kriterijus P-01-81-02-04-01 įvykdytas 40 proc. 2016 m. buvo užbaigtas investicinis projektas „Elektroninio parašo nuotolinės mokymo sistemos modernizavimas“ ir atlikti nuolatiniai elektroninio parašo nuotolinio mokymo sistemos tarnybinei stočiai reikiamų atnaujinimų diegimo darbai. Siekiant populiarinti ir viešinti Elektroninio parašo nuotolinio mokymo sistemą, 2017 m. planuojama valstybės institucijoms ir savivaldybių asociacijai papildomai išsiųsti kvietimus naudotis šia mokymo sistema ir pasiūlyti įdėti sistemos reklamjuostę jų interneto svetainėse.

Kriterijus R-01-81-03-03 įvykdytas 95 proc. Plačiajuosčio ryšio skvarba 2016 m. pabaigoje siekė 44,7 proc., per ketvirtąjį ketvirtį išaugo 1,0 procentinio punkto, per metus – 3,6 procentinio punkto. Plačiajuosčio ryšio technologijas (fiksautojo ir judriojo) naudojančių interneto prieigos paslaugų abonentų skaičius 2016 m. pabaigoje buvo 1 275,0 tūkst., iš jų 857,9 tūkst. (67,3 proc.) plačiajuosčio interneto prieigos paslaugas gavo viešaisiais fiksuotojo ryšio tinklais (tiek laidiniais, tiek belaidžiais), 417,1 tūkst. (32,7 proc.) – viešaisiais judriojo ryšio tinklais, naudojant kompiuterį. 2016 m. pabaigoje 75,4 proc. namų ūkių naudojo plačiajuosčio interneto prieigos paslaugomis. Čia nėra įskaičiuoti abonentai, kurie pasinaudojo UMTS ar pažangesne judriojo ryšio technologija teikiamomis viešojo judriojo ryšio paketinio duomenų perdavimo paslaugomis, naudodamiesi išmaniuoju telefonu.

Kriterijus P-01-81-03-01-07 įvykdytas 92 proc. 2016 m. buvo atlikta 161 vidaus radijo ryšio tinklų atitikties projektui ir leidime naudoti dažnius (kanalus) nurodytoms sąlygoms patikrinimas, iš jų: 12 naujai į eksploataciją įvedamų vidaus radijo ryšio tinklų ir 149 anksčiau įrengtų vidaus radijo ryšio tinklų. Radijo dažnių naudojimo sąlygų neatitiko 4 naujai eksploatuoti pradėti ir 16 anksčiau įrengtų tinklų. Lyginant rezultatus su ankstesniais metais, pažeidimų skaičius sumažėjo, todėl, siekiant mažinti našlą verslui, vidaus radijo ryšio tinklų buvo patikrinta mažiau, nei numatyta plane.

Kriterijus R-01-81-04-01 įvykdytas 75 proc. Sukurta Ryšių veiklos informacinė sistema (RVIS), skirta RRT paslaugoms elektroniniu būdu teikti, abipusio bendravimo kanalui tarp RRT ir fizinių bei juridinių asmenų užtikrinti, elektroninių ryšių tinklų operatorių ir paslaugų teikėjų, pašto paslaugos teikėjų duomenų bazei automatizuoti, statistinės informacijos apie elektroninių ryšių bei pašto sektorius surinkimo, perkėlimo į elektroninę duomenų bazę, suvestinės parengimo bei duomenų pateikimo kitoms RRT funkcijoms atlikti procesams automatizuoti. 2016 m. spalio 1 d įteisinta RVIS, t. y. įsigaliojo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Tarnybos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. 1V-1005 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“, ir Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos saugos nuostatai, patvirtinti Tarnybos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. 1V-1006 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos saugos nuostatų patvirtinimo“. Numatoma, kad artimiausiu metu, atlikus tam tikrus reikalingus techninius pakeitimus, RVIS bus pateikta viešai naudoti, per šią sistemą bus renkami, kaupiami, apdorojami, saugomi ir archyvuojami iš ūkio subjektų elektroniniu būdu gaunami duomenys (statistinė ir kita informacija), kuriamos konsoliduotos ataskaitos (apibendrintos pagal veiklos sritis, pajamų apimtis ir t. t.) ir elektronines paslaugas bus galima teikti ketvirtu brandos lygiu (šiuo metu paslaugos teikiamos trečiu brandos lygiu).

11. 2 PRIEDAS. RRT 2016 M. FINANSINĖ ATASKAITA

RRT 2016 m. pajamos už suteiktas paslaugas ir atliktus darbus pagal Ryšių valdymo ir kontrolės programą

Eil. Nr.	RRT pajamų grupės	2016 m. pajamos	
		Eur	proc.
1.	Elektroninių ryšių veiklos sąlygų laikymosi priežiūra	24 040,12	0,36
2.	Pašto paslaugos teikimo sąlygų laikymosi priežiūra	19 261,06	0,29
3.	Pajamos iš konkursų ir aukcionų suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) bei telefono ryšio numerius	0	0
4.	Sąlygų naudoti radijo dažnius (kanalus), radijo stotis, sąlygų užsiimti radijo mėgėjų veikla nustatymas	103 803,90	1,58
5.	Radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūra, įskaitant radijo stebėseną	5 752 086,31	87,24
6.	Telefono ryšio numerių naudojimo priežiūra	619 956,78	9,4
7.	Radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bandymai, aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo bandymai	73 658,85	1,12
8.	Kitos	359,47	0,01
9.	IŠ VISO (1+2+3+4+5+6+7+8)	6 593 166,49	100

2016 m. RRT vykdė vieną – Ryšių valdymo ir kontrolės – programą, programos kodas 01.81.

Gautos pajamos už RRT teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus pervedamos į valstybės biudžetą, vėliau jos iš valstybės biudžeto grąžinamos veiklos išlaidoms padengti. Šiai programai finansuoti pagal Lietuvos Respublikos 2016 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą buvo numatyta 7 834 000 Eur bendrųjų asignavimų, iš jų darbo užmokesčiui patvirtinta 2 900 000 Eur, turtui įsigyti – 2 400 000 Eur (iš jų 534 000 Eur buvo numatyta valstybės biudžeto lėšų įrangai, nurodytai LR elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, įsigyti).

2016 m. RRT pajamų įmokų planas buvo 7 300 000 Eur.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos patvirtinimo“, ankstesniųjų metų viršplaninių ir nepanaudotų pajamų įmokų į valstybės biudžetą 1 282 000 Eur suma buvo perkelta į 2016 m. ir naudojama RRT vykdomai Ryšių valdymo ir kontrolės programai finansuoti, viršijant Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintus bendrus asignavimus. Vadovaujantis 2016 m. liepos 12 d. patvirtinta sąmata, RRT vykdomai Ryšių valdymo ir kontrolės programai finansuoti 2016 m. iš viso numatyta 9 116 000 Eur (7 834 000 + 1 282 000) – tai yra suma su ankstesniųjų metų viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą įskaitymais.

RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo nuostatomis, privalo įvertinti sąnaudų ir surinktų užmokesčių atitiktį bei pagrįstumą. RRT, įvertinusi 2015 m. gautas pajamas bei nepanaudotas lėšas ir siekdama balansuoti 2016 m. pajamas bei išlaidas, RRT direktoriaus 2016 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 1V-697 nustatė radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūros, įskaitant radijo stebėseną, ir telefono ryšio numerių naudojimo priežiūros tarifų perskaičiavimo koeficientą 0,65, kuris galiojo nuo 2016 m. liepos 1 d. iki 2016 m. lapkričio 30 d. Tarifų perskaičiavimo koeficiento taikymas leidžia lanksčiai balansuoti pajamas su išlaidomis, t. y. grąžinti rinkai jos permokas per sumažintus tarifus, jei einamaisiais metais pajamų buvo surinkta daugiau, nei numatyta, ir taip

užtikrinti principo, kad rinkos dalyviai sumoka ne daugiau, nei reikalinga rinkai reguliuoti ir priežiūrai vykdyti, įgyvendinimą.

2016 m. RRT iš viso į valstybės biudžetą pervedė 6 347 299,96 Eur pajamų įmokų.

RRT 2016 m. vykdytos Ryšių valdymo ir kontrolės programos lėšų panaudojimas

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Ryšių valdymo ir kontrolės programai
		Kasinės išlaidos 2016 m. (Eur)
1.	Išlaidos iš viso	4 809 802,06
	iš jų:	
1.1.	darbo užmokestis	2 760 671,74
1.2.	socialinio draudimo įmokos	858 013,91
1.3.	išlaidos prekėms ir paslaugoms	1 160 374,97
1.4.	socialinės išmokos (pašalpos)	30 420,0
1.5.	kitos išlaidos (einamiesiems tikslams)	321,44
2.	Materialiojo ir nematerialiojo turto išlaidos	1 865 214,93
	iš jų:	
2.1.	Ilgalaikiam turtui įsigyti	1 865 214,93
3.	IŠ VISO (1+2)	6 675 016,99*

Pastaba: *Iš jų 534 000 Eur buvo numatyta valstybės biudžeto lėšų įrangai, nurodytai LR elektroninių ryšių įstatymo 77 straipsnio 1 ir (ar) 4 dalyse nurodytais tikslais, įsigyti.

12.3 PRIEDAS. REGULIUOJAMOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ SEKTORIAUS RINKOS

Rinkos Nr. pagal 2003 m. rek./ 2007 m. rek./ 2014 m. rek	Pavadinimas	Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką rinkoje	Nustatyti įpareigojimai						
			Prieigos suteikimo	Nediskriminavimo	Skaidrumo	Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos	Apskaitos atskyrimo	Didmeninės linijos nuomos	Viešųjų telefono ryšių paslaugų teikėjo pasirinkimas
1.; 2. / 1. / n.	Vartotojams teikiamos prieigos prie viešojo telefono ryšio tinklo fiksuotoje vietoje rinka	„Teo LT“, AB		X	X	X	X	X	X
7. / n. / n.	Minimalaus skirtųjų linijų rinkinio rinka	„Teo LT“, AB	X	X	X	X	X		
8. / 2. / n.	Skambučių inicijavimo viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinka	„Teo LT“, AB	X	X	X	X			
9. / 3. / 1.	Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinka	„Teo LT“, AB	X	X	X	X	X		
		AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, UAB „Digitela“, UAB „CSC Telecom“, UAB „Eurocom SIP“, UAB „Linkotelus“, UAB „Mediafon“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „Telekomunikacijų grupė“	X			X			
11. / 4. / 3a	Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje, rinka	„Teo LT“, AB	X	X	X	X	X		
12. / 5. / 3b	Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinka	„Teo LT“, AB	X	X	X	X	X		
13. / 6. / 4.	Didmeninių skirtųjų linijų galinių segmentų, neatsižvelgiant į technologiją, naudojamą teikti garantuotus (paskirtuosius) perdavimo pajėgumus, rinka	„Teo LT“, AB	X	X	X	X	X		
14. / n. / n.	Nacionalinių skirtųjų linijų magistralinių segmentų, rinka	„Teo LT“, AB	X	X	X	X	X		
16. / 7. / 2	Balso skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose, rinka	UAB „Omnitel“, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Tele2“, UAB „CSC Telecom“, UAB „Linkotelus“, UAB „Mediafon“	X	X	X	X			
18. / n. / n.	Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka	„Teo LT“, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	X	X	X	X	X		
n. / n. / n.	Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinka	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	X	X	X	X	X		

13. 4 PRIEDAS. 2016 M. PRIIMTI RRT DIREKTORIAUS ĮSAKYMAI

1. RRT direktoriaus 2016 m. vasario 10 d. įsakymas Nr. 1V-161 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. vasario 15 d. įsakymo Nr. 1V-214 „Dėl Reikalavimų universaliųjų paslaugų kokybei aprašo ir Reikalavimų universaliųjų paslaugų teikėjams, užtikrinant taksofonu teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų prieinamumą, įskaitant taksofonų prieinamumą neįgaliems šių paslaugų gavėjams, aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
2. RRT direktoriaus 2016 m. vasario 22 d. įsakymas Nr. 1V-206 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
3. RRT direktoriaus 2016 m. vasario 23 d. įsakymas Nr. 1V-218 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. 1V-1188 „Dėl Teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos veiklą ir įtvirtinančių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos atliekamos priežiūros sričių reikalavimus, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
4. RRT direktoriaus 2016 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-220 ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2016 m. vasario 24 d. sprendimas Nr. KS-33 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymo Nr. 1V-125 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“ ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2003 m. spalio 15 d. sprendimo Nr. 89 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“ pakeitimo“;
5. RRT direktoriaus 2016 m. vasario 29 d. įsakymas Nr. 1V-247 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. rugsėjo 5 d. įsakymo Nr. 1V-852 „Dėl Keitimosi informacija apie ypatinguosius ir ekstremaliuosius įvykius su Vyriausybės kanceliarija ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
6. RRT direktoriaus 2016 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. 1V-375 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 1V-419 „Dėl Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtos plano patvirtinimo“ pakeitimo“;
7. RRT direktoriaus 2016 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. 1V-376 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2015 m. lapkričio 18 d. įsakymo Nr. 1V-1422 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-282 „Dėl Radijo trukdžių nustatymo ir pašalinimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimo“;
8. RRT direktoriaus 2016 m. kovo 31 d. įsakymas Nr. 1V-388 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 21 d. įsakymo Nr. 1V-1015 „Dėl Ginčų tarp galutinių paslaugų gavėjų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų bei ginčų tarp naudotojų ir pašto paslaugos teikėjų nagrinėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
9. RRT direktoriaus 2016 m. balandžio 11 d. įsakymas Nr. 1V-427 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. 1V-1328 „Dėl Elektromagnetinio suderinamumo techninio reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“;
10. RRT direktoriaus 2016 m. balandžio 14 d. įsakymas Nr. 1V-440 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 1V-1087 „Dėl Abonentų ir (ar) naudotojų galimybės naudotis pagalbos iškvietimo paslaugas teikiančių institucijų paslaugomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
11. RRT direktoriaus 2016 m. balandžio 20 d. įsakymas Nr. 1V-461 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. 1V-1160 „Dėl Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
12. RRT direktoriaus 2016 m. balandžio 20 d. įsakymas Nr. 1V-462 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. 1V-293 „Dėl Ekonominių sankcijų skyrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
13. RRT direktoriaus 2016 m. balandžio 21 d. įsakymas Nr. 1V-475 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2015 m. gegužės 29 d. įsakymo Nr. 1V-656 „Dėl Numerių ir kodų valdymo bei teisės vartoti domenų su Lietuvos vardu ir Elektroninių ryšių paslaugų ir tinklų teikėjų sąrašo administravimo informacinės sistemos nuostatų ir Numerių ir kodų valdymo bei teisės vartoti domenų su Lietuvos vardu ir Elektroninių ryšių paslaugų ir tinklų teikėjų sąrašo administravimo informacinės sistemos saugos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;
14. RRT direktoriaus 2016 m. gegužės 4 d. įsakymas Nr. 1V-514 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2013 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 1V-332 „Dėl Pašto paslaugos teikimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo“;
15. RRT direktoriaus 2016 m. gegužės 17 d. įsakymas Nr. 1V-559 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 1V-1087 „Dėl Abonentų ir (ar) naudotojų galimybės naudotis pagalbos iškvietimo paslaugas teikiančių institucijų paslaugomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
16. RRT direktoriaus 2016 m. gegužės 20 d. įsakymas Nr. 1V-593 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. 1V-507 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;

17. RRT direktoriaus 2016 m. gegužės 20 d. įsakymas Nr. 1V-594 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. 1V-1287 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;
18. RRT direktoriaus 2016 m. gegužės 23 d. įsakymas Nr. 1V-601 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2014 m. birželio 10 d. įsakymo Nr. 1V-830 „Dėl Atitinkamų rinkų ir šiose rinkose didelę įtaką turinčių ūkio subjektų bei jiems nustatytų įpareigojimų sąrašo paskelbimo“ pripažinimo netekusiu galios“;
19. RRT direktoriaus 2016 m. birželio 3 d. įsakymas Nr. 1V-637 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 14 d. įsakymo Nr. 1V-978 „Dėl Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
20. RRT direktoriaus 2016 m. birželio 14 d. įsakymas Nr. 1V-669 „Dėl Gamintojo kodų skyrimo nestandartinių galinių įrenginių gamintojams ir šių kodų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
21. RRT direktoriaus 2016 m. birželio 14 d. įsakymas Nr. 1V-670 „Dėl Radijo ryšio įrenginių techninio reglamento patvirtinimo“;
22. RRT direktoriaus 2016 m. birželio 14 d. įsakymas Nr. 1V-671 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
23. RRT direktoriaus 2016 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. 1V-697 „Dėl radijo dažnių (kanalų) naudojimo priežiūros, įskaitant radijo stebėseną, ir telefono ryšio numerių naudojimo priežiūros tarifų koeficiento nustatymo“;
24. RRT direktoriaus 2016 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. 1V-698 „Dėl Nacionalinės radijo dažnių paskirstymo lentelės ir radijo dažnių naudojimo plano patvirtinimo bei kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios“;
25. RRT direktoriaus 2016 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 1V-780 „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų formų patvirtinimo“;
26. RRT direktoriaus 2016 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. 1V-807 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2008 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1160 „Dėl Radijo dažnių naudojimo plano patvirtinimo“ pakeitimo“;
27. RRT direktoriaus 2016 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. 1V-808 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 19 d. įsakymo Nr. 1V-410 „Dėl Sertifikavimo paslaugų teikėjų akreditavimo reikalavimų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;
28. RRT direktoriaus 2016 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. 1V-809 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 19 d. įsakymo Nr. 1V-409 „Dėl Reikalavimų elektroninio parašo tikrinimo procedūrai aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;
29. RRT direktoriaus 2016 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. 1V-810 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 19 d. įsakymo Nr. 1V-407 „Dėl Laiko žymos formavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;
30. RRT direktoriaus 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymas Nr. 1V-1005 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“;
31. RRT direktoriaus 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymas Nr. 1V-1006 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos elektroninių paslaugų informacinės sistemos saugos nuostatų patvirtinimo“;
32. RRT direktoriaus 2016 m. rugsėjo 27 d. įsakymas Nr. 1V-1019 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2009 m. rugpjūčio 12 d. įsakymo Nr. 1V-961 „Dėl Telefono ryšio numerio susiejimo su kitais asmens elektroniniais ryšiais duomenimis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;
33. RRT direktoriaus 2016 m. rugsėjo 29 d. įsakymas Nr. 1V-1028 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1V-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
34. RRT direktoriaus 2016 m. rugsėjo 29 d. įsakymas Nr. 1V-1029 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymo Nr. 1V-738 „Dėl Apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo“;
35. RRT direktoriaus 2016 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1045 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1V-148 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos vidaus darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“;
36. RRT direktoriaus 2016 m. spalio 26 d. įsakymas Nr. 1V-1144 „Dėl Institucijų bendradarbiavimo geležinkelių transporto srityje tvarkos aprašo patvirtinimo“;

37. RRT direktoriaus 2016 m. spalio 26 d. įsakymas Nr. 1V-1145 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. 1V-295 „Dėl Viešo konsultavimosi dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

38. RRT direktoriaus 2016 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. 1V-1278 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;

39. RRT direktoriaus 2016 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. 1V-1335 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2016 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. 1V-440 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 1V-1087 „Dėl Abonentų ir (ar) naudotojų galimybės naudotis pagalbos iškvietimo paslaugas teikiančių institucijų paslaugomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimo“;

40. RRT direktoriaus 2016 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 1V-1379 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 21 d. įsakymo Nr. 1V-1017 „Dėl Ginčų tarp ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, ir ginčų tarp pašto paslaugos teikėjų sprendimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

41. RRT direktoriaus 2016 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 1V-1383 „Dėl Radijo trukdžių tyrimo ir pašalinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.